

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

B

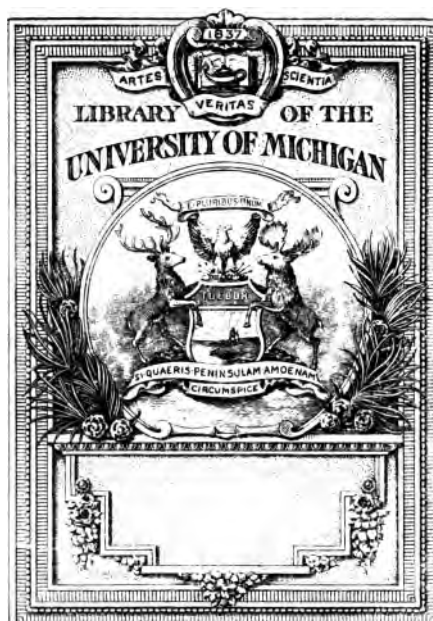
879,945

CHIE

NGS

YR.

ACH

Z
A

SEMITISTISCHE STUDIEN

Ergänzungshefte zur Zeitschrift für Assyriologie.

Herausgegeben

von

Carl Bezold.

Bis jetzt sind erschienen:

Heft 1:

Fragmente aus dem Mugrib des Ibn Sa'id.

Herausgegeben.

von

K. Vollers.

I. Bericht über die Handschrift und das Leben des Ahmed ibn Tûlûn von Ibn Sa'id nach Ibn ed-Dâjâ.

In der Einleitung werden die in Kairo neu entdeckten Fragmente vom Autograph des Mugrib des Spaniers Ibn Sa'id untersucht. Sie beziehen sich auf Spanien und Aegypten von der Eroberung bis zur Zeit der Eijubiden, unter denen der Verfasser um 646=1248 schrieb. Das in Aleppo geschriebene und anfänglich aufbewahrte Autograph scheint durch den Schönggeist as-Safadi nach Kairo gekommen zu sein. Der Plan des nach neuen Gesichtspunkten angelegten Werkes lässt sich aus den Fragmenten noch leidlich rekonstruieren. Sowohl die rein geschichtlichen als die topographischen und biographischen Fragmente erhalten dadurch einen seltenen Werth, dass der Verfasser auf die ältesten, zum Teil bisher völlig unbekannte Quellen noch zurückgehen konnte. Wir werden so für viele wichtige Punkte der aegyptischen Geschichte von der Autorität späterer Epitomatoren (Makrizi, Sujuti u. s. w.) befreit.

Der beigegebene Text enthält eine wesentlich nach Ibn ed-Dâjâ erzählte ausführliche Biographie des Ahmed ibn Tûlûn, dessen Charakterbild hier mit überraschender Klarheit gezeichnet wird.

Heft 2/3:

**The life of Rabban Hôrmîzd
and the foundation of his Monastery at Al-Kôsh.**

By

E. A. Wallis Budge.

This important Syriac text, which is divided into twenty-two sections, and is written in the metre of Narses the poet, was composed by Wahlê, who afterwards entered the Monastery of Rabban Hôrmîzd at Al-Kôsh, and is better known as "Sergius of Âdhôrbâjân". It records the history of Rabban

Fortsetzung auf S. 3 des Umschlags.

SEMITISTISCHE STUDIEN

Ergänzungshefte zur Zeitschrift für Assyriologie.

Herausgegeben

von

CARL BEZOLD.

Heft 1:

Fragmente aus dem Mugrib des Ibn Sa'îd

Herausgegeben

von

K. Vollers.

Berlin

E m i l F e l b e r

1894.

94986

Fragmente

aus dem Muğrib des Ibn Sa'îd.

Herausgegeben

von

K. VOLLERS.

I.

Bericht über die Handschrift und das Leben
des Ahmed ibn Tûlûn

von

Ibn Sa'îd nach Ibn ed-Dajâ.

Berlin

Emil Felber

1894.

SEMITISTISCHE STUDIEN

Ergänzungshefte zur Zeitschrift für Assyriologie.

Herausgegeben

von

CARL BEZOLD.

Heft 1:

Fragmente aus dem Mugrib des Ibn Sa'id

Herausgegeben

von

K. Vollers.

Berlin

E m i l F e l b e r

1894.

94986

Fragmente

aus dem Mugrib des Ibn Sa'îd.

Herausgegeben

von

K. VOLLERS.

I.

Bericht über die Handschrift und das Leben
des Ahmed ibn Tûlûn

von

Ibn Sa'îd nach Ibn ed-Dajâ.

Berlin

Emil Felber

1894.

Einleitung.

Als ich vor einigen Jahren¹⁾ einen Ueberblick über die geschichtliche und geographische Litteratur der viceköniglichen Bibliothek in Kairo gab, konnte ich nur den fünfzehnten über Andalusien handelnden Theil vom المغرب des 'Alî b. Mûsâ Ibn Sa'îd²⁾ namhaft machen. Durch einen unerwarteten Fund ist die genannte Bibliothek in den Besitz von neuen derselben autographen Handschrift desselben Werkes angehörigen Fragmenten gelangt, die uns die Möglichkeit geben, ein klares Bild von der Anlage des Werkes, seinen Schicksalen und seinem geschichtlichen Werthe zu gewinnen und uns den Verlust der noch fehlenden Theile schon eher verschmerzen lassen. Gelegentlich der Restauration der grossen Moschee des Sultan Mu'ajjad († 824 H) in Kairo wurde in einem bisher nicht beachteten Zimmer ein Stoss teilweise sehr beschädigter Fragmente gefunden, die auf Befehl des Diwan der frommen Stiftungen zunächst in die Azhar übergeführt wurden. Es bedurfte langwieriger Korrespondenzen, um diese Fragmente für die vicekönigliche Bibliothek zu gewinnen; die korrekte Haltung des Muḥammad el Enbâbi, des derzeitigen Rektors der Azhar, in dieser Angelegenheit kann nicht genug gerühmt werden.

1) Vgl. Zeitschrift der DMG. 1889 pp. 99—120; p. 107: Ibn Sa'îd.

2) Vgl. WÜSTENFELD, *Geschichtschreiber der Araber* no. 353. Das Todesjahr 685 wird von as-Siûfî und Al-Maccari, das andere (673) von Ibn et Taġribardi und Hâjî Khalfâ bezeugt.

II

Wir stehen vor einer der ehrwürdigsten Handschriften der arabischen Litteratur. Denn nicht nur, dass wir das Autograph eines der geistvollsten und begehrtesten arabischen Historiker vor uns haben, sondern die zahlreichen Zeugnisse, welche hervorragende Leser auf der Hs. hinterlassen haben, geben uns auch ein Bild ihres grossen Einflusses durch viele Jahrhunderte hindurch und legen die Vermuthung nahe, dass das anfangs in Ḥalab, später in Kairo wohlverwahrte Autograph nie oder selten abgeschrieben ist.

Wie schon früher¹⁾ erwähnt wurde, schrieb Ibn Sa'īd sein Werk für den Wezīr Kamāl-ed-dīn in Aleppo; andererseits sagt uns dieselbe Hs., dass sie vom Sultan Mu'ajjad seiner Moscheenbibliothek einverleibt wurde.²⁾ Die neugefundenen Fragmente — meist lose Blätter, wenige zusammenhängende Lagen — umfassen 865 Bl., von denen sich 536 auf Aegypten und 329 auf Andalusien beziehen. Nimmt man dazu den ältern 181 Bl. umfassenden Band, so ergeben sich im ganzen 1050 Bl., von denen 510 die Geschichte Andalusiens betreffen. Die Blätter haben eine Höhe von 33 1/2 und eine Breite von 24 1/2 cm; die Zahl der Zeilen ist 14 oder 15. Die Schrift ist durchweg eigenartig. Wegen ihrer Grösse macht sie auf den ersten Blick den Eindruck grösster Deutlichkeit, aber beim Lesen wird man nur zu oft durch kühne Ligaturen und andere Schwierigkeiten aufgehalten. Der Grundzug der Schrift ist ostländisch, und ich kann mir ihre zahlreichen Eigentümlichkeiten nur durch die Annahme erklären, dass der spanische Verfasser seine westländische Hand allmählich mit der ostländischen vertauschte.

1) Arab. Katalog der viceogl. Bibl. V 155; ZDMG. 1889, 107.

2) Dieselbe Bemerkung trägt auch der 15. Theil, der aber nicht aus der Moschee des Mu'ajjad, sondern aus dem Nachlasse des Muṣṭafā P. Fāzyl (vgl. ZDMG. 1876, 312 ff.) für die viceogl. Bibliothek erworben wurde. Wir müssen also annehmen, dass dieser Teil vor geraumer Zeit aus der Moschee auf unbekannte Weise entfernt und an den genannten Bibliophilen verkauft wurde.

III

Wie ich bereits andeutete, wird unsere bisher recht dürftige Kenntniss der Thätigkeit des IS als Geschichtschreiber durch diese neuen Fragmente erheblich erweitert, obwohl gerade wegen der theilweisen Erweiterung auch neue Räthsel sich aufdrängen. Bevor wir die Aussagen des autographen **المغرب** prüfen, dürfte es angebracht sein, das ein wenig verworrene Bild der gesammten litterarischen Thätigkeit des IS, welches uns die Biographen hinterlassen haben, so klar wie möglich vorzuführen. Die belletristischen Werke lassen sich hier nicht ausschliessen, weil sie zum grossen Theile biographischen Inhalts gewesen zu sein scheinen. Ibn Sa'îd schrieb:

I. Ueber Geschichte und Verwandtes:

1. **المغرب في حلى المغرب**, so nach dem Autograph as-Siûti, Al-Maccari (*analectes* I 640) und Haji Khalfa V 499, während al Kutbi (II 89) **حلى** durch **اخبار**, Ibn et Tagrîbardi¹⁾ **حلى** durch **اخبار أهل**, Haji Khalfa (no. 12468) dasselbe durch **حاسن حلى أهل** ersetzt. Es bestand nach HKh aus 15 Bänden (**مجلد**).

2. **المشرق في حلى المشرق** (Macc. a. a. O.) mit ähnlichen Varianten wie oben. Maccari nennt diese beiden Werke eigenartig und aus vielen Büchern bestehend; Haji Khalfa schreibt ihnen 150 Bücher (**سفر**) zu und nennt die Behauptung des 'Ali el Kâri († 1014), dass sie 60 Bände umfassten, pure Einbildung.

3. Eine grosse und eine kleine Chronik, Haji Khalfa no. 2095.

4. **لذة الاحلام في تاريخ أمم الأعجام**, ib. no. 11087.

1) **المنهل الصافي** Hs. Kairo (ZDMG. 1889, 120) II f. 453a.

IV

5. الطالع السعيد في تاريخ بني سعيد (as-Siûtî und Macc. a. a. O.), die Geschichte seiner Familie.

6. كنوز المطالب في آل أبي طالب nach Ibn et Tagrîbardi.

7. Nuntius laetitiae de historia Arabum paganorum, dessen Autograph in Tübingen liegt.

II. Ueber Erdkunde und Reisen:

1. Extensio terrae, in Oxford und Petersburg.

2. Orbis descriptio, in Oxford; Auszüge in AMARI's *Bibl. arabo-sicula* pp. 136 f. und in *Bolletino ital. degli studi orr.* 1881, settembre.

3. النخبة المسكية, über seine Pilgerfahrt nach Mekka, Macc. I 642.¹⁾

4. عدة المستنجز وغفلة المستوفز, über seine zweite Reise nach dem Osten, ib. I 706.

III. Zur Dichtung und schönen Litteratur:

1. المرقصات والمطربات Macc. I 640, unter dem Titel "عنوان المر" in Kairo (bei Wehbi, 1286, 75 Ss. 8°) gedruckt; bei al Kutbi und Ibn et Tagrîbardi المرقص والمطرب; vgl. auch HKh no. 11822.

2. الحلى بالاشعار al Makrîzî, *hiyat* II 181, 37; Macc. I 653.

3. المقتطف من ازهار الطرف Macc. I 640.

4. المَرْزُومَة Kollektaneen zur schönen Litteratur und Geschichte, Macc. a. a. O. nach der Aussage eines Wezîr.

5. غرة الطالعة HKh no. 8572, über die Dichter des 7. Jahrhunderts.

1) In BÄDEKER's *Ober-Aegypten* (1891) p. 50 werden einige Verse eines „Ibn Sa'îd“ auf Siût mitgeteilt, deren Quelle ich nicht kenne. Wenn unser IS gemeint ist, liegt es bei dem Schweigen der Quellen am nächsten, anzunehmen, dass er auf seiner Heimreise von Mekka (i. J. 652) nach dem Westen auch Oberägypten berührt hat.

6. *ريحانة الادب في الحاضرات* HKh no. 6752, poetische Anthologie.

7. *نتائج القرائح في مختار المراثي والمدائح* ib. no. 13558.

8. *ملوك الشعر* al Kutbi, *fawât* II 90; Macc. I 657.

9. *الغراميات* nach Ibn et Tagrîbardi a. a. O.

10. *حل الرسائل* nach Ibn et Tagrîbardi a. a. O.

Diese Uebersicht lehrt uns, dass nur fünf Werke des IS erhalten sind, während andere sechzehn verloren zu sein scheinen.

Als ich die sehr mühsame Prüfung der auf Aegypten bezüglichen Fragmente vornahm, blieb mir nichts übrig, als zunächst die rein geschichtlichen Stücke chronologisch zu ordnen, um die übrigen Fragmente inhaltlich zu gruppieren. So kam ich zu folgendem Ergebniss:

1. Die Statthalter vor Ibn Ṭūlūn, Blatt 69.

2. Die Ṭuluniden, Bl. 84.

3. Die Iḥsiden und die Zwischenzeit zwischen ihnen und den Ṭuluniden, Bl. 85.

4. Die Fatimiden, Bl. 39.

5. Die Eijubiden und die Kreuzfahrer, Bl. 62. In der Einleitung zur Biographie Saladin's sagt IS, dass die Geschichte der Eijubiden theils zum *مغرب* und theils zum *مشرق* gehöre.

6. Zur Topographie

a) von Heliopolis mit der Geschichte Joseph's und der alten Herrscher (Raijân usw.), Bl. 13.

b) von Fustât und al Qâhira, Bl. 26.

7. Ueber ägyptische Richter nach al Kindi, Bl. 6.

8. Ein Stoss Fragmente, die man füglich als „ägyptische Biographien“ zusammenfassen kann, Bl. 152.

Der im arabischen Katalog der viceköniglichen Bibliothek (V 155) mitgetheilte Titel des Werkes kehrt hier

VI

mehrere Male wieder und bestätigt, ja ergänzt theilweise die auf die allmähliche Entstehung desselben bezüglichen Angaben al Maccari's (I 680. 685) und die dürftige Notiz Haji Khalfa's (V 648). Das um's Jahr 530 von 'Abdallâh b. Ibrâhîm Ibn al Hîgârî¹⁾ begonnene Werk **المُسَهَّب فِي غُرَائِبِ الْمَغْرِبِ** wurde von Abd-al-malik, dem Urgrossvater des 'Alî, von dessen Söhnen Abû Ga'far Aḥmed und Muḥammad, weiter von Mûsâ, dem Sohne des Muḥammad und Vater unseres 'Alî, fortgesetzt, um endlich von 'Alî abgeschlossen und unter dem Titel des **مُغْرِبٌ** ausgegeben zu werden. Unser Verfasser schreibt seinem Vater und seinem Grossvater das grösste Verdienst bei der Abfassung dieses Werkes zu.

Wir pflegen den Magrib erst von Barka oder Tripoli aus zu rechnen, aber die vorliegende Hs. des **مُغْرِبٌ** zeigt uns, dass IS auch Aegypten darin einbegriff,²⁾ so dass der **مُشْرِقٌ** nur die Länder ostwärts von Aegypten umfasst haben kann. Hören wir, was die Hs. über die Anlage und den Inhalt des **مُغْرِبِ** aussagt. Das oben erwähnte Fragment über Heliopolis hat den folgenden Titel:

السفر الثالث من كتاب المُغْرِبِ فِي حُلَى الْمَغْرِبِ الَّذِي صَنَفَهُ بِالْمَوَارِثَةِ فِي مِائَةِ وَخَمْسِ عَشْرَةِ سَنَةٍ سِتَّةَ مِنْ أَهْلِ الْإِعْتِنَاءِ

1) Irrthümlich al Hîgâzî in **عنوان المرقصات** p. 67 in den Hss. des Ibn Haldûn (*Prolegg., trad.* I p. X n. 3) und im Katalog von Kairo a. a. O., wo auch Abû Muḥammad statt Abû 'Omar gelesen werden muss. Er starb nach G. DE SLANE im Jahre 591 in Ceuta. Einen andern Hîgârî († 502) nennt Jacut (*Wörterbuch* IV 875).

2) Dieselbe Anschauung tritt im **عنوان المرقصات** hervor, wo IS (p. 56) sagt: **شعراء المغرب من أول الديار المصرية إلى البحر الحيط.**

VII

بالادب وهم الح . . . كتبه بخطه للخزانة الجليلة المعصورة
 بطول بقاء السيد صاحب الكبير الحُسين المُنعم الامام
 العالم كمال الدين بن ابي جرادة العقيلي احيا الله رسوم
 الفضائل ببقائه وابقى رونقها وبهجتها بدوام سعده وارتقائه
 متفِيّ ظلّه المنتعش باحسانه على¹⁾ بن موسى بن محمد
 ابن عبد الملك بن سعيد ابن خلف بن سعيد بن محمد
 ابن عبد الله بن سعيد . . . (Lücke) بن عثمان بن محمد
 ابن عبد الله بن سعد (Lücke) العنسى الاندلسي.²⁾

Auf dem Rücken desselben Blattes lesen wir nach
 der Eingangsformel: في هذا الكتاب السادس من الكتب التي
 يشتمل عليها كتاب النشوات الخيرية في حلى المملكة الوسطى
 من الممالك المصرية وهو الاول من كتب الكور المشرقية
 عن النيل³⁾ وسميته كتاب لذة اللبس في حلى كورة عين شمس
 يشتمل هذا الكتاب على اربعة (am Rande خمسة) كتب الاول
 كتاب منية النفس في حلى مدينة عين شمس الثاني كتاب⁴⁾

1) Etwas abweichende Genealogie bei al Maccari I 640 nach der
 إحاطة.

2) Der Rest des Titelblattes ist bedeckt mit Bemerkungen meist nam-
 hafter Leser, rechts oben Ibn Duqmāk, links davon Ahmed b. Muhammad
 el Ḥanafi el Ḥamawi vom Jahre 1087, links davon al Maḥrīzī vom Jahre 803,
 links davon ein verwischter Name. Quer durch das Blatt zieht sich alle
 Lücken des Titels ausfüllend eine von al Maḥrīzī aus der إحاطة ausge-
 zogene Notiz über das Leben und die Schriften des IS, die sich wesentlich
 mit den bei al Maccari erhaltenen Auszügen deckt. Rechts unten ist ein
 Stück dieses Blattes und der folgenden leider abgerissen oder abgenagt;
 daher die obigen Lücken.

3) Dieser Gebrauch, die beiden Nilufer geographisch getrennt zu halten,
 wog auch bei Griechen und Römern über; vgl. G. LUMBROSO, *L'Egitto al
 tempo dei Greci e dei Romani*, Roma 1882, pp. 27—29.

4) Hier unleserlich, aber aus dem nachfolgenden Fragment zu ergänzen.

الاغبتاب في حلى مدينة الفسطاط (fol. 2a) الثالث كتاب
النجوم الزاهرة في حلى مدينة القاهرة الرابع كتاب رَشَف القُبَل
في حلى قلعة الجبل الخامس النسخة الحاجرية في حلى الجزيرة
الصالحية

Fol. 3a ist mit der Stiftungsurkunde des Mu'aïjad und mit zahlreichen Leserzeugnissen bedeckt (darunter das Citat eines Sa'di-Verses), von denen nur das des Ḥasan el 'Aṭṭar interessant ist.¹⁾ Fol. 3b beginnt der Bericht über Helio-
polis. Dass Haji Khalfa (s. v. مغرب) von der Widmung
des Werkes an einen andern nicht weiter bekannten
Grossen spricht, will ich hier nur andeuten. Der Titel

dieses Abschnittes über Topographie (لذة اللّمس) wurde
schon von Ibn Dukmāk irrthümlich als eine Quelle an-
gesehen, aus der IS schöpfte.²⁾ Man beachte, dass der
Verfasser in chronologischer Reihenfolge vorgeht (altes
Aegypten, Residenz der Statthalter, Fatimiden, Eijubiden)!

Das vierte Buch' scheint die Geschichte der Iḥsiden
enthalten zu haben, obwohl wir bei dem folgenden Titel
die Angabe الرابع من كتاب المغرب في: leider vermissen:
(Fortsetzung wie oben) ³⁾ حلى المغرب (fol. 1a); (1b) nach

نظر هذه الجلدة وطالعتها من اولها الى آخرها الفقير¹⁾
حسن بن محمد العطار ولقد كنت كثير الشغف والغرام بروية
هذا الكتاب الذى اظن انه لم يؤلف مثله احد في بابہ الى
ان ظفرت بهذه الجلدة بالخزانة المؤيدية عام ثلاث واربعين
بعد المائتين والالف اسأل الله ان يطلعنى على بقية هذا
الكتاب بمنه وكرمه.

2) *Description de l'Égypte*. Le Caire 1893, V p. 43 f., cf. préface p. 4.
Wir werden später noch auf diese Sitte oder eher Unsitte des IS, einzelnen
Abschnitten gezielte Sondertitel zu geben, zu sprechen kommen.

3) Unter den Lesern, die sich auf diesem Titelblatte eingeschrieben

der Basmala العيون الدُّعج في حلى دولة بنى طُغج wesentlich nach Ibn Zûlâk.

In den Eijubidenfragmenten finden wir am Ende der Biographie des Melik al Manşûr Muḥammad b. al-ʿAzîz die Bemerkung: كمل الجزء الخامس من كتاب المغرب في حلى المغرب . . . يتلوه . . . في السادس ترجمة السلطان الأفضل. Dieselben Fragmente werden mit folgender Bemerkung abgeschlossen: كمل السادس من كتاب المغرب في حلى المغرب وبتمامه كمل كتاب الاكليل في حلى بلاد النيل الذى يشتمل عليه فلك الزهرة يتلوه في السابع الفلك الثانى من الافلاك المغربية وهو فلك عطارد الذى يشتمل عليه كتاب نفحات العنبر في حلى بلاد البربر كتبه بخطه على بن سعيد مكمله برسم الخزانة صاحبية العلية الكمالية العقيلية عثرها الله بحضرة حلب في العشر الاخر من جمادى الآخرة سنة ست واربعين وستمائة.

Unter den zahlreichen auf Andalus bezüglichen Fragmenten finden sich nur zwei Angaben über die Eintheilung des Werkes, nämlich der Anfang des elften Buches (سفر) beginnend mit dem Leben des al Hakam I (180–206 H) und Anfang und Ende des fünfzehnten Buches, der Schluss des ganzen Werkes.¹⁾ Der letzte Abschnitt spricht über

haben, nenne ich Ibn Dukmâk und al Maḳrîzî (wie oben), Aḥmed b. ʿAbd-allâh Ibn al Auhadi (vom Jahre 802, cf. WÜSTENFELD, *Geschichtschreiber* no. 458) und das für die Geschichte der Hs. wichtige Zeugniß des Şafadi

(طالع وانتقى منه مالكه خليل بن ايبك بن عبد الله الصفىدى . . .) weil es uns den Schlüssel zu der befremdlichen Tatsache giebt, dass die Hs. aus der Bibliothek in Aleppo durch die Vermittelung eines hohen Beamten und angesehenen Gelehrten nach Aegypten kam. Ueber as Şafadi vgl. WÜSTENFELD, *Geschichtschreiber* no. 423.

1) Vgl. den arabischen Katalog von Kairo V p. 155.

الارض الكبيرة d. h. Byzanz, Rom, den römisch-deutschen Kaiser und die Franken. Dann folgt: لهذه الارض جزائر وممالك كثيرة وقد تقدمت صورتها¹⁾ وبها كمل جميع كتاب المغرب في حلى المغرب والحمد لله وصلواته على خيرة خلقه محمد وعلى آله وصحبه وذلك بخط مكمل تصنيفه على بن سعيد في مدينة حلب الحروسة للخراطة الصاحبية الكمالية عمرها الله بتاريج سنة سبع واربعين وستمائة.²⁾

Fassen wir alle diese Angaben zusammen, so dürfen wir daraus schliessen, dass IS seinen المغرب in 15 Bücher (سفر) oder Theile (جزء) zerlegte, von denen 1—6 Aegypten, 7—x die nordafrikanischen Berbern und x—15 das arabische Spanien behandelten. So viel ich weiss, finden wir hier in der arabischen Geschichtschreibung zum ersten Male eine Anordnung des Stoffes nach ethnischen Gruppen. Die von at Ṭabari und al Maṣ'ūdī eingeleitete Annalistik wurde noch von Ibn al Gauzi und Ibn al Aṭīr im siebenten Jahrhundert, ja nach Ibn Sa'īd von Ibn al Kaṭīr und ad Dahabi fortgesetzt. Der Verfall des Chalifats und das Aufkommen der Nebenreiche zeitigte Chroniken der kleinen Dynastien, wie sie von al Kiftī und Gamāl-ed-din al Ḥalabi geschrieben wurden. At Ṭa'ālībī ordnete schon um 400 H die Dichter nach Provinzen, aber der Ruhm, dies Princip in der Geschichtschreibung zu Grunde gelegt zu haben, scheint Ibn Sa'īd zu gebühren. Und wahrscheinlich erklärt es sich aus den Anregungen dieses Werkes,

1) Das ist wohl auf seine geographischen Werke zu deuten.

2) Von Leserzeugnissen nenne ich fol. 1a Ibn Dukmāk (durch den Einband beschädigt), fol. 3a Muḥammad b. Muḥammad b. al Kaṣṣās el Miṣri el Bekri el Waḥḥi (974 H), vielleicht der bei WÜSTENFELD no. 552 genannte Historiker. Das Leben und die Werke dieses Bekriten und seines Enkels (a. a. O. no. 565) bedürfen noch eingehender Untersuchung. Die bei no. 552 unter 4)–6) aufgezählten Werke schreibe ich dem Enkel zu.

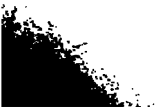
XI

dass Ibn Haldûn, ebenfalls Westländer, sein grosses Geschichtswerk nach ethnischen Gesichtspunkten ordnete.

Dass der **مُشرق** des IS nicht anders angelegt war, schliesse ich aus dem im **المغرب** irgendwo angeführten Titel eines Buches über Jemen: **حلى الزَّمن في حلى اليَمَن**.

Obwohl nun die Anlage des **مُغرب** in den grossen Zügen klar ist, bleiben im einzelnen noch viele Fragen übrig. Die Einleitung zum dritten Buch¹ lässt vermuthen, dass die Beschreibung anderer Städte vorausgegangen ist. Wenn aber Buch 1—2 topographischen Inhalts waren, so begreift man nicht, wo die ersten Statthalter und die Tuluniden Platz fanden. Vielleicht folgte die Geschichte der Statthalter dem Bericht über Fustât, Joseph und die Pharaonen, während die Bemerkungen¹) im Eingange der Tuluniden-Geschichte die Möglichkeit offen lassen, dass ihr Buch in den sechs ägyptischen Büchern nicht mit einbegriffen war. Schwieriger ist die Frage, ob das Buch über die Richter und die biographischen Fragmente überhaupt zum **مُغرب** gehörten und wo man sich ihren Platz denken muss. Ich kann nichts Entscheidendes für die Lösung dieser Fragen beibringen. Wahrscheinlich ist es mir, dass die Richter zu den Aegyptiaca des **مُغرب** gehörten, dass hingegen die Biographien aus einer belletristischen Sammlung stammen. Was die oben aufgezählten Sammlungen dieser Art angeht, so glaube ich, dass ihre Zahl in Wirklichkeit weit geringer war. Wie das angeführte Beispiel des Ibn Dukmâk zeigt, wurden die von IS einzelnen Büchern oder Abschnitten gegebenen Sondertitel als Titel selbstständiger Werke aufgefasst; nur so erklärt sich die Zahl der dem IS zugeschriebenen historischen und belletristi-

الكتب المتبصرة und أفردت لهم¹)

XII

schen Werke, von denen wir keine Spur nachweisen können. Viele Werke des IS dürften nur im Entwurf existiert haben; so stelle ich mir die von Al-Maccari erwähnte *مرزومة* als ein Bündel voll derartiger Entwürfe vor.

Ich fürchte, dass Viele, die den IS aus dem hier mitgetheilten Fragment kennen lernen, sich enttäuscht fühlen, weil sie mit übertriebenen Erwartungen an ihn herangetreten sind. Von dem vielgepriesenen und vielbenutzten Historiker erwartet man vielleicht neue Aufklärungen über die abbasidische Politik des dritten Jahrhunderts und findet statt dessen einen schöngeistigen Anekdotenjäger. Gewiss ist IS kein Historiker im modernen Sinne des Wortes, am wenigsten im Sinne der deutschen Zunft, aber er will es auch nicht sein: er will unterhalten und anregen. Am Schluss der Geschichte der Statthalter, nach der Biographie des Usâma b. Zeid at-Tanûhi,¹⁾ spricht der Verfasser sich über diesen Punkt aus wie folgt: *وليس الغرض ايراد ترجمة: في هذا المكان لكل سلطان وانما ناتي بترجمة لمن له حكاية مفيدة ان نظم او نثر الخ.*

Aber neben dieser schöngeistigen Tendenz tritt noch ein ernsteres Moment in der Geschichtschreibung des IS hervor, ich meine seinen feinen Sinn für grosse Persönlichkeiten, gleichviel, wo ihre Grösse liegt. Der dürren Annalistik setzt er eine lebendige Auffassung der geschichtlichen Bewegung gegenüber, und unter orientalischen Verhältnissen musste sein Interesse sich vor allem an die grossen, selbstthätig schaffenden und die Dinge gestaltenden Individuen heften. Mochten diese grossen Männer aus Spanien oder aus Aegypten stammen, mochten sie der Gegenwart oder einer fernen Vergangenheit angehören, mit gleicher Liebe versenkt unser Verfasser sich in ihre Thaten, ihre Worte, ihre Bestrebungen und sucht aus den ältesten Quellen ihr Bild getreu wiederzugeben. Und in

1) Vgl. WÜSTENFELD, *Die Statthalter von Aeg.* I 41.

XIII

diesem Punkte, dem Verhältniss des IS zu seinen Quellen, liegt ein weiterer Grund, warum wir ihm einen Ehrenplatz in der arabischen Geschichtschreibung anweisen müssen. Wie schon erwähnt wurde, berichtete IS über die ältesten ägyptischen Richter nach al Kindi, über die Iḥsiden nach Ibn Zūlāk; nach der Unterschrift der Biographie des Aḥmed b. Ṭūlūn dürfen wir annehmen, dass wir hier das Werk des Ibn ed-Dājā fast unverändert vor uns haben, das heisst in allen diesen Fällen die Berichte von Männern, die den Ereignissen gleichzeitig standen oder sich noch auf eine verhältnissmässig reine mündliche Ueberlieferung stützten.¹⁾ Eine erhebliche Anzahl anderer Werke und Verfasser tritt hier auf, die bisher gänzlich unbekannt waren oder nur in entstellter Form vorlagen. In dem Leben des Ḥumārawaih b. Aḥmed b. Ṭūlūn und sonst öfters schöpft IS aus einem تاريخ القرطى, worüber erst seine biographischen Fragmente Auskunft ertheilen. Ich theile das Leben des Kurti daraus unverkürzt mit: ابو عبد الله محمد ابن سعد القرطى هو من ولد عمّار بن ياسر وغلب على بيته نسب بنى القرطى نسبة الى القرط²⁾ الذى تاكله الدواب بمصر وهو بيت جليل بالفسطاط كان فيه علماء ومحدثون وكان ابو عبد الله هذا مائلا لعلم التاريخ ورحل الى اليمن وبلاد الهند وكان اكثر مقامه في بلاد الهند وصنف في مدة العاصد آخر الخلفاء المصريين كتاب تاريخ مصر وقفت عليه

1) Ibn ed-Dājā nennt unter vielen andern Gewährsmännern, die entweder am Hofe des Ṭuluniden oder doch gleichzeitig in der Hauptstadt lebten, mehrmals seinen Oheim Ishāk b. Ibrāhīm.

2) Wir müssen demnach bei Makrīzī II 181, 37 u. ö. und Al-Maccari I 653 unten القرطى statt القرطبى lesen. القرط ist in Aegypten trifolium resupinatum (*Illustration de la Flore d'Egypte* par P. ASCHERSON et G. SCHWEINFURTH (1887) p. 63).

من قبل النجم الريجاني المعتنى باقتناء الكتب رحمت الله
عليه وقيدت منه ما اودعته هذا الكتاب من الآداب المنسوبة
اليه ووجدت في خطبة الكتاب ابياتا له في الوزير شاور منها
اليك غَدَت آمالنا تركب المني *
النظم

- فترحل في أمن الى المنزل السهل (المهل؟) *
لك الملك في مصر الذى جَلَّ شأنه *
وزينة الرحمن بالمجود والعدل *
ولولاك ما عاجت من الهند مهجة *
ابت غير أن تُلقى بمناء عن الاهل *
فلا حمد بعد الله منى لغير من *
قضا لي بالنعمى وضم بها شمل *
فلا حمد بعد الله منى لغير من *

وسألت الريجاني عن وفاته فلم يتحققها ووقع له من النشر النشر
في الخطبة ولما علمت ان الحياة لا تفي لهذه الاجسام بالدوام
ولا يحصل الانسان منها على ذخيرة باقية على بلى الجديدين
الا ما كان في النثر والنظام سمّت همتى الى تخليد شئ اذكر به
بعد الفناء وتميّز به بين اصناف العلماء فاعتنيت بتاريخ
اهل بلدى من امل ما عبرت الى عصرى ومن الله اسأل المعونة
على تقوية بصرى ويدي وفكرى وصنف هذا التاريخ المذكور
باسم الوزير شاور الذى تقدم ذكره ومدحه له في الابيات
المتقدمة.

Eine andere bisher unbekannte Quelle der ägyptischen
Geschichte ist die Fatimiden-Chronik des Rûdabâri (Rûd-
bâri), dessen Leben ebenfalls in den biographischen Frag-

menten sich findet, nämlich: احمد بن الحسين بن احمد
أصل هذا البيت من النجم وولد احمد بالقاهرة واخبر في

كتابه الذى صنّفه فى تاريخ خلفاء مصر وسماه بلشكر¹⁾ الأدباء ان مولده فى ربيع الاول سنة ثلاث وستين وثلاثمائة وسماه مولاة المعز وذكر انه شاهد اكثر ايام العزيز وكان موجودا لما مات العزيز وذكر من سيرة الحاكم عجائب وقد نقلت منه الى هذا الكتاب.

In den Biographien schöpft IS aus der خريدة des 'Imâd-ed-dîn, aus dem mir unbekannten صاحب الشعراء العصرية und aus dem الجنان d. h. wohl aus dem von Haji Khalfa II 631 u. 4207 genannten Werke (جنان) des Ahmed b. 'Ali az-Zubeiri, der im Jahre 558 schrieb und im Jahre 563 starb. Das Werk behandelte ägyptische Dichter und bildete eine Ergänzung des Jetîma des Ta'âlibi. Al-Udfuwi widmet ihm im الطالع einen langen Artikel, aus dem ich Folgendes entnehme. Abu-l-ḥasan²⁾ Ahmed b. 'Ali b. Ibrâhîm b. 'Ali b. az-Zubeir al-Kuraši al-Asadi al-Aswâni [al Gassâni] mit dem Beinamen [al Kâdi] ar-Rašîd bildete sich in Alexandrien bei as-Silafi³⁾, in Aswân und in Jemen, so dass er in den Fächern der Theologie, Philologie, Genealogie, Astronomie und Musik tüchtige Kenntnisse erwarb. Im Jahre 539 wurde er von dem Fatimiden al-Ḥâfiẓ nach Jemen geschickt, um für die alidische Sache zu arbeiten. In dieser Mission erhielt er in Jemen den Ehrennamen عَلم المهتدين. Einige behaupten, dass er selbst nach dem Chalifat gestrebt habe, andere, unter ihnen al-Udfuwi, leugnen dies. Jedenfalls besass er einen Stolz, der sich

1) An einer andern Stelle المعروف بلشكر الأدباء. Einen ältern in Kairo um 320 H ansässigen Rûdabârî erwähnt Jacut (Wörterbuch II 831).

2) Bei Haji Khalfa a. a. O. und bei Ibn Ḥallikân Abu-l-ḥusein.

3) Ueber ihn vgl. WÜSTENFELD's *Geschichtschreiber* no. 268.

vor keinem König und keinem Grossen beugte. Als er von Šâwur gefoltert wurde, sagte er: **الهوان والعذاب من الملوك في طلب الملك ليس بعار**. Daraufhin wurde er [im Muḥarram] des Jahres 563 in Alexandrien enthauptet. 'Imâd-ed-dîn soll Manches von seinen Poesien aufbewahrt haben. Er schrieb eine Chronik von Aswân (Haji Kh. n. 2139), die **المقامة الحصيبيّة** (ib. n. 1272) und über die Kibla (ib. n. 7599, hier das Todesjahr 562).¹⁾

Gleichfalls in den Biographien wird ein Rašîd b. 'Abd-al-'azîm als Verfasser einer ägyptischen Chronik genannt; nach einer im Leben des Musabbihî erhaltenen Notiz war er Zeitgenosse des Ibn Sa'îd.

Von andern Quellschriften, über die ich aber leider keine weitere Auskunft ertheilen kann, nenne ich: 1) das **كتاب الكنائس** eines gewissen Beihakî, woraus IS Nachrichten über Heliopolis und Fustât entnahm, vgl. Al-Maccari I 685; 2) **كتاب الامثال النبوية للعسكري**, daraus über 'Amr b. al-'Âs; 3) **حلى العلى لابن جبر القيروانى**; 4) **التعريف والاعلام**, daraus über Raijân b. al-Walîd, vielleicht das bei Haji Khalfa II 319 n. 3098 über Eigennamen im Qur'ân handelnde Werk. In den andalusischen Fragmenten habe ich bisher kein Werk angeführt gefunden, das uns nicht auch aus Al-Maccari bekannt wäre.

Als ich mich entschloss, meinem Bericht über den **مُغْرِب** eine Probe des Textes beizugeben, war es nicht leicht, die Frage zu beantworten, welches Stück aus diesen Fragmenten zu wählen sei. Ich habe mich für den Ṭuluniden entschieden, weil wir hier das vollständige Bild eines grossen türkischen Politikers vor uns haben, der zum ersten Male seit den Ptolemäern den ägyptischen Ereignissen eine weltgeschichtliche Bedeutung verlieh. Die reinigende und fördernde Wirkung, welche dieser Aufschwung auf das

1) Die Vita des Ibn Ḥallikân fasst überwiegend den Dichter ins Auge. Aus I. H. stammen die oben in eckige Klammern gesetzten Angaben.

XVII

geistige und litterarische Leben des ägyptischen Volkes ausübte, hoffe ich an einem andern Orte zu besprechen. Wie ich schon erwähnte, ist der erste Eindruck von der Geschichtschreibung des Ibn Sa'îd kein günstiger. Kein chronologischer Faden, kein Zusammenhang der politischen Ereignisse, Erzählung reiht sich an Erzählung, Anekdote an Anekdote — und doch: wer wollte leugnen, dass diese spiessbürgerlichen Erzählungen uns ein klareres Bild des — in der orientalischen Beschränkung — grossen Mannes geben, als wir aus den bisherigen Quellen gewinnen konnten? Wäre uns nur der Bericht Ibn ed-Dājā-Ibn Sa'îd erhalten, so wäre es allerdings schlecht darum bestellt, aber insofern dieser Bericht das bisherige wesentlich den politischen Geschehnissen und den Bauten des neuen Phrao gewidmete matte Bild mit satten Farben ausfüllt, darf er nicht unterschätzt werden.

Das Leben des Aḥmed b. Ṭūlūn ist bereits mehrmals zum Gegenstande zusammenhängender Untersuchung und Darstellung gemacht worden. Der Holländer TACO ROORDA verwerthete einer Anregung HAMAKER's folgend die reichen Schätze der Leidener Bibliothek für diesen Zweck; an-Nuweiri, al-Maḳrīzī und as-Siūtī bilden hier die Hauptquellen.¹⁾ Als WÜSTENFELD fünfzig Jahre später die Geschichte der Ṭuluniden übersichtlich zusammenfasste, konnte er von neuen Quellen vor allem den ausführlichen Abu-l-maḥāsin und Gamāl-ed-dīn el-Ḥalabī benutzen.²⁾ EUSTACE K. CORBET, der feinfühlende Schüler ANTON SPRINGER's, stellte sich die Aufgabe, auf dem Hintergrunde der politischen Geschichte des Aḥmed seine grossartigen, zum Theil noch jetzt erhaltenen Bauten hervortreten zu lassen

1) *Abul Abbasi Amedis Tulonidarum primi vita et res gestae*. Lugd. Bat. 1825, 4°.

2) *Die Statthalter von Aegypten* III 1876. Abu-l-maḥāsin benutzte den Ibn ed-Dājā (Aḥmed b. Jūsuf, vgl. ed. LUYEBOLL II 3) reichlich; ob direkt oder indirekt, wage ich nicht zu sagen.

Vollers, Ibn Sa'îd.

XVIII

und sie kunstgeschichtlich zu würdigen.¹⁾ Seine Aufgabe war um so dankbarer, als die einheimischen Autoren auch der ältern Epoche nicht im Stande waren, diese Leistungen ernsthaft zu verstehen und die neuern Reisebücher diese Architektur gegenüber den Mamlukenbauten vernachlässigen. Inwiefern das bisherige Bild dieses hervorragenden Mannes, des Muḥammad 'Alī der Abbasidenzeit, durch diese neue Quellschrift ausgefüllt wird, habe ich bereits angedeutet. Ich fürchte, dass CORBET den Ṭuluniden zu hart beurtheilt hat²⁾ und dass die hier vorliegenden intimen Mittheilungen aus seinem privaten Leben geeignet sind, unsere Ansicht von der Grausamkeit und Rücksichtslosigkeit des Aḥmed bedeutend zu modificiren. Er besaß den osmanischen Türken so oft nachgerühmten politischen und diplomatischen Instinkt; wo es sich um Erreichung solcher Ziele oder um Verhütung derartiger Gefahren handelte, kannte er keine kleinlichen Rücksichten, und Gegner, Spione, verdächtige Unterthanen wurden unschädlich gemacht, gleichviel durch welche Mittel. Dagegen war er frei von der zwecklosen Grausamkeit des echten Despotismus, seine Sinnlichkeit musste schweigen, wenn die staatsmännische Klugheit es gebot, Wohlthaten vergass er nicht, und seine oft an die salomonische Art erinnernde summarische Gerechtigkeit ist durch die herrlichsten Beispiele bezeugt.³⁾ In vielen persönlichen Zügen

1) *The life and works of Ahmad Ibn Ṭulūn*: JRAS 1891, 527—562.

2) L. c. p. 549: His early life showed a simplicity and rectitude, which it was not possible for a great autocrat to maintain. When once launched on its course, his strenuous ambition did not long hesitate about means: and the intoxication of absolute and irresponsible rule soon led him to acts of caprice and sometimes of cruelty at once bizarre and tyrannical.

3) Gegen meine Auffassung scheinen die letzten Handlungen Aḥmed's während seiner tödtlichen Krankheit zu sprechen. Man vergesse nicht, dass er mitten in der Freude des Schaffens und auf der Höhe der Erfolge im besten Mannesalter dahingerafft wurde und nicht freiwillig das sichere Diesseits mit dem unsichern Jenseits vertauschte. Sein Unwille gegen die Aerzte entbrannte, wie Ibn ed-Dājä sich ausdrückt, wegen der Menge nutzloser

XIX

erinnert er an den grossen Muḥammad 'Alī; auch die politischen Konstellationen, unter denen beide Herrscher ihre Fähigkeit erproben sollten, zeigen öfters überraschende Aehnlichkeit, nur dass das Spiel der orientalischen Kräfte vor tausend Jahren noch nicht durch die europäische Diplomatie beeinflusst wurde. Die anscheinend ungekünstelte Religiosität Aḥmed's zeigt in ihren uns wenig zusagenden Formen auch die wesentlichen türkischen Züge: devote Zerknirschtheit, gewissenhafte Aneignung der heiligen Schriften, reichliche Almosen, ohne dass die Entschliessungen des praktischen Lebens davon erheblich berührt werden.

Für die Behandlung des Textes war mir der besondere Umstand massgebend, dass wir hier das Autograph eines Mannes vor uns haben, der das beste Wissen seiner Zeit in sich aufgenommen und — was insbesondere seine sprachliche Bildung anbelangt — zu den Füßen eines Šalûbînî¹⁾ und Ibn 'Uşfür gesessen hatte. Wenn wir nun bei einem solchen Schriftsteller erhebliche Abweichungen besonders orthographischer Art von der Norm der klassischen Grammatik finden, so giebt uns das zu denken, und ich habe mich nicht für berufen gehalten, diese Abweichungen nach einem bekannten Schema zu modeln. Da der Umfang des Textes zu gering ist, um eine zusammenhängende Darstellung zu versuchen, begnüge ich mich mit zerstreuten Winken. Der Schwund des Hamza im Auslaut hat schon weit um sich gegriffen (vgl. 18, 7, رياسة, 18, 2; 55, 4, وطيت, 61, 11 u. s. w.). Der Unterschied von ا und ع zur Bezeichnung des auslautenden

amente, die sie mit ihm anstellten. Der Richter Bekkâr hatte als
der zwischen Aḥmed und seinem Sohne 'Abbās eine so verdächtige
eingenommen, dass Aḥmed allen Grund hatte, gegen ihn miss-
zu sein.

aus Salobreña, am südlichen Abhange der Alpujarras.

ā bleibt unbeachtet,¹⁾ ebenso der von ابن und بن. Lautlich sind die Fälle lehrreich, wo der Verfasser das in der Umgangssprache entwerthete ث auch graphisch durch س ersetzt, nämlich استوثق = استوثق 55, 18 und vielleicht أسره = أثره 59, 15. Lexikalisch dürfen manche Ausdrücke, z. B. مخاض „Furten“ 70, 24 als zum spanischen Idiotikon gehörig anzusehen sein.

Andere Einzelheiten sind: der Schwund der Flexion in فكار 16, 7 und عمل 22, 16; die Unterdrückung des weiblichen ی in اعرض 26, 21; رحمت statt رحمة oben Einleitung 14, 1 und ملوكي „königlich“ im Leben des Humarawaih. Man darf nicht vergessen, dass diese Erscheinungen alle schon der Quelle des IS, also dem Anfange des vierten Jahrhunderts angehören können.

Vieles deutet darauf, dass Ibn Sa'īd hastig, ja oft nachlässig gearbeitet hat. Wie wäre es dem lesewüthigen und wanderlustigen Spanier auch sonst möglich gewesen, solche Werke fertig zu stellen? Ich will nur an die Verwirrung in den Eigennamen erinnern; er nennt Jemanden al Ḥasan (39, 22) und später — oft wenige Zeilen weiter (42, 16) — al Ḥusein; in ähnlicher Weise wechseln سعد

und مَعْمَر, شُعَيْب und سَعِيد (31, 7. 16; 44, 8), بلزذ und بلين (38, 20), مَعْمَر und نفيس und نسيم.

Der Name des Mannes, nach dem wir die hier in Frage stehende T... nennen, lautet in den meisten ältern Quellen Tū... gegen bei al...addasi (ed. von GORJE p. 162 l. 12... n-Nābul... Die j... bei der Bevölkerung... gebrä... Form... lautet

1) Vgl. ... und ...
V. R. P. ...

XXI

bestimmt auf Teilûn.¹⁾ Aehnliche Doppelformen finden sich in andern Eigennamen, z. B. طيفور und طوفور, قيصون und قوصون;²⁾ vielleicht gehört hierhin auch das von VAN DEN BERG³⁾ bezeugte خوزران rotang = خيزران. Ich denke, dass die Erklärung dieser lautlichen Differenzierung nur auf dem Gebiete des Alttürkischen oder des Persischen gesucht werden kann.

1) Vgl. mein Lehrbuch (1890) p. 10.

2) Die Damascener nennen den جبل قاسيون gewöhnlich dyäbäl 'Êsûn. Ob darin eine Beziehung auf den Mamluken-Emir des 8. Jahrhunderts enthalten ist, kann ich nicht sagen.

3) *Lé Hadhramout* (1886) p. 270.

Arabischer Text.

Uebersicht des Inhalts.

- P. 3 Einleitung, Quellen.
- „ 4 Abstammung und Jugend des Aḥmed ibn Ṭālūn (AṬ).
- „ 6, 16 AṬ mit al-Mustaʿīn in al-Wāsiṭ.
- „ 7, 15 AṬ kommt nach Aegypten. Wahrsagung über seine Schicksale.
- „ 9, 1 AṬ und Ibn al-Mudabbar.
- „ 9, 19 AṬ rächt sich an einem Witzbolde und fängt Briefe ab.
- „ 10, 19 Ibn Hilāl und Ibn al-Mudabbar. AṬ wird über Alexandrien und Barka gesetzt.
- „ 11, 7 ʿIsā b. Šeiḥ in Syrien.
- „ 12, 6 Amāgūr zieht gegen ʿIsā b. Šeiḥ.
- „ 12, 15 AṬ und sein Bruder Mūsā.
- „ 13, 14 Jaʿqūb b. Ishāk.
- „ 14, 20 Neubauten am Fusse des Citadellenhügels. Ränke am Hofe von Bagdād.
- „ 15, 5 el-Wāsiṭi wird nach Bagdād geschickt. Gaʿfar b. ʿAbd-al-gaffār wird erster Sekretär.
- „ 16, 2 AṬ fühlt sich selbständig und leitet administrative Reformen ein.
- „ 17, 2 AṬ wird von ʿAbdallāh Ibn Dušūma und im Traume beraten.
- „ 18, 16 Der grosse Schatzfund. Ibn Dušūma fällt in Ungnade und stirbt.
- „ 19, 14 Der Sklavenaufstand im Irāq; Teilung des Chalifenreiches.
- „ 19, 16 Nihritr kommt als Spion nach Aegypten.
- „ 20, 9 Māgūr wird für Aegypten ernannt.
- „ 21, 1 Gaʿfar al-Madāʾini wird getötet.
- „ 21, 9 Brief des Muwaffak an AṬ und Antwort des AṬ.
- „ 24, 9 Ernennungen für die syrischen Marken. Sinfa in Antiochien.
- „ 25, 2 Die Burg Luʿluʿa bei Ṭarsūs.
- „ 25, 15 el ʿAttār wird aus Fustāt ausgewiesen.
- „ 26, 18 Die Sklavinnen und Knappen des AṬ.
- „ 27, 13 al ʿOmari wird von seinen Sklaven ermordet.
- „ 28, 3 Saʿid b. Naufal der Arzt.

XXIII

- P. 28, 10 Die Flotte des Aṭ.
„ 28, 17 Aṭ und die Kapitalisten.
„ 29, 10 Briefwechsel mit Ṭaifūr wegen eines Beamten.
„ 29, 24 Loskauf von Schuldnern.
„ 30, 10 Aṭ beschenkt einen armen Vorbeter.
„ 31, 7 Aṭ auf dem Damme von Gtā. Ibn Duṣūma wird von einem armen Bauern angeschuldigt.
„ 32, 6 Aṭ im Taubenschlage.
„ 32, 15 Die Byzantiner bitten um Waffenstillstand.
„ 33, 6 Schatzgräber bei den Pyramiden.
„ 34, 3 Der Fischer in der Kälte; er kennt keine Goldmünze.
„ 34, 18 Ein Greis als Spion.
„ 35, 7 Ein anderer Spion.
„ 35, 21 Bei einem Bettler werden politische Briefe gefunden.
„ 36, 14 Spione verkleiden sich als Klagefrauen.
„ 37, 3 Versuch, im Sarge aus Fustāt zu entfliehen.
„ 37, 17 Eine tote Sklavin wird gefunden.
„ 38, 4 Die Statue in Heliopolis.
„ 38, 13 Flachshandel.
„ 39, 1 Eine alte Beduinin kennt keinen Wein.
„ 39, 15 Im Ḥaram des Aṭ.
„ 39, 21 Der Sohn der Umm ʿUkba als Postmeister.
„ 40, 8 Der Rabe und die Goldstücke.
„ 41, 3 Asmā, Frau des Aṭ.
„ 41, 7 Aṭ sein eigener Sekretär.
„ 41, 11 Verteilung von Almosen.
„ 41, 17 Ibn Mufaḍḍal und die Küche.
„ 42, 10 Ḥusein al-Ḥādim.
„ 44, 12 Ḥusein und Maḥbūb streiten.
„ 45, 12 Fressgier des ʿAbbās b. Aḥmed.
„ 46, 13 Die Garrāḥiten werden des Verrats angeschuldigt.
„ 47, 14 Freund des Aṭ in Samarra. Er kommt, und bei ihm werden Briefe abgefangen.
„ 49, 1 Der junge Mann aus Ḥurāsān.
„ 49, 24 Kunéz der Sänger.
„ 50, 18 Der fanatische Türke will Aṭ ermorden.
„ 52, 14 Der Sklave des Ibn Mufaḍḍal, Pass, Reisegeld, Anklage, Gefängnis.
„ 54, 2 Abū ʿĪsuf wird gefangen gesetzt, wieder frei gelassen und nach Mekka geschickt.
„ 55, 2 Besitzergreifung Syriens.
„ 56, 16 Aṭ und der Ṣūfī.
„ 58, 4 Aufstand des ʿAbbās b. Aḥmed in Barka.
„ 64, 17 Aḥmed ibn al Mudabbar.

الى الحضرة للمعتمد وفرق في جماعة لاربعة سنين اولها سنة
اثنتين وستين ومائتين ومما تقدمت به مفتاحه ولم يظهر
تفريقه فكان مبلغه الفى الف دينار ومائتى الف دينار وقلت
يوما لعلى بن مهاجر ايما اوسع نفقة ابو الجيش او احمد بن
طولون فقال ابو الجيش اوسع صدرا واكثر انفاقا واحمد بن 5
طولون كان يجد في نفقته وهذا يهزل فيها وحدثنى احمد
ابن عبد العزيز الحريرى وكان في خزانة احمد بن طولون
عن العراق معه قال فرق ابو الجيش كسوة احمد بن طولون
فلحقنى منها نصيب فما خلا ثوب منها من رفق ووجدت في
بعضها رقعة وقال لى الحريرى ايضا سمعت احمد بن طولون 10
يقول ينبغي للرئيس ان يجعل اقتصاده على نفسه ويسمح على
شبهه وقاصديه فانه يملكهم ❖

كمل كتاب ابن الداية

في سيرة احمد بن طولون

الى الحضرة للمعتمد وفرق في جماعة لاربعة سنين اولها سنة
 اثنتين وستين ومائتين ومما تقدمت به مفتحة ولم يظهر
 تفريقه فكان مبلغه الف دينار ومائتي الف دينار وقلت
 يوما لعل بن مهاجر ايما اوسع نفقة ابو الجيش او احمد بن
 طولون فقال ابو الجيش اوسع صدرا واكثر انفاقا واحمد بن 5
 طولون كان يجد في نفقته وهذا يهزل فيها وحدثني احمد
 ابن عبد العزيز الحريري وكان في خزانة احمد بن طولون
 عن العراق معه قال فرق ابو الجيش كسوة احمد بن طولون
 فلحقني منها نصيب فما خلا ثوب منها من رفق ووجدت في
 بعضها رقعة وقال لي الحريري ايضا سمعت احمد بن طولون 10
 يقول ينبغي للرئيس ان يجعل اقتصاده على نفسه ويسمح على
 شبله وقاصديه فانه يملكهم ❖

كمل كتاب ابن الداية

في سيرة احمد بن طولون

اسأله عما لقي فقال لي غفر لي مع عظيم ما اقترفتك فقلت
 اين مستقرك من الجنة فقال ما استقر احد في جنة ولا نار
 ولكنه تلوح لنا دلالة المعرفة والرحمة وقال احمد بن يوسف
 الكاتب خلف احمد بن طولون ثلاثة وثلاثين ولدا الذكور
 5 سبعة عشر والاناث ستة عشرة وحدثني على بن مهاجر
 في ايام ابي الجيش قال خلف احمد بن طولون عشرة الاف
 الف دينار واعطقت جريدته من الموالى على سبعة الاف رجل
 ومن الغلمان على اربعة وعشرين الف غلام ومن الخيل
 الميدانية على سبعة الاف راس ومن الجمال على الفين وسبع
 10 مائة جمل ومن البغال ستمائة بغل ومن المراكب الحرايبه¹⁾
 مائة مركب ومن الدواب لركابه مائتان وثلاثون دابة وكان
 خراج مصر في تلك السنة مع ما ينضاف اليها من ضياع
 الامراء لحضرة السلطان اربعة الاف الف دينار وثلاثمائة الف
 دينار وانفق على الجامع في بنائه مائة الف دينار وعشرين
 15 الف دينار وانفق على البيمارستان ومستغله ستين الف
 دينار وعلى العين ومستغلها اربعين الف دينار وعلى حصن
 الجزيرة والجزيرة ثمانين الف دينار وعلى صدقاته في كل شهر
 الف دينار وما يجريه على جماعة المسجديين وما كان
 يجريه السلطان خمس مائة دينار وراتب مطابخه وعلوفته
 20 في كل يوم الف دينار وما يحمل لصدقات الثغور في كل شهر
 خمس مائة دينار وما يقيمه من الانزال والوظائف في كل
 شهر الف دينار واراني قرهويه كاتب بن مهاجر ثبت ما حمده

صح
 1) Korrektur in der Hs. von ältester Hand mit der Bemerkung

اتسقت بيعة ابي الجيش في رقاب الاولياء واخرج العباس
بعد ذلك اليوم ميتا من تلك الحجرة وطاف غلمان احمد بن
طولون يججون بالبكا في الطرقات والرعية يبكون معهم واهل
الدعارة وازمعوا على اخراجه مع العصر وجاء رجل من خشن
الصفية يعرف بالرمامي فقال لا نتخلف عن جنازة هذا 5
الرجل فاني اعلم انه من اهل الجنة واحمد بن طولون بينهم
على سرير مدرج في ثوب وشى سعيدى كلفورى وابو الجيش
راكب خلفه وصلى ابو الجيش عليه وواراه واقام جواريه عليه
مأثما ورقصن عليه بالعيدان والالحان وتجرم جماعة من
غلمانه شرب النبيذ قال احمد بن يوسف وجد لاحد 10
ابن طولون رقعة فيها دخلت الى مصر يوم الاربعاء متقلدا
لمعونتها لسبع بقين من شهر رمضان من سنة اربع خمسين
ومائتين وقد مضى من سنى اربع وثلاثون سنة ويوم واحد
قال احمد بن يوسف فصيح عندي انه عاش خمسين سنة
وحدثني احمد بن دعيم وكان من قواد احمد بن طولون 15
وترك الديوان بعد وفاته وحسنت طريقته قال رايت احمد
بن طولون بعد وفاته وهو جالس بحال جميلة فسالته عن
حاله فقال يا بن دعيم ما ينبغي لمن سكن الدنيا ان
يحتقر حسنة فيرجيها ولا سيئة فيركبها عدل بى عن النار
الى الجنة بتثبتي على متظلم عيبى اللسان شديد التهيب 20
فسكنت منه وصبرت عليه حتى فانت حجة وتقدمت في انصافه
وما على رؤساء الدنيا في الاخرة اشد من ترويع الحاجب
وحدثني احمد بن ابي اوفى امام هرون بن خمارويه قال
رايت في ما يرى النائم احمد بن طولون في حالة حسنة فكانى

استعملوا المداراة والاستكانة في ايصاله واطهره بعد ذلك
ليرى حجتكم قال الرهبان فما احتجنا الى ايصال توقيع بعده
ولا مراجعة قول وحدثنى نسيم ان احمد بن طولون لما جمع
غلمانه واوصاهم بحسن النظر والتضافر^١ اعلمهم ان الخليفة
5 بعده ابو الجيش خمارويه بن احمد بن طولون فسكنوا الى
ذلك لانهم كانوا يخافون العباس ان يستخلف عليهم لانه كان
سى الظفر وكان منهم من قبض عليه ومنهم من ضربه ومنهم
من استخف به بامر ابيه فانسوا الى مكان ابي الجيش وهذا
كان قبل وفاته بايام وكان العباس متلوما على وفاة ابيه
10 يرتقب الغلبة على موضعه ويتوهم ان ابا الجيش لا يقوى قلبه
على مناهضته فلما قضا احمد بن طولون اجتمع الحسن بن
مهاجر واحمد بن محمد الواسطى وخواص الاولياء والغلمان
على البعثة الى العباس بخادم من خدم ابيه واخذ البيعة
عليه واره ان اباه يستحضره لراى راه فيه فلم نشعر الا
15 بموافاته فقامت الجماعة له وابو الجيش داخل في مجلس ابيه في
جمع بين يديه فعزاه احمد بن محمد الواسطى في ابيه وبكا
وبكت الجماعة ثم احضر المعكف وقال له الواسطى بايع اخاك
ابا الجيش فقال العباس ابو الجيش ليس يسومنى هذا السوم
وهال ان يكون احد ممن حضر اشفق عليه منى فقال ابو
20 عبد الله ما اصلحت منك هذه المكبة شيئا ابو الجيش اميرك
وسيدك ومن استحق من ابيك بحسن طاعته التقديم عليك
وقام طبارجى وسعد الايسر حتى اخذا سيفه ومنطقته وعدلا
به الى حجرة من الميدان فامن الخائف من العباس ولما

١) Rasur in der Hs.

لكثرة ما جربوه عليه حتى زادت علته وتفرغ لاشياء كان
تشاغل عنها فضرب ابا بكرة بكار بن قتيبة واقامه للناس
في الميدان وامر بتكريق سواده ووقع بابن هرثمة واستصفا
ماله وحبسه وحدثني نسيم قال دعاني احمد بن طولون
وقد مضى بضعة من الليل فقال لي ادخل الى بكار بن قتيبة 5
فان كان يصلى فانتظره الى فراغه وقل له انت تعلم ميل
اليك قديما واكرامى لك وانه لم يفسد محلك الا امر الخلع
قال ففتحت باب الحجر الذى هو بها فوجدته قائما يصلى فقلت
رسول الامير فوالله ما تجوز في صلاته ولم يزل الى ان قضاها
وسلم وجلس فقلت الامير يقول لك كذا وكذا قال وما يريد 10
منى الا ثلم ديني ثم قال قل له يعز على ان يكون حرصك
على ما تفارقه اكثر من ميلك الى ما تنقلب اليه وقد عنيتني
بانك تكلفني التصديق ببلاغات فخف الله في امرى فاني
شيخ فاني وقد والله نعحتك والسلام ثم قال احمد بن
طولون لسعيد بن نوفل والله لا تمتعت بالحياة بعدى لاني 15
اعلم انك تريد موتى فجلنته لك فامر بضر به ثلاثمائة
سوط وطاف به ينادى عليه هذا جزاء من ائتمن فخان
ونهب منزله فمات بعد يومين وحدثني جماعة من رهبان
دير القصير وقد جرا ذكر احمد بن طولون فترحموا عليه
وقالوا طالبنا ابن المدير بحرية روسنا ووافنا احمد بن طولون 20
الدير لانه كان يخلو فيه للرأى وكان يانس الى راهب لهم
يسمى ابا اندوذه وكان حسن العقل فشكوا اليه ابن المدير
وهو يتقصد الخراج بمصر فوقع اليه باعفائنا وقال لا تجعلوا
توقيعى هذا مثل السيف الذى يضرب به صاحبه ولكن

زاد الامر به وجاءه طبيبه فقال له لى يومين عليل وانت
 شارب نبيذ وما كان سبيلك ان تسال عن حالى فما الصواب
 الساعة قال لا تقرب غذا ولو ائمت الليلة وغدا فقال انا
 والله جائع وما اصبر قال هذا جوع كاذب لبرد معدتك فلما
 5 كان نصف الليل استدعا شيا ياكله فجى بفرايح حارة
 وبعض دجاجة وقطعة من جدى بارد فاكل وانقطع الاسهال
 عنه فحدثنى نسيم قال خرجت وسعيد قائم فى الدار فقلت
 له اكل الامير البارحة كذا وكذا فامتنع عليه الاسهال فقال
 الله المستعان ضعفت قوته الناهضة بقهر غذا وسيحرك
 10 حركة منكرة قال فوالله ما وانا السكر من الليلة المقبلة
 حتى جاه اكثر من ثلاثين مجلسا وطلب مصر وثقل عليه
 ركوب الدواب فعملت له عجلة وكانت تجر بالرجال ووطيت
 له فلما بلغ الفرما شكا ازعاجها فركب الى ساحل القسطاط
 وركب من الساحل الى دارة فى قبة قال عمى لسعيد بن نوفل
 15 طبيبه ان كان لسان الامير ايده الله فصيحاً فطبعة اعجبى
 ولما دخل القسطاط احضر الحسن بن زيرك وشكا اليه سعيد
 ابن نوفل فسهل عليه امر علته واعلمه انه ترجى له السلامة
 منها عن قرب وخفت علته بالدعة والطمانينة واجتماع
 الشمل وهدو النفس الى حسن القيام وتبرك بالحسن بن
 20 زيرك وكان كثير التخليط واشتها على بعض جواريه سمكا
 قريصا فاحضرته سرا فاكل منه فما تمكن فى معدته حتى
 تتابع الاسهال فقبل له يحتاج الامير الى اطبا مصر ليتناولوا
 دارة فى غداة كل يوم يتفقون على ما ياخذة غذاء فحميت
 كبده من سوء فكرة وخوفه وتشاغل عن المطعم والمشرب

تقع عليه حيلة حتى صار الى المصيصة فاقام بها ووجه الى
 يازمان يدعوه الى طاعته والانقياد الى امره وببذل له الامان
 او يختاره بين ان يخرج عنها موفورا مسلما او يقيم بها
 على انه من قبله فلم يجبه الى واحدة منها وزحف احمد
 ابن طولون الى اذنة فاقام بها^١ اياما ثم رجع الى طرسوس 5
 وقد تحصن يازمان بها ونصب المنجنيقات والعرادات على
 سورها فلما صار احمد بن طولون الى مرج طرسوس ونزلت
 عساكره به وكان ذلك في كانون الثاني او ان شدة البرد
 والمطر خرق يازمان نهر طرسوس الاعظم المعروف بالبردان
 فغرق المرج وما حول مدينة طرسوس وغرق عسكر احمد 10
 ابن طولون ومضاربه فلم يتهيا له مقام ساعة فرحل ليلا
 وتقدم الى اذنه فاصبح اهل طرسوس فنهبوا جميع ما خلفه
 احمد بن طولون في عسكره وطال مقام احمد بن طولون
 باذنه ووقع الموت في غلبانه لانهم بقوا عراة في شدة البرد
 وسقطت الدواب فلما مضى له عشرون يوما ارتحل عنها 15
 وقد كظم غيظه وقال والله لا رانى الله اجهز جيشا الى
 طرسوس. ابدا ان كانت سكن الاسلام وارتحل عنها وصار الى
 المصيصة واقام بها ثلاثة ايام وقد ابتدأت به علته التي
 مات منها فما^٢ بلغ انطاكية الا وهى رائدة عليه وكان به
 بدو هيفة وكانت من البان الجواميس اسرع فيها واستكثر 20
 منها والتمس طبيبه سعيد بن نوفل فوجده قد خرج في
 بيعة لعيده فابطا عليه وتمكن غيظه عليه في التأخير ثم

١) getilgt. ووجه

٢) Verbessert aus غلبا.

تلحق الامير واعوذ بالله هزيمة فلا تكون له بعدها قائمة
 ويحتاج الامير ان يكون من وراء من تقدمه ويعلم انه
 مادة له وقد نهج الامير من نصر المعتمد وما يوثره من
 رد امره اليه ما لا يراه المعتمد له ولا لغيره لانه مشغول
 بشهواته عن حسن التدبير وجميل المكافاة وما اشك ان
 5 الامير لو حماه من اخيه ونقله الى هذا البلد لما اثرة على
 تقديم من كان يقدمه ممن لا يدفع عنه ولا يحمل شيا
 من ثقله ولا يزيد على ان يلهيه ويطيّب له موارد امور
 يخاف صدرها عليه حتى يكون الامير قائما بين يديه وذلك
 10 الشخص جالسا منبسطا ولعل هذا ان يخرج الامير الى اكثر
 ما يخرج اليه اخوة فيه وقد امكن الامير بهذا الحادث
 منقصته واسقاط دعوته وتاليب الاولياء عليه فقال الامير
 احمد بن طولون حسبك وامر برده الى الحبس فقال احمد بن
 محمد الواسطي قلت لاحمد بن طولون كان جزاؤه على هذا
 15 الراى السديد الرد الى الحبس فقال تأملت امره فوجدته
 قد نعننى في دنياى وغشنى في اخرتى وهذا ما حضره من
 الراى وهو بهذه الحال فكيف اذا لبس اللين واكل الطيب
 وامر ونها قال وتوالت الاخبار من الحضرة ان الناجم بالبصرة
 قد شارف القبض عليه في اخر سنة تسع وستين ومائتين
 20 فحرك ذلك احمد بن طولون وتمكن يازمان من طرسوس
 بعد وفاة موسى بن طولون وابراهيم بن عبد الوهاب اليتيم
 وطرد خليفته طخشى عنها وشخص احمد بن طولون من
 دمشق الى الثغر ليصلحه وخاف من التدبير عليه فسلك
 طريقا متجانفة شاقة وجعل يوجه الى المناظر والخابيض لئلا

عندى مائة ألف عنان مولفة قلوبهم مجتمعة أراهم شديد
باسهم وأنا أرى لسيدى أمير المؤمنين أدام الله عزه بالنصر
والتمكين الانجذاب إلى مصر فإن أمره يرجع بعد الامتهان
إلى نهاية العز ولا يمكن فيه ما يخافه في كل لحظة منه عليه
فاظهر الخليفة الخروج إلى مصر فحدثني اسحق بن ابراهيم 5
واحمد بن محمد الواسطي أن احمد بن طولون قال له اليس
من الصواب خروجي بجميع جيشي صفقة واحدة حتى انتاش
أمير المؤمنين من تلاعب أبي احمد وغيره وانقل كرسى
الخلافة إلى مصر فإن بيعته تقتضى هذا فقلت له ما تبليغ
معرفتى الكلام في هذا وفي محبس الأمير جماعة للمشاورة 10
ففكر فقال احضرني احمد بن اسماعيل بن عمار فاخرج من
محبسه فادخل اليه وكان في ثوب غليظ خلق قد اسود من
دخان السراج فلما مثل بين يديه استدناه فدنا ثم وقف
بازائه فاستزاده في الدنو فقال اكراه ان اؤذى الأمير برأيتك
فقال احمد بن طولون دعوتك لاستشيرك في شئ من امري 15
فقال وابن الراى منى ايها الأمير فقال انت اثقل وزنا ان
يختل عليك ما التمسته فيك قال يقول الأمير ايداه الله فقال
احمد بن طولون ان ابا احمد قد اساء لأمير المؤمنين
المعتمد وخطا أمره وتمكن من عناده لأنه استدعا حملة
الجيش المطيفيه بهم لقتال البصرى وصيرها عدة له وقد 20
خفت حنث يميني له بالبيعة في القعود عنه وعزمت أن اخرج
له بنفسى ورجالى فانصر دعوته فما عندك في هذا قال احمد
ابن اسماعيل من الخطر العظيم خروج الأمير بنفسه وجماعة
عدده لأن الحرب سجال والظفر بحسب التوفيق واخاف ان

ابن طولون مولاة لانه وجهه الى ديار مصر وكان احمد بن
طولون اذا انكر على لولو اشياء اوقع بكاتبه وقال هذا منك
وليس منه وكان كاتبه يومئذ محمد بن سليمان وامتدت
يد لولو الى ما فضل من اموال تلك الاعمال عن رجاله
وقد كان حقها ان توفر على احمد بن طولون ويحملها اليه 5
فخاف من الرجوع الى مولاة وحسن له محمد بن سليمان
الاستيذان الى الموفق فحدثني نسيم بعد وفاة احمد بن
طولون انه خرج منتزها وكان يقرب منه قوس البندق ويولع
به في نزهته فنزل من ذلك المنتزه في مرج حسن واخذ قوس
البندق بيده فرما حماما فصرعه ووجد في اصل جناحه 10
رقعة قد استراح مولاى فخذوا جذركم واستتروا وكل ما لكم
معكم فقد عصا الامير لولو وقبل الخلع فامر في تلك الساعة
باحضار خادم كان لشقرون جارية لولو وكان يتحرك فقال
من كان منكم عليلا في عسكر لولو ولمن تسرح حمام قال 15
ليس في دارنا طائر يسرح به فوكل بعبيد الله بن سليمان
واسر الوجد بلولو لانه كانت معه قطعة كثيرة من صنائعه
وثقاته ورجا ان ترده تلك الطائفة اليه واوهم كافة الناس ان
وجده بما كان يلحق المعتمد من الموفق من التقصير ويخافه
عليه من القتل وانه لا يسعه في ايمانه الموكدة للمعتمد
ان يقصر في امره فانفذ في سنة ثمان وستين ومائتين الى 20
المعتمد وكتب معه كتابا هذا معناه قد منعني الطعام
والشراب والنوم خوفا على امير المومنين اطال الله بقاءه
من مكر يلحقه واصبحنا يااحباب امير المومنين في رده
ومقارعة تحنث الايمان الموكدة له في اعناقنا وقد اجتمع

لم يقنعك انك استسلمت لعدوى مالا حتى قضيتته من مالى
وسعا له ابو مقاتل بن ايوب بابيه والمعروف بابى حفص اخيه
فضربهما بالسياط فماتا وظفر بما كان لهما وقلد احمد بن
ابرهيم [رو] الاطروش^١ وعلى بن الحسين بن شعيب المداينى
الخراج ثم وجد لعلى بن الحسين رقعة الى ابن المدبر يشكو
فيها غمه وانه من هذا العمل الذى قلده خائف ويسال الله
كفايته فحبسه حتى مات في حبسه واقر احمد بن ابرهيم
على الخراج وكان احمد بن اسمعيل بن عمار المعروف بسبع
شعرات قد قدم مع احمد بن طولون من الشام فقلده
الاملاك وما خرج عن الخراج وصرف به الحسين بن سليمان
بن ثابت وتقدم الى احمد بمطالبة الحسين وقد ثبت امر
الحسين بن سليمان ورفع على ابيه وما اداة الى ذلك الا
قبيح الفعل .:

واشار احمد بن اسماعيل بن عمار على احمد بن
طولون بمشورة فبعد بها فبسط لسانه على جهة الاشفاق
عليه وذكر انه ينزو بالرياسة وان فيه لجاجا لا يامنه عليه
فحبسه وغلب الحسن بن مهاجر عليه فصعبت ايامه بفرط
الاستقصاء فيها وزغبته في جمع الاموال ومنع من كان يبسط
عليه عائدته فسمعت احمد بن محمد الواسطي يحدث احمد
ابن ابرهيم الاطروش بعد وفاة احمد بن طولون بايام يسيرة
قال فارقت الماضى رحمه الله وهو امير ورجعت اليه من
برقة وهو تاجر فتطيرت يشهد الله من هذا الا ما رايت
سحبا دق نظره الا عند حضور منيته وتنكر لولو على احمد

١) Vgl. unten Z. 20.

مخلد وقال له ويلك هذه كتب من آمن بالله طرفة عين
والله لولا ما في يميني لضربتكَ الساعة بالسياط واخرج سحبا
من بين يديه فافحش احمد بن المدبر على احمد بن
طولون [فامر بالرد عليه]^١ في الجواب عن الابيات التي لابن
5 المدبر المتقدمة ويقال انها لم تكن له وانما هي لحمد بن
عبد الغفار

- ❖ احمد كان السطح يابن محمد
- ❖ منيفا ولو عاليته خُسف السطحُ
- ❖ متى كُنْتُ في الاحلام تذكر صادقا
- ❖ فتصدق في رويك اذ وضع الصبحُ 10
- ❖ ولكن ادام الله عزَّ اميرنا
- ❖ وتمت له البشرى وجللة النجمُ
- ❖ فما زال ميمون النقيبة ماجدا
- ❖ اذا عزمات لا يطيش بها الجمحُ
- ❖ وما زال في الهيجاء اول فارسٍ 15
- ❖ له يضحك السيف المهند والرمحُ

ولم زال احمد بن طولون يامر بالتقصي على احمد بن
مدبر وهو في الحبس الذي حبسه فيه حتى مات ثم دعا
بابن^٢ ايوب فالزمه غُرم ما اخذه العباس من التجار وقال له

1) Am Rande.

2) So Hs.; vgl. p. 16 l. 21 f.

- ❖ رَأَيْتَ قَبِيلَ الصَّبْحِ فِي النَّوْمِ أَنَا
❖ جَمِيعًا عَلَى سَطْحٍ يَنْيِفُ بِنَا السَّطْحُ
- ❖ إِذَا فَارَسَ يَهْوَى إِلَى السَّطْحِ مَعْلَمًا
❖ أَخُو شَكَّةَ بَاهِي بِهِ السَّيْفُ وَالرَّمْحُ
- ❖ فَلَمْ أَرِ خَلْقًا مِثْلَهُ صَدَقَ وَأَنْدَ
❖ عَلَى سُرْعَةٍ مَا كَادَ يَسْبِقُهَا اللَّحْمُ
- ❖ فَإِنْ كَانَ لِي ذَنْبٌ فَحُلْمُكَ وَاسِعٌ
❖ وَمَنْ عَلَى الْمَضْطَرِ فَالْعَفْوُ وَالصَّفْحُ
- ❖ وَمَا كُنْتُ ذَا شَعْرٍ وَلَكِنْ جِرَاحَةٍ
❖ مِنْ الْهَمِّ فِي صَدْرِي وَقَدْ شَعَثَ الْجَرْحُ

وكان أحمد بن طولون قد اعتقله في حجرة مفروشة
واخدمه فيها خادمين وكانت تدخل إليه كل يوم مائدة
فلما وردت الرقعة بهذا الشعر أخرجه ثم قال له تفككك^{١)}
وتفهلكك يدلان على أنك ما وقفت على علمي بما قصدتني
به مرة بعد أخرى من كيدك وشراسة طبعك وجردتك على
ربك وهبك اعتقدت أنه تجوز على حيلتك تراك توهمت أن
هذا يجوز على عالم الغيب والشهادة والله لقد أمكنني في
أوقات كثيرة قتلك وتبينت أنك تسعى على فما منعني من
ذلك محبة لك ولكني أحببت انتقام الله في البيمين التي
حلفتها لك واحضر الكتب التي سلمها إليه الحسن بن

١) Das letzte ك von zweiter Hand.

ابن خاقان الى احمد بن طولون وكان المعتمد عقد نكاحا
 بينهما في سنة ستين ومائتين فقلد احمد ابن طولون محمد
 بن الفتح ديار مصر فانفذ محمد بن الفتح الى احمد بن
 طولون كتب الحسن بن مخلد اليه وكان الحسن بن مخلد
 5 قد نفى الى الرقة فكتب احمد بن طولون الى محمد بن
 الفتح في حمل الحسن بن مخلد اليه مكرما فورد الحسن
 الى القسطنطينية فظهر احمد بن طولون اكرامه وتبجيله ولم
 يكن في وجه الحسن تهيب له ولا تبجيل لحله وكأنه في
 بسطة بمنزلة ريس نزل على بعض عماله فاحفظ ابن طولون
 10 هذا منه ونادم احمد ابن طولون بعد ذلك فغنا بالنبطية
 ثم زان عليه النبيذ فجعل يصفق واخرق بنفسه فامر
 احمد بن طولون بجر رجله وحبسه فلم يزل محبوسا وخرج
 الى الشام ومات فدفن في قصر عيسى بن شيج المعروف
 بالحساس وحبس احمد بن طولون ابا الفتح محبوب بن
 15 رجا في المطبق وقال له انت كنت السبب في خروج العباس
 بالتضريب بينه وبين الواسطي بانفاذ كتبه الى العباس وقد
 كان الحسن وصف عن احمد بن المدبر لاحمد بن طولون
 من شدة الانحراف عنه والتاليب عليه ومكاتبة الموفق في
 ما اختزل من الاموال ما لا يكون عليه احد فانفذ احمد
 20 بن طولون سعدا الفرغاني في اشخاصه¹⁾ اليه ولم يعلم احمد
 بن المدبر انه استقر في نفس احمد بن طولون عليه ما
 قرره الحسن بن مخلد فلما وافى حبسه فكتب الى احمد بن
 طولون بهذا الشعر وهو يتوهم ان امره سهل وذنبه صغير

1) Rasur in der Hs.

خادم يعرف بابي نصر ذهب عني اسمه واني معه جالس
 ان خرج خادم معه قطن مندوف فقال الخادم خذه فجي
 بالقطن مثل الحاف وقام فما بعد حتى رجع اليّ فقال والله
 لا تاخرت عنه العقوبة على هذه الافعال السيئة قلت وما
 ذاك قال انكر عليّ حظّي له ما لا يبالي به فلفه في هذا القطن 5
 واخذ الشمعة بيده فلم يزل يشعلها في جوانبه حتى احترق
 الخادم واحترق القطن واوقع احمد ابن محمد الحيلة على
 العباس حتى هرب من حبسه فلقى احمد بن طولون وقد
 خرج الى الاسكندرية وعزم على الرحيل الى برقة فصغر امره
 عنده واجتمع احمد بن محمد وطبارجي على الخروج اليه فخرجوا 10
 فقبض عليه وادخل على قتب بغل الى القسطنطينية سنة سبع
 وستين ومائتين وقبض على كاتبه ومن خرج معه الى ما خرج
 اليه ونصبت دكة عظيمة رفيعة السمك وجلس احمد بن
 طولون في علو يقاربها وكان العباس قائما بين يدي احمد
 ابن طولون في خفتان ملحم وعمامة وخف وبيده سيف مشهور 15
 فضرب ابن جدار ثلاثمائة سوط وتقدم اليه العباس فقطع
 يديه ورجليه من خلاف والقي من الدكة الى الارض وفعل
 ذلك بالمنتوف وابي معشر وجماعة ضربوا بالسوط حتى ماتوا
 بعد ايام وحدثني نسيم انه راي احمد بن طولون في عشية
 ذلك اليوم وقد احضر العباس وكان احب ولده اليه وبطحة 20
 واقف عليه غلامين بمقرعتين وهو يقول اوجع والدمع يجري
 من عينيه فما رفع عنه حتى ضربه مائة زوج وكان احمد
 بن طولون مما نزل به من البكاء هو المضروب وحمل ابو
 الفتح محمد بن الفتح بن خاقان اخته خديجة بنت الفتح

وافلت بحشاشة نفسه وكان معه ايمن الاسود مقيدا فخلصه
تقييده من القتل لانهم علموا انه حرب له ورجع العباس
على برقة وكان اطلق احمد بن محمد الواسطي بضمان جماعة
من وجوه برقة احضاره متى شاء فكان في ايديهم مكرما
5 فلما رجع بتلك الحال اعاده الى حبسه وتمسك بمن بقي معه
من رجال على شى كان خزنه قبل خروجه الى افريقية وشاع
بالفسطاط ان العباس قُتل فُسِّر من^{١)} حضر احمد بن طولون
جزعه بما تادى اليه ولم يتهيا له التصنيع فيه وكان الناس
يرون غمة بما جنا عليه العباس وانه لم يكتف بما حمله
10 من مصر حتى اوقع اثرا غليظا بينه وبين ابراهيم بن
الاعلب والياس بن منصور النفوسى وانه ان حاول الانتصار
منهما اجحف بنفسه وان امسك عنهما نقص موقعه وبدت عورة
من عوراته حتى صحت عنده سلامته . وحدثني احمد ابن
ابى يعقوب وكان يتولى خراج برقة من قبل احمد بن طولون
15 في الوقت الذى خرج فيه العباس فاقره عليه قال ما عاشرت
ريسا قط اجرى على نفس ونقمة من العباس ولا اقسا
قلبا عند استرحام منه ولقد انصرف اليينا من هزيمته وقد
تضاعف سوء ظنه وندم على تفريطه فيما كان بذله له ابوه
ببرقة فابكى العيون ولحظ ثلاثة خدم صغار يتشاورون فامر
20 بالتفرقة في ما بينهم وسأل كل واحد منهم عما جراه صاحبه
فاختلفت اقوالهم لصغرهم وضعفهم عن الاحاطة بما جرا بينهم
فامر ان تحفر لهم حفيرة والقوا فيها والقى التراب عليهم
وهم احياء وطمس الارض عليهم قال لى لم يكن فى دارة الا

١) Ueber من eine unklare Berichtigung.

نزوجنا سوء الخلافة في اموالنا وحرمانا فرأى ان من حصل معه يكفيه وكتب الى ابراهيم بن احمد يخبره ان كتب المعتمد وردت عليه بتقليد افريقيه وانه قد اقره فيها ويامر به باقامة الدعوة له وخرج باكثر تلك الاموال العظيمة والنعم والذخائر معه الى ان انتهوا الى حصن يعرف ببلدة^١ ففتحه اهله له 5 وخرج اليه عامل بن الاغلب فاطلق العباس لاصحابه نهب الحصن وقتلوا الرجال وفصحوا النساء وذاع الخبر واستغاثت طائفة من اهل هذا الحصن الى الياس بن منصور النفوسى رئيس الاباضية فدخله منه غضب شديد وحمية غليظة وكان العباس قد صكتب الى النفوسى ان اقبل بسمعك وطاعتك 10 والا وطيت بلدك بخيلى ورجلى واجت حماك وهذا معتزل ذو منعة ونجدة وله اهل كثير عدوهم ولم يود الى ابن الاغلب طاعة قط فقال الياس بن منصور النفوسى قل لهذا الغلام اما انك اقرب الكفار منى واحقهم بمجاهدتي فقد بلغنى من قبيلهم افعالك ما لا يسعنى التخلف معه عن جهادك 15 وانا على اثر رسالتى اليك وقد كان ابراهيم بن الاغلب انفذ الى محمد بن قريش عامل طرابلس بخادم يعرف ببلاغ في جمع من اهل القيروان كثير فكان القتال بينهم مناوشة وانصرفوا على غير مناجزة وصبح بلس الياس بن منصور النفوسى في اثنى عشر الف مقاتل مستنصرين وزحم الخادم من خلفه 20 فاطبق الجيشان عليه فقتل اكثر من كان معه واستبيحت امواله وذخائره وما كان حملة معه من مصر من السلاح والخيول

١) S. Jacut's Wörterbuch IV 345/6 mit Bezugnahme auf diese Ereignisse.

عليك واني احبك لادبياء ذكرى وصيانة شملى فارضيت
عدوى وانحطت وليى وابهججت حاسدى وسبحان الله ما تخاف
ثمرة العقوق فان رجعت الى مكانك لم تذنّب وان تمادى بك
الاغترار شخّصت اليك بنفسى ولم اكن باول من خسر سعيه
5 واخلف تقديرة وبكا زياد ومن حضرة وتدمع العباس فحدثني
الحق بن ابراهيم عمى قال قال لى زياد فانصرفنا وما تخالجنى
شك انه يرجع معنا لما تبينته منه فخلت به طائفته وخافت
احمد بن طولون فقال له احمد بن جدار ليس فينا من
يحسن السبح في بحر غدر ابيك فارحمنا وانظر لنا ولنفسك
10 قال زياد ولما اجتمعنا عنده وتجزّته جواب كتابى قال لى
يا زياد ان ابى ما نوا لى خيرا قط فقلت له يا سيدى كيف
يليق هذا بضيرك وانت تعلم انه ما طلعت الشمس على
احب اليه منك فالتفت الى بكار فقال يابجا بكرة المستشار
موتمن وانا اقلدك امرى اسالك بالله هل تامنه على فقال
15 بكار قد حلف لى ابوك الا يسوك فاما ان يفى لك بما حلف
او لا يفى فليس مما اعلمه وهذا لله عز وجل دونى ولم تزل
بطانة العباس تحرض العباس على ابيه خوفا من وقعهم في
يديه حتى كتب اليه كتبا غليظة ودعته نفسه للخروج الى
افريقية وراى ان ما معه من الاموال والعدة تقيمه في الوصول
20 اليها فحسّن له اصحابه ذلك لتبعد نجته عن ابيه وصغروا
عنده ابراهيم بن احمد بن محمد بن الاغلب صاحب افريقية
وكانت وجوه البربر قد تسرعت اليه جامعة كثيرة المدة صغيرة
النجدة وفرق فيهم صدرا مما كان معه من المال وتخلّف
عنه اكثر القبائل وقالوا بيننا وبين قوم ثار ولا نامن عند

قد عجم امرى وخبر ما يصلحه فاقبل عليه وفوض اليه وتضافرا
على حسن الاثر في ما انتما بسبيله فكانت هذه الطائفة
تذرى على احمد بن محمد مع سلامة ما يعانيه وصيروا موافقه
عنده من العباس فتوالت كتبه بخطه الى احمد بن طولون
بما يلحقه من سوء الاعتراض ويمنعه من استيفاء الرسوم
السلطانية بقبض اليد بتخطى هذه الطائفة فكان محبوب
ابن رجا للعداوة التى بينه وبين احمد بن محمد ينفذ
الكتاب بعد الكتاب الى العباس فيزيد في غضبه على احمد
ابن محمد ويقول له ليس تحسن الاستعانة فقلق احمد بن
محمد ولم يَحتمل الامتهان فاستتر وصمد له العباس حتى
استثارة من الموضع الذى كان فيه فهجم داره فوجد الاجوبة
عن كتبه وفيها ما يدل على غيظ احمد بن طولون على
العباس ويوصيه بحسن المداواة الى ان يوافى فساء ظنه بابيه
وزاد تخوفه فجمع ما استندف له وخرج في تلك الجماعة في
لُمة وافرة واحمد بن محمد في اسره الى برقة فانفذ احمد
ابن طولون ابا بكرة بكار بن قتيبة والصابونى القاضيين
ومعمر بن محمد الجوهرى وكتب له كتابا ألان له فيه جانبه
ووعده الا يسوءه وحركة على القفول اليه وحمله زيادا المعرى
مولى اشهب وكان زياد فصيحاً حسن الابانة فدخلوا عليه
فرحب بهم فقال له زياد يا سيدى سيدى الامير ايدى الله
يقرا عليك السلام ويقول لك يا قرّة عينى واقرب الناس الى
وأبرهم لدى واعزهم على خفرت ظنى بك اقوى ما كان املى
فيك وارجا ما كنت لك من غير اساءة قد قدمتها لك ولا
خطة ركبنتها منك ولم ترع حسن تربيتى لك وعظم اشفاقى

الرسول ليودعه قال ما الذى تقول للذى وجهت اليه فان
 اداها انفضه وان قصر عنها حبسه واستبدل به واحب الاشيا
 كان لاحمد بن طولون ان يغزو في الوقت الذى وافا طرسوس
 فانه عمل على ذلك حتى ورد عليه الخبر بخلاف ابنه العباس
 5 عليه وحمله ما وجد من المال والسلاح مع احمد بن محمد
 الواسطى وايمن الاسود مقيدتين فانكفا راجعا الى مصر فلما
 دخلها وجد العباس قد اخذ له¹ الفى الف دينار واسلف
 من التجار مائتى الف وتقدم الى ابي ايوب باجرائها عن
 جماعة من المتقبلين ففعل وحمل احمد بن محمد الواسطى
 10 وايمن الاسود في الحديد وكان السبب في خلاف العباس انه
 خلا به فذاذ استخلصهم وكانوا يخافون احمد بن طولون
 ويوثرون الانحراف عنه منهم على بن الحزور واحمد بن صالح
 الرشيدى واحمد بن القاسم بن اسلم وكان يوجف باحمد
 ابن طولون فحسنوا له التغلب على مصر والفتك باحمد بن
 15 محمد الواسطى وكان العباس مقشعر القلب من هيبة ابيه
 وله بطانة معه² في علم العرب من النخو والشعر وما جرا حجارة
 يعرفون بجعفر بن جدار واحمد بن المومل ومحمد بن سهل
 المنتوف لا علم لهم بسياسة جيش ولا تدبير امر فرام العباس
 ان يضعهم من مصر في ما يوازي محلهم عنده فمنعه احمد
 20 ابن محمد من ذلك وخاف دخول الخلل في الاعمال وقد كان
 اوصاه قبل خروجه عن مصر فقال له يا بنى احمد بن محمد

1) اربعين getilgt.

2) Unklar; ob سعة?

ابو العباس فصرت اليه فالفيتنه في منزله فقلت الامير ابو
العباس احمد بن طولون يُقَرِّك السلام ويذكر شدة شوقه
اليك وهو باثري فقال والله لقد كنت مغضبا عليه ولقد
ردتني اليه رسالة¹⁾ فحكيت ما شرطت له من لين الجانب في
الرسالة اليه فقال يجي متى شاء فاسرعت فوجدته في طريقه 5
اليه في عدة يسيرة فاحبرته ففرح ثم بادر حتى وصل اليه
فلما قرب منه قام اليه وقال هذا ما توجيه الطاعة لاول
الامر واحمد بن طولون يبكي فقال بعد ان استقرا في خلوتهما
ما الذي افكرت من ربك حتى شردت عنه هذا التشريد
انك مع تباعدك منه لم تخرج من قبضته فارحم نفسك من 10
تحملها ما لا تحمل ولا تسكن الى هذه الدنيا الى ما لا يخف
معك واعلم انك مردود الى الله بعملك واحمد بن طولون
لا يزيد على البكاء فالتفت الشيوخ الى فقال اما ترا كيف
يتصور ثم رفع راسه الى السماء فقال بصره رشده وارحمه من
سخطك عليه فانصرف في حفظ الله فاني اخاف ان تعديني 15
بحب الدنيا وطاعة الاثتمار ولست انساك عند ذكرى لك
ان شاء الله قال احمد بن يوسف قلت لابي العباس كيف
وعيت هذا الكلام من الزاهد واعدته هذه الاعادة قال
والله ما هذا في طبعي ولكنه كان مع احمد بن طولون كاتب
السر يكتب كل ما ينطق به الزاهد فتدبراه بعد وقال ان 20
احمد بن طولون كان اذا اراد انفاذ احد من اصحابه في رسالة
امر كاتب السر بتحرير تلك الرسالة وحفظها فاذا حضر

1) Jüngere Hand بالرسالة.

ابن طولون حتى صدّ الى انطاكية وقد دخل سيماء الطويل
اليها وتحصن وتوثق بمنعتها وانها لم تفتح قط عنوة وكان
سيماء قد اساء الى الرعية وتتبع النعم فازالها وشرقت به
نواحي اعماله فاقلم احمد بن طولون على المدينة وعسكره
5 مما يلي الباب المعروف بباب فارس ورما الحصن بالمتجنيق
والنفط وطلب الحيلة فتعذرت عليه فلما طال ذلك واجهد
اهل انطاكية الحصار بعثوا الى احمد بن طولون فدلوه على
الطريق الذى يكون اليه المدخل من سور المدينة وكان
قد حل اصحاب احمد بن طولون المدينة ونصبوا اعلامه على
10 الحصن واحرقوا موضعا من باب فارس فسقط باب الحديد
ووقف سيماء الطويل على باب فارس يحارب بنفسه فرمته قوم
من اصحاب المنازل والدور من ورائه فانهمز ودخل احمد بن
طولون المدينة وكان ذلك فى الحرم سنة خمس وستين
ومايتين وقتل سيماء الطويل وقبض على امواله وكتبه وشخص
15 فى هذه السنة فدخل طرسوس فى خلق كثير وعز منيع :-
قال احمد بن يوسف حدثنى ابو العباس الطرسوسى المتولى
لغسل احمد بن طولون عند وفاته وكان صادق اللهجة عفيف
الطعمة قال كان بطرسوس رجل من خشن الصوفية قد خرج
من نعمة جلييلة وحال حسنة الى الله وتعلم عمل الحزم وكان
20 يقتاتة ولا يغيب الخروج فى النفير راجلا وكان احمد بن طولون
بمقامه بطرسوس مواصلا له ومتعجبا من حسن الفاظه فقال
لى فى عشية من العشايا تقدمنى الى منزل فلان فانى فى
اثرك واحذر ان يرى فيك من هيبتي ما تجمله به وصر اليه
خاضعا واعلمه شوقى اليه وسله عن رايه فى مصيرى اليه قال

باطلاقته وتخليته سبيله الى بغداد فخرج على طريق مكة لانه
 كان يريد الحج ان فرج عنه وورد الخبر الى احمد بن طولون
 بوفاة ماجور في شعبان سنة اربع وستين ومائتين وان
 احبابه اقاموا عليا ابنه وهو صبي مقام ابيه في الرياسة عليهم
 وتولى تدبيره احمد بن دوغباش التركي فخلا ذرع احمد 5
 ابن طولون بوفاة عبيد الله بن يحيى وموسى بن بغا وماجور
 وكتب الى على بن ماجور كتابا يعزيه فيه بابيه ويذكر حاجته
 الى مشاركة الثغور الشامية ويوعز اليه في اقامة الميرة لعساكره
 فرد عليه على بن ماجور احسن جواب فاستخلف احمد
 ابن طولون ابنه العباس وضم اليه احمد بن محمد الواسطي 10
 الكاتب وعسكر في شوال سنة اربع وستين ومائتين في منية
 الاصبع واستكتب ابا الفحاح محبوب بن رجا وشخص احمد
 ابن طولون فوجد محمد بن ابي رافع المتقلد للرملة من
 قبل ماجور وقد اقام له الانزال والدعوة فاقره وشخص حتى
 وافا دمشق فاستقبله على بن ماجور واحمد بن دوغباش 15
 فترجلا له واقاما دعوته ووجد احمد بن وصيف بدمشق
 وكان نفاه المهتدى اليها فاحسن لقاءه وميرته واقام احمد
 ابن طولون بدمشق اياما حتى استوسق¹ له امرها ودعى
 له على منابرهما واستخلف احمد بن دوغباش عليها ورحل
 الى حمص ومعه اكبر القواد الذين كانوا مع ماجور وترجل 20
 له ونجحت الرعية من سوء سيرته فعزلته عن حمص وولاهها
 يمين التركي وتتابعت كتبه الى سيما الطويل يعلمه انه يرضا
 باقامة الدعوة له في سائر عمله وينصرف عنه وسار احمد

1) Für استوثق.

إذا ازدهم الناس فيها اشد حرا منه فاجيب الى ما سال ..
ولما دخلت سنة اربع وستين ومائتين تحولت لابي يوسف
سنه محمودة رجا فرجه فيها فعمل قصيدة طويلة وكتب الى
ابي عبد الله احمد بن محمد الواسطي رقعة يشكو فيها امره
اليه ويتلطف له في قراءة قصيدته عليه في خلوة ويتبعها بما
يحسن ان ياتي به وهي

الشعر صعب على المكروب والعان

وليس اعجب فيض ملان

وهذه القصيدة طويلة فورد جواب احمد بن محمد
الواسطي اني قد قرأت القصيدة وهو جالس منشرح الصدر
فبكا لبعضها وضحك لبعضها فقلت قد طال امره ايد الله
الامير وانضى به غضب الامير الى مريثة عدوه له فقال ما
غضبت عليه ولو غضبت لجرأ مجرا غيره ممن اصطفت جميع
ما يملكه وانلته نهاية المكروه حتى خفى امره واستتر حديثه
وهو يتانس بقاصديه ويتعلم حساب النجوم والشعر ولكنى عتبت
عليه وقد زال العتب عن قلبي قلت له فما يمنع الامير ايده
الله من التطول عليه بالرضا عنه فقال كلام لانوشروان الملك
المتمكن من نفسه لا يغضب سريعا ولا يرضى سريعا وانما ذلك
من اخلاق النساء ومن قارنهن وانت يابا يوسف كنت اجدر
بحبس ما كنت عنه غنيا من القول فقال لي اما تتامل فظاظة
ابي عبد الله على في مثل هذه الحال وذمه اياي بما كان يجب ان
يحمدني به ولكن الحن تقلب اعيان الحسنات الى المساوي
وسالت ابا بكرة القاضي كلام احمد بن طولون في امره فركب
اليه واتفق في تلك الساعة خبر يسر احمد بن طولون فامر

من الواسطى كاتبك مما باعه لابن مفضل قال والى^{١)} ابن قال
الى بلدى حتى ارجو ما اجد فيه من الربح قال اكتبوا له
جوازا حلوا فيه الخادم واطلقوا سبيلهما فقال ايها الامير
نعلى من نفقتى فى عجيبى ورجوعى قال احمد بن طولون وكم
نفقتك فيهما قال عشرة دنانير قال ادفعوها له وتحقق انه
من اهل السلامة فاخرج لآخذ الجواز فرفع اصحاب الاخبار
انه تكلم بما يكره احمد بن طولون فامر بحبسه فى المطبق
فلما دخله رأى فيه جماعة من غرمائه من الكتاب والقواد
فانس بهم وقضوه ما كان له عليهم واستأنف معاملتهم
واسلف الحبسين على تكك كانوا يعملونها وابتاع من المطبق
رحلات يستعملونها وكتب الى اخ له ان يبيع الخادم ويحصل
ثمنه واقام مع غرمائه مقام مستوطن فذكره احمد بن
طولون فامر باطلاقه قال يعقوب قلنا له انصرف قد تطول
عليك الامير باطلاقك قال كيف اخرج من موضع اكثر ما
املكه فيه ولى فيه اسلاف ومستغل وديون فزجرناه فضج وبكا
وكان يتلهف على الدخول الى المطبق ورفع خبره الى احمد
ابن طولون فكثير تعجبه واحضره وقال ويحك تختار المطبق
على اطلاقك فقال ايها الامير اكثر ما املكه فى حبسك واحب
الاشياء الى المقام فيه فان لى به معاشا فان كان لا بد من
اخراجى فاخرنى بمقدار ما استنظف اسبابى قال وكم تحب
ان توخر قال ثلاثة اشهر قال احمد بن طولون ويحك اجنونا
انت قال لا والله الا صحيح ولكنه معاش قال فما تشفق على
نفسك من جرة وكان الزمان قاطئا قال يا سيدى فى القيسارية

١) الى am Rande.

ما في هذا الكاس على هذا الصوت الطيب وغنت وشرب الكاس
وزاد امره واخرجه الغيظ من التحفظ وقال لخدام له افتم
الباب حتى اخرج الى هذا العاصى فاقتله او يقتلنى فزادت
المجارية في مدارائه ولم تقل تقبل راسه وفعه حتى نام قال
الفارسي وانا اكتب كل كلمة صدرت عنه ثم بكرت بالغداة 5
الى احمد بن طولون ووضعت الرقعة بين يديه فلما قراها
ضحك ساعة وتغيظ اخرى ثم امسك حتى دخل اليه فلما
حاول القيام مع نظرائه قال له اجلس الساعة فلما لم يبق
بين يديه مسلم غيره قال له اسات اليك قط قال لا والله
يا سيدى قال الم ارزقك وادّر احسانى اليك قال نعم قال فما 10
هذا الذى تقوله على النبىذ قلت البارحة كذا وكذا وما زالت
جاريته تسكنك فما سكنت وقلا عليه ما كان في الرقعة
فوقع صعقا¹ ثم اخرجته الى طرسوس وكتب له برزقه هناك :
وحدثنى يعقوب بن صالح صاحب الجيفى وكان يتولى شرطه
اسفل ان رجلا من التجار تغلب عليه السلامة ابتاع غلاما 15
خادما لابن مفضل بمائتى دينار واخذ جوازا الى الشام
باطلاق التاجر وخادمه وخرج فلما بلغ العريش وكان الرجل
الوالى يعرف بحبيب المعرى قد نصبه لتأمل الكتب ونفيس
الامتعة فتأمل الجواز فقال كان حق هذا الخادم ان يحلّ²
ولست اطلقه الا بعد استيذان الامير فيه فكتب الى احمد 20
ابن طولون بخبرة فكتب احمد باشخاصه فلما وافى دخل اليه
الخدام ومولاه فقال له من اين لك هذا الخادم فقال اشتريته

1) Am Rande.

2) Für يُحَلّ Das ح unter der Linie hindert uns, يُحَلّ zu lesen.

فوجدته يركب الى دار الامير ويوجد له حوائج مطبخه وما يحتاج اليه لسائر يومه فاذا رجع اغلق الباب فلم يفتحه الا في الساعة التي يركب فيها اليك فقال لي احمد بن طولون فانا احب ما يفعل في سائر يومه اذا اغلق الباب فالتمس دارا تلازق داره واظهرت اني احتاج اليها لعامة من الاولياء 5 ودخلتها فوجدتها مشرفة على دار التركي تتبين منها قاعتها وبعض مجلسها وتبينت منه انه كان ياكل شيا ورايت اقداحا تدخل اليه وهو جالس على المائدة وطيفوريات تخرج من طعامه وكان الزمان صيفا ثم انسبلت الستور بعد ذلك فعلمت انه قد نام فلما كان وقت العصر وانا الفراش ففرش 10 قاعة الدار والقي خمراف وشرش على الحصر فرشا وخرج فجلس وجلست جارية معه وما بينهما ثالث ووضعت صينية بين يديه واخرى بين يدي الجارية واخذت العود فغنته احسن غناء وشرب اجمل شرب حتى استوفى خرداذية كان مقدارها رطلين وخرداذية اخرى فما استوفاهما حتى خلط في كلامه 15 واحتد وقال لجاريته يا فلانة خلا احمد بن طولون بهذا البلد يلعب فيه فقالت له الجارية دعنا من هذا وخذ في ما نحن فيه اسمع يا سيدى هذا الصوت الطيب وقطعت كلامه بصوت اخر اخذت فيه احسن¹⁾ ماخذ²⁾ فوالله ما اثنتى اليه وقال لها ويحك في عنقي بيعة للخليفة وليس يجزى لي ان 20 أمسك وعزمت ان اضرب احمد بن طولون في مقبله بخنجر ولا ابالي ان اقتل بعده فاني كنت ادخل الجنة ويدخل النار يا جارية هو والله عاص قالت يا سيدى دعنا من هذا واشرب

1) Zusatz am Rande.

منذ خرجت من سر من رأى فقال وما هو يا سيدى فقال
هذا البيت

❖ الا شفيتم غليلا لا افارقة
❖ نفسى فداوك من ذى غلة صاد ❖

5 فحملنى النبىذ وما استهوانى من تقريب احمد بن
طولون وايناسه على ان قلت انا أحسنه ففرح احمد بن
طولون واندفعت اغتيه اياه وكان احمد بن ايمن ذا جثة
عظيمة وعقيرة جهيرة حسنة الايقاع فطرب طربا شديدا ثم
صفق بيديه فسبقتة الى مخف الطرب وقمت فرقصت على
10 ايقاع الكن فزاد سروره وغمرنى على ابى الذؤيب¹ الساعى
فتراقت على البساط والقيت نفسى عليه فالم واخذ يبكى
كما يبكى الصبى لسوء ادبه فزبره احمد بن طولون فقال
له ابو الذؤيب¹ لم يوجعنى ايد الله الامير ما وقع على من
جسمه وانما المنى ما كان على ظهره من البدر التى اختزلها
15 وخان فيها الامير فقال ارفع هذا الى العكو ولا تخلط المجد
بالسخف فتبينت انى قد غلظت فى فرط الانبساط قال
احمد فما مضت الا مديدة حتى اوقع بى وحسنى فلم اخرج
الا فى عتق وفاته .: وحدثنى الفارسى وكان ريسا من السعاة
لاحمد بن طولون قال دعانى يوما فقال قد خفى عنى امر
20 فلان وسى رجلا ذهب عنى اسمه من الاتراك فما وقفت قط منه
على خبر وكأنه ببلد اخر ومن العجب ان يضبط هذا الرجل
نفسه على نقص فحيزته فقلت قد عاينت امر هذا الرجل

1) Hs. الذيب.

ابن عبيد الله الخراساني الدهان قال نزل في حارتنا شاب
 من اهل بلخ حسن الصورة فصيح حافظ لكتاب الله وسنن
 نبيه فحلا بقلوبنا وام بنا في مسجد الحارة ولزمنا مسجده
 في كل عشية لكثرة مواعظه فاننا جلوس معه في عشية من
 العشايا حتى طلع علينا كهل من الخراسانية وعليه لبادة 5
 وفي يده خنجر مشهور فلما راه امام الحارة قام وهرب منه وعدا
 صاحب اللبادة خلفه وتوجه بذلك الخنجر فقتله فسقناه الى
 السلطان وهو معنا لين القياد غير خاضع لاحد منا فرفع
 معنا الى احمد بن طولون فقال له ما الذي حملك على قتله
 قال ايها الامير كان هذا الرجل جاري ببخارا وكان حسن 10
 الجاورة شايع الستر فدخلت يوما من الايام الى منزلي
 على غفلة من اهلي فوجدته مفترشا حرمتي ففرغت الى
 السيف فعدت اليها فقطعتها وهرب مني وشهر امرى في الجيران
 وطلبه السلطان واطلق لي قتله فلم اجده وخبرت بخروجه
 عن بخارا فتركت كلما انا بسبيله ببلدى وطالبتة وكنت لا 15
 ادخل بلدا الا قيل لي قد رحل عنه الى ان دخل مصر وقد اخذت
 بطائنتي وما ابالي متى قُتلت بعده فسالنا احمد بن طولون
 عن المقتول فقلنا له هرب منه ساعة راه فقال كثر الله في
 الرجال مثلك انصرف مكلؤا فاقام عندنا تلك العشية وخرج
 من غدها الى بلدة وسمعنا احمد بن ايمن يقول لاحمد بن 20
 طولون ساع يسعى بالكتّاب والمعاملين يعرف بابي الذويب
 حسن الموقع منه قد اجدى عليه بنصحه وكان ربما اكل معه
 وربما جلس بين يديه ينادمه فاجتمعنا مع هذا الساعي
 فقال احمد بن طولون لكنيز المغنى اشتهى صوتا ما سمعته

حال الرجل ومنزلته وتعريفه الى من ينقطع فلم تمض الا
 مدة يسيرة حتى وافا وخرج اليه جماعة وجوه احكامه
 واستقبلوه ودخل مكرما وفرش له في الميدان دارا واعد له
 فيها جميع ما يحتاج اليه وتلقاه احمد بن طولون احسن
 5 تلقى وتخاليا ثم وضع الطعام بينهما واخذا في الحديث بعد
 الاكل الى ان صليت العشا الاخرة فقال له تحتاج الى الراحة
 وصرفه الى دارة المفروشة ومعه طائفة من احكامه ورجابه
 فلما^١ بعد عنه قال لخاصا الطرسوسى سلمه الى ابى مصلح
 واقبض على رحله وحصله ومن معه تحصيلا لا يفوتك منه
 10 شى وكان اذا فعل فعلا يبعد عنه من عوائد الناس ذكر
 عذره فيه فقال محمد بن موسى سمعته يقول استدعيت
 شخص هذا الرجل وحاله ضعيفة فتناقل على فلما كان في
 هذا الوقت سالنى الاذن له فى الشخص الى فاجبته الى ذلك
 وكتبت الى خليفتى طيفور بتعريف خبره فاعلمنى انه قد حسنت
 15 حاله وزاد من السلطان محله فائرت مشاهدته لانى قدرت
 ان الموفق دسه الى فى حال التشديد بينى وبينه حتى
 يصلح ما تشعث بيننا فلما حضر لم يدع للموفق حسنة ورماه
 بكل قبيح ورايت صورته قد انقلبت الى الشر وما اشك ان
 معه ما يصدق سوء ظنى فيه ثم استحضر غلامين كانا معه
 20 ومشمليين على امره فتهددهما على صدقة فاقرا بكتب
 كانت معه فاحضر سقفا فيه ثمانون كتابا من الموفق الى
 وجوه غلمانه يعدم بتقليد البلدان الخطيرة والجوائز السنية
 ان فتكروا به فقبض على الكتب واهلك الرجل وحدثنى محمد

١) Hs. فكما.

فيما انكروه فقال نيتي^١ بهذا المظلوم والمقهور ومن مسه
 جور احبابك بسوء رعايتهم فقال لست اعجل عليك فخبرنى
 بما اتضمم لك انكاره قال لى ثلاثة ايام اتجسس على بعض
 احبابك واتلطف حتى وقفت على ان امرأة طبالة لا سبيل
 له عليها تدخل اليه وتبيت عنده واشترى رجل من احبابك 5
 غلاما امرد من بعض التجار فنصب له طرة وقرطقه باثواب
 لا يسمح بها الا فاسق فقال له احمد بن طولون دللتنا على
 عوراتك واعلنتنا انك من المتجسسين والظن السوء ولله
 ستر على خلقه لا ينهتك بما التمست وانا ارى انك الى
 التاديب احوج منا الى التانيب فقال رجل ايد الله الامير رام 10
 ان يترااس للدينيا بالكذب علينا وانا اشهد وقسامة من
 المسلمين معى ان منزله الذى يسكنه غصب وان طعمته اخافة
 وضج الحضور بتصديق قوله فامر بضربه مائة سوط وطاف
 به وحبسه وحدثنى محمد بن موسى انه كان لاحمد بن
 طولون صديق بسر من راي من اولاد الموالى قد برع فى 15
 الكتابة وحسن الافتنان فلما استقامت احوال احمد بن
 طولون بمصر كتب اليه يساله زيارته ويرغبه فى قصده
 لما يقدر من وفر العائد عليه فى ذلك فاجابه بان السفر
 يثقل عليه واليسير يقنعه وانه على اضعاف ما عليه احمد
 ابن طولون من الشوق اليه فلما اسرف الامر بين الموفق 20
 واحمد بن طولون ورد كتابه اليه يخبره بان شوقه اليه قد زاد
 عليه وانه ينتظر اذنه فى القدوم عليه فسر احمد بهذا واذن
 له بالشخص فكتب الى طيفور خليفته بالحضرة يساله عن

1) Rasur in Hs.

زيرباجا فانهمك العباس لفرط جوعه فيه وامتدت يده الى
 صغائر الاطعمة فعندها شبع في صدر الطعام واحمد بن
 طولون متوقف حتى جئ بدجاج وبطة صغيرة مبززة فآخذ
 ياكل ووضع بين يدي العباس فلم يجد فيه مساعا فقال
 5 له يا عباس لا تلق بهمتك على صغير الامور فتغنيك عن
 كبارها ولا يكون موضع لما يحل قدره ويجسن موقعه وهذا
 نظير تشاغلك بالسमान عن الفتق وطيب الاطعمة وليس
 يتصل بى انك اخذت على حاجة اقل من خمس مائة دينار
 لا يجد منها صاحبها مّسا ولا اجحافا عليه فيها الا غضبت عليك
 10 ولا تستدع البر على الحوايج ولكن اقمه مقام الهدية التي
 تقبلها ان جاتك عفوا ولا تقبضها ان تاخرت عنك وكاف
 عنها باحسن منها فان اعظم الفقر فقرك الى رعيتك وانما
 اردت بحضورك اليوم معاتبتك وحدثني هارون بن ملول قال
 وقف بعض بنى الجراح المصريين لاحمد بن طولون وقد
 15 انصرف من صلاة الجمعة فقال ايها المسرف على نفسه راقب
 ربك فقد ارعيت احبابك دينك واخفت الناس خوفا منهم
 من صدقك وانا لسان جميعهم اليك فامر بعض الحجاب بالقبض
 عليه واحضار مشايخ مصر ووجوههم وكانوا متوافرين فلما
 اجتمعوا وانا كاتب خبر السر برقعة يصف^١ فيها قول ابن
 20 الجراح لاحمد بن طولون وقال^١ لاحمد بن ايمن كاتبه
 اقراها عليهم فقرا الرقعة فقال ما الذي انكرتموه ولم تصيروا
 الى فحلفوا له انهم ما انكروا له قط فعلا ولا بعثوا اليه
 احدا فاحضره وقال اليس ذكرت ان اهل هذه المدينة نصبوك

1) Zusatz.

حلوا الكتابة وأما الحسين بن مهاجر فبوقر النفس بعيد
 الغور مستصغر لمحبة من يحبه لا يؤثر على تزيين امره
 عنده شيئا من اعراض الدنيا وقال ابن مهاجر لمحبوب امرنى
 الامير ان اجلس فى حلقك حتى تفصل ما حملته من الحساب
 الذى رفعته فقال محبوب ان جلست فى حلقى¹ قدفتك فى 5
 الخرج فقال محبوب للحسين انت حدث السن والصواب ان
 تستشعر خوف الامير فقال ما اخافه فقام محبوب بها وقعد
 ورفعها صاحب الخبر الى احمد بن طولون فدعا بهما فقال ما
 هذا الكلام الذى جرا بينكما فقال محبوب ذكر الحسين انه
 لا يخاف الامير فقال هو ذا يسمع فقال ايها الامير قد استفرغت 10
 جهدى فى نصيحتك وامنت جورك وليس فى هذين ما يختفى
 منك فقال بارك الله فيك وحدثنى احمد بن القاسم اخو عبيد
 الله قال بعث الى احمد بن طولون بعد ان مضى نصف الليل
 فوافيته وانا مذعور فادخلت الى دارة وسعى بى حتى وقعتا
 الى بيت مظلم فقيل لى سلم على الامير فقلت السلام على 15
 الامير ورحمة الله وبركاته فقال وعليك السلام فقال لاي شى
 يصلح هذا البيت فقلت للفكر فقال ولم ذاك فقلت لانه
 ليس فيه شى يشغل الطرف قال احسنت بارك الله فيك امض
 الى العباس فقل له يقول لك اميرك اغد على وامنعه من اكل
 شى وكان العباس قليل الصبر على الجوع ورام يتناول شيئا من 20
 الطعام فمنعته وركب معى وكان يوم خميس وابطأ الناس حتى
 بلين العباس بشدة الجوع وخرج بعد ذلك الى ابيه فوجد
 المائدة بين يديه فدعاه اليها وقدم فى اول الطعام سماوى

1) Hs. خلقي.

في ذلك الوقت فقال لي احمد بن طولون ما احب من همتي
لكتابي ما وصلك به الحسين الخادم فهذا المال قليل لك فخلع
عليه ولزم وصية الحسين الخادم فلم ينكر منه احمد بن
طولون شيئا ولا تحامل على سائر الناس له قال احمد بن يوسف
5 سالت عن مائة الف الدينار التي وصا بها احمد بن طولون
لحسين بن مهاجر فقيل لي هي المائة الف دينار التي
احتيزت من ابن مفضل عينا وثمان متاع كانت معزولة
ناحية حتى حملها الى الحسين وحدثني سعيد الفرغاني
قال لما قتل ابو الجيش الحسين بن مهاجر وجد له ثمانون
10 الف دينار فقال خازنه هذه المائة الف دينار التي وصله
بها احمد بن طولون فرّق في اهله عشرين الفا وبقيت هذه
الثمانون الفا وكان يقتات ارزاقه وحدثني احمد بن خاقان
قال سمعت احمد بن طولون يقول لحسين بن مهاجر
قد صحت عندي نصيحتك من ان تحتاج الى تحامل على احد
15 تحرز به الحجة عندي والعذر لي فميز الناس تمييز عادل وتلق
شرارهم بغلظة وخيارهم برافة واعلم ان حقدك عليهم في
نصيحتي على قديم الايام والاستيحاء اكثر مما تحوز لي
من الطاعة وتزرع لي في القلوب بغضة لا تاتي عليها الايام
وتتوارثها الاعقاب واطلب الشكر من مستحقه فليس يكرهه
20 الا ناقص المعرفة بالسياسة غير خبير بها في باطن النصيحة
وجري في مجلس لحمد بن عبد كان ذكر محبوب بن رجا
والحسين بن مهاجر فطعن عليهما اكثر من حضر المجلس
فقال محمد بن عبد كان الصدق اجمل ما يؤثر وكان في كل
واحد منهما فضل اما محبوب فسرّيع الجواب حسن الاستماع

- وليس فيه الا العجز في الخدمة عن استيفاء ما اؤثره وهو يتخارج معي فقال له ابي ان اخاه قد الفه شديدا فقال اخرجه معه فانه ان كان فوقه في السن فهو دونه في الكتابة وانا اؤثره وما اتاه قال الحسين بن مهاجر والتزم الحسين الخادم تاديبى وتقويى حتى اذا تبين اضطلاعى بها يسند الى سلم الى ديوان 5 البريد وقال يا بنى احذر ان ترى في دار غيرى ولا تسكن الى احد سكونك الى فان تفويضى اليك يوجب لى هذا عليك وليكن ايثارك لحسن الذكر اكثر منه لكسب المال وايثارك للصواب اكثر منه لحسن الذكر ولا تستأثر عن انفاق ما تكسبه بابتياج الاعراض النفيسة والملابس الرفيعة فانك لا 10 تزيد بها الا في عين ناقص الفهم والحال لان من قرى تمييزه انها يطالع ما صدر عنك من فضل ويستعرضه منك من طبع واذا غلب عليك ايثار شى يحسن به ظاهرك فطالع ثمنه في حاصلك واعلم انه في يدك متى شئت من غير ان تسر فيه الى الحاسد لك والباغى عليك ولا تذكر لاحد من حديثى ما 15 يسهل عليك اذا عنته فيجترى به على اظهار سر لى وانظر ما تستدعره منى طّى الصحيفه واحرص الا يسبقك احد الى مطالعتى بما استطلعه وقد امرت بكذا وكذا دينارا فاشتمل على امرى وقابل ما ابتدأتك به بما يفضى عنك سوالفى لديك وفقك الله وسددك قال له احمد بن طولون فمن خدمت بعده قال 20 ما انشרכת لسواه ومعولى في ما يعمنى على ما اقتنيتته اسلفه لقوم اثق بموذاتهم وحسن معاملاتهم واصرف الفضل الى ما ينوبنى وارء الاصل الى موضعه قال فكم صرف اليك الحسين الخادم قلت اربعة الاف دينار وهى اكثر ما كان في حاصله

ما عندي قال فاعطل قال ذاك اليك فدخل نفيس الى احمد
 ابن طولون وعرفه الخبر فاحضر ابن مفضل فقال ما كانت
 عندك حيلة في نفقات المطابخ يوما واحدا او يومين الى ان
 نحكم امرها قال لو سهلت لي امرها لما توقفت وانها لمتعذرة
 5 على قال احلف بالله وبراسي انك ما تملكها فحلف على ذلك
 ودعا سوارا الخادم وكان جريا من خدمة صفيق الوجه فقال
 خذ نعمته ولا يفتك منها شي واحمل الى ما وجدته من العين
 له الساعة فجاء بثمانية وسبعين الف دينار وسلمه الى سوار
 فكان اخر العهد به وباع ما اجازة به فبلغ ثيفا وعشرين
 10 الف دينار وحدثني شعيب بن صالح ان نفس احمد بن
 طولون شئت استخدام الكتاب منذ اشرف من ابن مفضل
 على دغل نفسه وسوء طويته وجروته على اليمين على ربه فسال
 عمن كان يكتب لحسين الخادم المعروف بعرق الموت وكان
 هذا حسين الخادم حسن العقل راجم الوزن يتقلد البريد
 15 بمصر وكان احمد ذا معرفة به من الحضرة وكان على ثقة
 من اختياره ف قيل له الحسين ابن مهاجر فاحضره وساله عن
 بلده وسبب تعلقه بحسين الخادم فقال ايد الله الامير لقيني
 بالركة وكان والدي يتوكل لحسين الخادم في ضياع يملكها
 فاختره في مسيرة الى مصر متقلدا للبريد فطالع ما جرى
 20 على يده فحمدته وتاملني في ما كنت ارفعه من حساب والدي
 فمال الي واقتر الضياع على ما كانت عليه من اشراف والدي
 عليها وقال له لم استعجب من كتاب العراق احدا لها معهم
 من الجرء ولطف الحيلة وهم للعامل الخائن اوثق منهم
 للناصح وانا اتنع بابنك واني رايت اجتهداه في اصابته موافقتي

الشق فوجدوا دنابير نقصان البدره فختنها وضحك احمد بن طولون وقال لو كانت لمسكين ما وجدها ثم قال لى يا نسيم المقبل محروس وحدثتني نعت قالت كان لاحمد بن طولون زوجة من بنات الموالي تزوجها ببصر وكانت حسنة الموقع منه جميلة الصورة يقال لها اسماء فقالت يا مولاي ليس خلوتك 5 منها على حسب محلها منك قال لى هي صغيرة الكف قصدة الخلقة فاخاف ان يكون هذا في ولدى منها وحدثني ابو جعفر ابن عبد كان قال كنت انشى كتب احمد بن طولون السلطانية وانفذها فتد عليها اجوبة بغير ما صدرت الكتب به فاعلمته بهذا فضحك وقال الاجوبة في الكتب على شى الحقته فيها لم 10 اطلعكم عليه وحدثني اقراطغان وكان موثقا عنده قال الرمنى احمد بن طولون صدقته وكانت غزيرة فقلت له يوما ربما امتدت الى الكف المطرفة والمعصم بالسوار والكف الناعم فامنع من هذه الطبقة فقال لى المستورون الذين يحسبهم الجاهل اغنياء من التعفف في هذه الطبقة نزلت احذر 15 ان تردّ عنك يدا امتدت اليك واعط من استعطاك فعلى الله اجرة وحدثني المحقق بن ابراهيم عمى قال كان ابن مفضل حازم الراى ذكى الحس ولم يكن يقعد به الا بجمل كان فيه ولجاجة يملكه واستولى على امر احمد بن طولون وكانت نفقات مطبخه وراتبه من ضياع اقطاعه فوقع الى ابن المفضل لا تنفق 20 من مال اقطاع الضياع درهما واحدا فاني اجمعة لطرسوس ووافاه عند انقضاء الشهر نفيس الطباخ يستدعيه اطلاق النفقات على المطابخ فقال له ابن المفضل قد حظرت على الجهة التى كنت اطلق لك منها قال فتحتال لى حتى استامره قال

ناحيته واجريت له عشرة دنانير في كل شهر واني لقائم
 بين يدى احمد بن طولون حتى دخلت ام عقبة فقالت
 انا شاكرة لله والامير ذامة لهذا الرجل تربدنى قال ولم ذاك
 قالت امرته باشتغال ابنى في عائد فشغله فيما لا يرحص
 عنه^١ عارة وشنارة والجوع الكريم اولى من الشبع اللثيم فاذا
 لم يكن غير هذا تركته ولم اتعرض لمقت الله وسب عباده
 ففحك احمد بن طولون وامرنى ان اجرى عليه العشرة
 الدنانير واعفيه من البريد .: وحدثنى نسيم قال ما خلت دار
 مولاي قط من كاتب خفى الشخص موثق عنده يعرف بكاتب
 السر يرصد في سائر يومه مناظرته لمن ناظر فيكتب الابتداء
 والجواب وحدثنى نسيم قال كان لاحمد بن طولون في المقربص
 الف بدرة وكان احمد بن طولون يراها ولا يراها من كان
 بين يديه وباب البيت مفتوح ولم يكن يمضى يوم الا تامله
 فدخله فرأى يوما بدرة من البدر قد انحنت فتقدم بوزن ما
 فيها فوجدها قد نقصت اربعين دينارا فقال لى من تظن بها
 فقلت ما يدخل هذا البيت غيرنا وانا راعى امرها قال تشاغل
 بها فلحظت البيت من بعد ووكلت اهتمامى به فرايت غرابا
 فى الدار وكان شديد الانس تجب احمد بن طولون فصاحته
 قد دخل البيت ونقر خياطة البدره واخرج دينارا فى منقاره
 فسرت خلفه الى شق بين بلاطتين فالتقاء فيه وانا احمد
 ابن طولون فاخبرته الخبر فدعا بالمبلطين وقلعوا بلاطتى

قف على محاسن جوابها وبلاغة خطابها: ١) Am Rande:
 وبرهان الزامها مع وجازة الفاظ كلامها.

نسليم قال تظلمت عجوز اعرابية تعرف بأم عقيل الى احمد
ابن طولون من تسخير اجمال لها وكانت فصيحة اللسان
حسنة البيان فتقدم برّة اجمالها وامر بعض الحجاب ان يلحقه
بها الى دارة فوائت فتقدم في اطعامها وان يخلم عليها
اثوابا ضخاما ودخلت مجلسه وهو مع خواص له يشرب 5
فحدثته بما استحسنه وانشدته ما استطابه وهي في ذلك
حائرة من صفاء كاس بيده ورقة شراب فيه فامر لها بكاس
فاحضر فقالت ايها الامير هذا شراب ما خالط دمي قط
قال خذيه وشمى رائحته وانظري الى لونه قالت كل ما فيه
يدعو اليه فلما عزم عليها شربته ثم فحكت بعده فحكا لا 10
سبب له فقالت ايها الامير وان الرجل بالحضرة ليسق نساء
من هذا الشراب قال نعم قالت زنين ورب الكعبة فحكك
وقال لها ولم قالت تحرك على اعز الله الامير ساكن ما
شكوته منذ ثلاثين سنة ولا والله لا عاودته ابدا فكانت
تتفقد احمد بن طولون في كل وقت فيجزل عائدتها . وحدثتني 15
نعت قالت ادخل احمد بن طولون الى حرمة ام عقبة في
ليلة جمعة وقال لا تعلمي احدا من حرمي بشرب جرعة
نبيد فتاملت بناته فصبت الى فاطمة شقيقة العباس بقتل
عينيه ولم تكن بأحسنهن فقال لها احمد بن طولون كيف
خصصت هذه دون جماعتهن قالت ايها الامير كانها والله 20
تنظر من عيني ناقتي سرحاد فافحكت جبيعنا وحدثتني
الحسن بن مهاجر قال دخلت ام عقبة الى احمد بن طولون
بابنها عقبة وانا بين يديه فسالته التقدم في تصرفه فقال
لي انظر له شغلا يعود عليه وكان البريد الى فقلدته بريد

فقال اربعة قال بيتوك عندهم قال نعم واعطوني هذا الدينار
قال فحضرت قتلها قال لا ولكنهم احضروني بعد قتلها
وتقطيعها فامر بقتل الاربعة وامر بضرب الحمال مائة زوج
وتخليته وحدثني ابراهيم بن كامل المصري وجماعة [من]
المصريين انه كان بعين شمس صنم بمقدار الرجل المعتدل 5
لخلق من كذان ابيض محكم الصنعة يتخيل من استعرضه
انه ناطق فوصف لاحمد بن طولون فاشتاق¹⁾ الى تامله
فنهاه ندوسه عنه وقال ما راه وال قط الا عزل فركب
اليه وكان هذا في سنة ثمان وخمسين ومائتين وتامله
وبلغ هيبته منه ثم دعا القطاعين فامرهم²⁾ باجتثاثه من 10
الارض ولم يترك منه شيئا ثم قال لندوسه خازنه يا ندوسه
من صرف منا صاحبه فقال ندوسه انت ايها الامير وعاش
احمد بن طولون بعدها اثني عشرة سنة اميرا وحدثني
شعيب بن صالح قال حسن معمر³⁾ الجوهرني لاحمد بن
طولون التجارة فحمل اليه مالا على ان يشغله في كتان 15
فراى فيما يرى النائم كانه يمشي عظاما فدعا بالعسال
المفسر وكان حاذقا بالعبارة فقص عليه ما راه فقال يُسَق
الامير الى مكسب لا يشبه خطره ورحل اليه ابراهيم بن
قراطغان وكان احد من يتقلد صدقاته فقال امض الى ابي
الحسن معمر⁴⁾ فخذ منه ثمن الكتان وتصدق به . وحدثني 20

1) Lesung unsicher wegen einer Rasur in der Hs.

2) Unsicher wegen Rasur.

3) Wie oben p. 10, Z. 8.

4) So Hs.

صياحهن بتخاجي^١) وتصنع فعليت ان معهن رجلين لان من
شان النساء التصنع للرجال فكان الامر على ما ظننت

- وحدثني شعيب بن صالح اذ كان لاحمد بن طولون ثقة
على كثير من اسراره يطالع به ما غاب عنه فلما زاد محله انصرف
عنه الناس اليه في حوائجهم وبسط يده في الانفاق فاكتمسب 5
ملا عظيما وانكشف عند احمد بن طولون وعلم ان قصده
الانفاق دون تجريد النصيحة له فهرب منه وشق ذلك على
احمد بن طولون لاشتماله على ما عنده من اسراره فرأى
فيما يرى النائم كانه كشف عن قبر فظهر له فيه ثعبان
عظيم فقبض على عنقه واستخرجه من القبر وجعله في جرة 10
عظيمة وسد راسها فاصبح وركب الى العين التي كان احتفرها
بالمقابر فرأى جنازة امرأة هناك وخلفها مقدار عشرة انفس
وقد اخرجت بالغداة من بعض سكك المعابر فقال اين
حفرتم لهذه المرأة فاضطرب الجماعة فحطها عن اعناق
الرجال وكشف الغشا فاصاب فيه الرجل الهارب وقد رام 15
الخروج عن الفسطاط بهذه الحال فسلمه الى من استصفاه
والقاء في بعض محابسه المنسية .. وقال لي شعيب بن صالح كنت
مع احمد بن طولون بالعكراء حتى رأى حملا يحمل شيئا
كثيرا وهو تحت منبه مضطرب فقال لو كان اضطرب هذا
الحمال من ثقل لغاصت راسه في عنقه وهي بارزة خلفه وما 20
هذا الا زمع وردع مما يحمل ثم استوقفه وحط المن فاذا
فيه جارية قد قتلت وقطعت فقال لي ارنى الدار وكم الجماعة

١) So Hs.; ob تداعي = تخاجي

سيئة فوضع يده في رغيف كبير ودجاجة وفرخ وقطع لحم
والودج وأمر بعض الغلمان بالنزول به اليه ورجع الغلام
وقد رأى الرلة قد وقعت في يد السائل والمخ نحوه بالنظر فما
مضت ساعة حتى قال للغلام جئني به فمثل بين يديه
5 واستنطقه فاحسن جوابه ولم يضطرب من هيئته فقال له
الكتب التي معك واصدقني من بعث بك فقد صم عندي
انك صاحب خبر واحضر السباط فاعترف له بذلك فقال له
طبارجي وكان ذا دالة عليه وذا موقع منه هذا والله ايها
الامير السكر فقال ما هذا سحر ولكنه قياس صحيح رايت هذا
10 الرجل على ما هو من سوء الحال فوجهت اليه طعاما يشهه
اليه الشبعان من طيبه ومضا موصله اليه فما هس اليه ولا
مد يدا له واحضرته فتلقاني من القول والاحتجاج بما لا يستقل
به الفقير فلما تبينت زيادة ظاهرة بقوة نفسه واجتماع ذهنه
علمت انه صاحب خبر وحدثني ثركان عن ابيه انه كان معه
15 في سحر من الاسحار وكان يركب مع نفر من خواصه ويجتاز
بموضع من الفسطاط على حالة منكرة يتطلع منها على
الاسرار في النيل فكنت معه حتى راى صوائم يبكين ويصحن
فقال لصندل المراحمي انزل اليهن وفتشهن واخرج من
وسطهن رجلين مستترين وكان قد بعث في طلبهما ووقف
20 من النساء على الدار حتى خرجن منها فحبس ساكنها وأمر
بالرجل الى المطبخ ثم ضحك فقال له طبارجي يا سيدى كيف
تبينت هذا وقد راينا عدة من صوائم فلم تفتش غير هاولاء
فقال احمد بن طولون كل من رايت في هذه الليلة من
الصوائم تصيم بحرقه وعلى غير تصنع غير هاولاء فاني رايت

مضا بموكلين وجاء بشيخ خراساني شديد العجب قوى القلب
فاطلق الشيخ ووجه بصاحبه الى المطبق وخلف^١ الخراساني
عنده وكان رسولا للموفق قد حمّله كتباً الى قواد احمد
بن طولون فتبتين التعجب مني لا صابته فقال ويحك رايت هذا
الشيخ وقد تجمع لي وقد طلب الرجوع عن مسيره فكانت 5
حركته قوية ثم اقام على لزوم سنته في المسير فكانت حركته
اضعف فعلمت انه مريب وحدثني ابو العباس الطرسوسي ان
احمد بن طولون راى في يوم خميس في الداخلين اليه
رجلا من الاولياء فتامله تاملًا شديدًا ثم امر باعتقاله فلما
انقضى المجلس وخرج المسلمون عليه دعا به وقال من دسك 10
الي فان خبرك قد وصل الى من البارحة قال ابو العباس فحرت
في امره فاقر له انه صاحب خبر لمن اسر له به فامر به للحبس
فقلت يا سيدى هذا وحى فقال كفرت ويلك لا والله ما اوحى
الي وما هذه منزلتي ولكنى اذكن واستدل واعدل شهادة شى بشى
فقليلًا ما يخطينى ثم قال علمت السبب الذى وقعت على 15
هذا الرجل من اجله انه صاحب خبر قلت لا والله قال
رايت في النوم البارحة هذا الشخص بعينه في صورته وهيئته
وقد دخل الى قصرى وكأنه يروم الدخول الى فمّنع فكانه
يتسلق الى طاقى في المجلس ليرى ما اعمل فكانت عبارة هذه
الرويا تخبرنى بان هذا يتجسس عن اخبارى فلما انعمت 20
النظر اليه وجدته كما قدرته وحدثني ابن عبد كان ان احمد
ابن طولون جلس في مستشرف في بعض البساتين ياكل مع
خاصته من احكامه فرأى من بعيد سائلا في ثوب خلق وحال

١) Hs. وحلف.

جميع المال فكان اجود عيارا من السندى والمعتصمى وتشرد
احمد بن طولون فى العيار بعد ذلك حتى لحق بالسندى
وحدثنى نسيم الخادم ان احمد ابن طولون ركب فى غداة
باردة فاجتاز بشاطى النيل فوجد على جروفة شيخا صيادا
5 عليه ثوب خلق لا يواريه ومعه صبي فى مثل حاله من
العرى وقد رما الشبكة فى البكر فرثا لهما وقال لى يا نسيم
ادفع الى هذا الصياد عشرين دينارا فتاخرت عنه حتى دفعت
اليه الدنانير ولحقت به ثم رجع عن الموضع الذى كان
قصده فاجتاز بالصياد فوجده ملقى قد فارق الدنيا والصبي
10 يبكى ويصيح فظن احمد ان بعض سودانه قتله واخذ
الدنانير منه فوقف بنفسه عليه وسال الصبي عن خبره فقال
هذا الغلام واثار الى احد الغلمان وضع فى يده شيئا ومضا
فلم يزل يقلبه يمينه الى شماله ومن شماله الى يمينه حتى
سقط فقال لى فتش فوجدناها معه فاحضر ابن طولون
15 عميد الناحية وتقدم اليه فى ان يبتاع له منزلا ويجرى
عليه رزقا وادركنا الصبي على ان يقبض دنانير ابيه اليه
فابا وقال اخاف ان تقتلنى كما قتلت ابنى ثم قال احمد بن
طولون ان الغنا يحتاج الى تدرج والا قتلت صاحبه وحدثنى
ابو العباس الطرسوسى قال ما رايت اصح اركانا من احمد بن
20 طولون ولا اقوى فراصة ولقد راى يوما وهو سائر رجلا واقفا مع
النظارة فقال لبعض الحجاب الحقنى بهذا الشيخ فلما جلس
ادخل عليه فقال السباط فقال الشيخ لا تعجل على ايهما
الامير فانا اصدتك واخرج ضبارة صغيرة فيها كتب مختومة
فقال اين هو قال عند صاحبنى فاحضر صاحبه وخلا به ثم

ومخسرة للمسلمين فاذا قرأت كتابي فاحضر من الثغور ما
اخلق واحتاج الى تجديد مرمة وتقديم في اصلاحه مما حصل
في ايدي وكلاءي من مال ضياعي وفرق في من اضررت به
الهدنة من ضعفاء الغزاة ما يكفيهم وطالعتي بما عملت له
فاني اراعيه قال ابن عبد كان فلم يحضرني في الكتاب احسن 5
من معاني الفاظه فلم اتجاوزها قال /وحدثني نسيم الخادم
ان احمد بن طولون ركب الى الاهرام وجاز وجابه بجماعة
عليهم جباب صوف وفي ايديهم مساح ومعاول فسألهم احمد
بن طولون عما يعانونه فقالوا نحن قوم نطلب المطالب
فقال لهم لا تخرجوا الا بمشورتى ورجل من قبلنا وسالهم 10
عما وقع لهم من الصفات فذكروا ان في ضميم الاهرام منها
مطلبا عجزوا عنه يحتاج في اثارته الى خلق كثير وانه
يوصف بوفور المال فنظر الى شيخ يعرف بالرافقى من
اهل الثغر فضمه اليهم وتقدم الى عامل معونة الناحية في
ارتياك ما يحتاج اليه من فعلة وغيرهم فوافاه الرافقى وذكر 15
انه افضى في المطلب الى علامات تدل على قرب ما فيه فركب
بنفسه فوجد الحفر والامارة فوقف حتى كشفوا عن حوض
مملوء دنائير وعلى غطائه بالبربطية كتاب ففسر فكان انا
فلان بن فلان الملك الذي ميز الذهب من سواه وغشه
وادناسه فمن اراد ان يعلم فضل ملكى على ملكة فليُنظر الى 20
عيار دنائيرى على دنائيرة فان مخلص الذهب مخلص في
الحياة وبعد¹ الوفاة قال نسيم فامر لكل رجل منهم بمائة
دينار وواف الصنائع اجرتهم ووهب لى منه عشرة دنائير وحمل

1) Hs. ويعبد.

حتى ينصف الرجل قال سعد الفرغانى وانفذنا رجلا ذا قدرة
ومنزلة حتى احضرهما وابن دشومه فى اعتقال حتى اجتمعوا
وبذلوا له ما يرضيه واحمد بن طولون يطالعنى برسلة
ليتبيين ما عملته حتى بلغ الرجل امله وامر له بعشرة دنانير
وقال اشتر بها حمارا لايقف بك على الجسر اذا عبر الامير 5
عليه فانصرف المزارع وهو يبكى فرحا وحدثنى طاهر
الكبير الخادم قال الزمنى احمد بن طولون القيام على برج
الحمام الهدا ودار فى غداة من الغدوات على الابرجة فبلغ
الى برجى ووضع له كرسي وامرنى ان اخرج اليه ما فيه من
الفراخ فاخرجت اليه ثمانية افرخ زغبا كانت فيه فسرحت 10
بين يديه وحوله فتشاغل عنها لتسرح وهو يحصيها فدخل
البرج سبعة فسالني عن الثامن فقلت سلك خلف الامير
فقال خذه فمددت يدي اليه فارتعدت هيبة له فلما تبين
ذلك منى امرنى^١ بالتنكى عن مكاني ونظر الى موطنى قدمي
من الارض فسجد عليه ومرغ صفحته فيه ومضى وقال لي 15
ابو جعفر بن عبد كان ورد على احمد بن طولون كتاب ملك
الروم يساله الهدنة فافكر ساعة ثم قال اكتب الى طخشى
ابن بلزد^٢ ان ملك الروم سالنا الهدنة مدة كذا وكذا ولم
يحمله على هذا الاشفاق من سفك دماء المسلمين ولا الرافة
بهم واحسب انه خرب للروم حصون او تشعنت قلاع او لحقه 20
من اعدائه امور احتاج فيها الى مدة هذه الهدنة ومن
الحسran المبين ان يكون مدة هذه الهدنة مريحة للروم

1) Hs. add. عن.

2) Vgl. p. 25, II f.

الغداة فكان كلما سمع طلقها غلط في قراءته فدفعته اليه
 الثلاثين دينارا وسالته عن دينه فقال ثلاثة عشر دينارا
 فقضيته ولم اصل الى احمد ابن طولون في ذلك اليوم فصرت
 في غدة وقصصت عليه قصته فقال صدق ولقد وقفت خلفه
 امس فرددت عليه في مواضع كثيرة ووقفت اليوم فوجدته 5
 يقرأ القراءة التي اعرنها فاحذر ان تعرفه عائدتي عليه
 فيتنصص بها وما زال يتعاهده على يدي وحدثني سعد
 الفرغانى قال ركب احمد بن طولون يريد الجزيرة وكان يخلا
 له الجسر قبل مسيرة عليه فبلغ الجسر الثانى وكان اعجل
 من عليه وفيهم شبيح ضعيف على حمار هزيل ومعه صبي 10
 وقد جاء من نواحي الجزيرة فلما اعجل في المسير سقط الحمار
 واشرف احمد بن طولون وليس على الجسر غيره وغير الصبي
 والحمار وقد جهدهم الجهد فقال لى تقدم اليهم وامنعهم من
 ازعاجه وسار حتى بلغه وقال قف عليه حتى يلحقونى به
 فما اشك انه متظلم واستخبره في مسيرك معه عن سبب 15
 دخوله الفسطاط قال سعد¹ فوقفت عليه حتى عبر الجسر
 فسالته عن حاله فقال ما ترك لى وكيل ابن دشومة بذات
 الساحل شيئا ارجع اليه وكنت مستورا من المزارعين وكان
 ابن دشومة يومئذ امينا على ابي ذويب فاخبرته الخبر فلما
 حضر ابن دشومة الجزيرة قال له الضياع تشبه البساتين 20
 والمزارعون شجرة تقتل الاشجار وترجو ان تجنى الثمار فاحضر
 كاتبك الى ذات الساحل والختار الساعة وقال لى توكل بهم

1) Hs. سعيد.

الى رقعة وقال عين من فيها فانهم سجنة حبس القاضي
وانظر الى الدارج منهم والمستقبل واثبت لي احوالهم فسالت
عنهم واثبت كل واحد من الحبوسيين وخصوصهم^١ ومنزلته
في الجدة والعدم واحضرته اياها فدعا ابن مفضل وقال
٥ اجتمع مع ابي جعفر المروزي على القضاء في من كان
مختلا ومصالحة من توسط وصلحت حال خصمه وخلص
من كان في حبس القاضي بجيلة من ماله ثم قال لي يلجا
جعفر ذخيرتنا^٢ ما ثمر للاخرة ومن انا عند الله لولا
اخذى بيد الضعيف وقصى الجبار الالهى عن الله بمخففه
١٠ ودنسه وحدثني ابو جعفر المروزي قال كان احمد بن
طولون من ائمة الحفاظ لكتاب الله عز وجل وكان يسال عمن
كان حفظه جيدا من ائمة المساجد فيطرقه في الصبح متنكرا
حتى يتبين منزله فدعاني يوما وقال اتعرف مسجد النمامة
بحضرة كذا وكذا قلت نعم اعرفه وامامه وهو حسن الصوت
١٥ قال فاحمل معك ثلاثين دينارا وصر اليه فاني لا اشك
انه مضيق فانسه حتى تبسطة اليك وادفع الدنانير اليه
واسأله عن دينه فاقضه عنه وصر الى حتى اعرف ما اتيت
٢٠ قال لي ابو جعفر عجبت من معرفته وتغلغلها الى ذلك وهو
طرف ناي عنه فمضيت اليه فوجدته في المسجد وقد استمر
به النعاس فسالت عن حاله ورغبت اليه في الانبساط فشكا
قلة وضعفا وذكر ان امراته هضت في اخر الليل وليس
يصل إلى شئ مما يحتاج اليه وانه وقف في الحراب صلاة

١) Hs. وحصومهم.

٢) Am Rande.

فليخرج اليها احدكم ولاحمد بن طولون مال موضوع عند
اكابر التجار قد اوقفه لردع القواد عن النهوض اليه فاذا تحرك
القائد الى الخفوف لمحاربة احمد بن طولون فيصير اليه
معاملوه من التجار يقولون له ان كان عزمك الى مصر فاقضنا
ديوننا فانه لا يرجي قفول من حارب مائة الف عنان ويتلطف 5
مودع المال في المصير اليه ويقول ما ينبغي لك ان تفسد
ما بينك وبين احمد بن طولون فقد حمل اليك امس كذا
وكذا وقال لك ياخي وابن عمي ما يغني في عسكر السلطان
غيرك فيبسط الرجل وتزول عنه اذيته

- 10 وحدثني موسى بن طولون قال كتب الى احمد بن
طولون خليفته طيفور انه ما ينعقد للاوداء مجلس الا ابتدا
رجل من الموالى ذهب عنى اسمه فيقع في احمد بن طولون
والتحريض عليه وذكره باقبح ما يجرى على اللسنه فيه فكتب
الى طيفور قد وجهت اليك كتابا فاوصله اليه على خلوة
منه وكان الكتاب من احمد بن طولون انه قد كان يطلب 15
رجلا يعتمد عليه لاصلاح اموره وتعريفه بما يجرى عليه
من التدبير فلا يجده ان يكشف للناس وقوع التدبير فيه
وانه قد وجد عنده من ظهور الخرافه عنه وسوء قوله فيه
بما قد تستر عن الناس به ما نصبه له ويساله الريادة من
ذكره ومكاتبته له بجميع ما يحتاج اليه من سر ما ينعقد من 20
الموفق عليه وكتب الى ثقته في حمل الفى دينار اليه فتجاوز
الرجل ما عليه اصحاب الاخبار وظهر امره للموفق فضربه
بالسوط وطرحه في المطبق واستراح منه احمد بن طولون
وحدثني ابو جعفر المروزي قال دعانى احمد بن طولون ودفع

ابن عبيد الله الخراساني الدهان قال نزل في حارتنا شاب
 من اهل بلخ حسن الصورة فصيح حافظ لكتاب الله وسنن
 نبيه فحلا بقلوبنا وام بنا في مسجد الحارة ولزمنا مسجده
 في كل عشية لكثرة مواعظه فانا جلوس معه في عشية من
 العشايا حتى طلع علينا كهل من الخراسانية وعليه لبادة 5
 وفي يده خنجر مشهور فلما راه امام الحارة قام وهرب منه وعدا
 صاحب اللبادة خلفه وتوجه بذلك الخنجر فقتله فسقناه الى
 السلطان وهو معنا لين القياد غير خاضع لاحد منا فرفع
 معنا الى احمد بن طولون فقال له ما الذي حملك على قتله
 قال ايها الامير كان هذا الرجل جاري ببخارا وكان حسن 10
 الحجورة شايح الستر فدخلت يوما من الايام الى منزلي
 على غفلة من اهلي فوجدته مفترشا حرمتي ففزعت الى
 السيف فعدت اليها فقطعتها وهرب مني وشهر امرى في الجيران
 وطلبه السلطان واطلق لي قتله فلم اجده وخبرت بخروجه
 عن بخارا فتركت كلما انا بسبيله ببلدى وطالبتة وكنت لا 15
 ادخل بلدا الا قيل لي قد رحل عنه الى ان دخل مصر وقد اخذت
 بطائفتي وما ابالي متى قُتلت بعده فسالنا احمد بن طولون
 عن المقتول فقلنا له هرب منه ساعة راه فقال كثر الله في
 الرجال مثلك انصرف مكلوا فاقام عندنا تلك العشية وخرج
 من غدها الى بلده وسمعنا احمد بن ايمن يقول لاحمد بن 20
 طولون ساع يسعى بالكتاب والمعاملين يعرف بابي الذويب
 حسن الموقع منه قد اجدى عليه بنكهة وكان ربما اكل معه
 وربما جلس بين يديه ينادمه فاجتمعنا مع هذا الساعي
 فقال احمد بن طولون لكنيز المغنى اشتهى صوتا ما سمعته

بالمصير بها الى بعض غلمانته وان يقول له اطلب بجيائتي
 منها الولد سرى الله وكثرك ولم يزل يفعل بواحدة واحدة
 مثل هذا حتى استوفى عدتهن فتبين الغيظ في وجهي
 ففحك وقال اراك مغیظة فقلت يا مولاي آثرت غلمانك على
 نفسك فقال قد ارتفعت عن اللذة بهذه الاشيا وانا الذ
 5 بحراسة دولة واحياء سنة وضبط نعمة ومن سلك هذه السبيل
 اضطر الى من يضافرة على اموره وهؤلاء الغلمان عندى ينتسبون
 الى انتساب الابناء الى الالباء وشهواتهم مقصورة على الاكل
 والشرب والنكاح وانا اوثرهم بما نصبوا له وارتفع عنه وبالله
 انى لاجد في فهم الرجل عنى وافهامه اياى من اللتذان اكثر
 10 مما يجد مجامع الحسنة من لذة جباعها فقلت له وفق الله
 سيدى واحسن عونه

وحدثنى نسيم الخادم ان احمد بن طولون كان مدعورا
 من خروج ابى عبد الرحمن العمري فوافاه الخبر بقتل
 غلمان ابى عبد الرحمن اياه وانتشر امره ثم صار اليه جماعة
 15 منهم يقاربون العشرة ومعهم راس فقالوا نحن غلمان العمري
 وهذا راسه فجمع احمد بن طولون الخاص والعام وادخلهم
 اليه واستحضر قوما استناموا اليه فسألهم عن الراس فاجمعوا
 انه راس ابى عبد الرحمن العمري وان الغلمان من خاصته
 فقال لهم احمد بن طولون اكلن مسئا اليكم قالوا لا والله
 20 لقد كلن محسنا الينا ومفضلا علينا قال فما حملكم على
 قتله قالوا طلبنا الحظوة عندك والمكافاة منك فقال قتلتم
 مولاكم الحسن اليكم بالتطرب الى المزيد ثم امر بهم

فقال لا تجلى علىّ انى كاتب خبر السر في هذه البلدة لتصحيح
ما يورده أصحاب الاخبار قال له انت العطار قال نعم فقال له
احمد بن طولون قد وصف لى عنك صدق لهجة ومحل لطافة
فكيف رضيت لنفسك بخدمتهم في هذه المشقة البعيدة على
هذا الخطر الغليظ وانا ادعوك الى ان تخدمنى فيما خدمتهم
5 فيه فقال ايد الله الامير القوم اصطنعوني وسبقوك إلى ولا اكون
عليهم بعد ان كنت لهم ولو صيرت على الم العقوبة لما اعترفت
وما علمت¹⁾ خروجى الى مصر انك تستبقينى ان ظفرت بى ولان
يقتلنى الوفاء احب الى من ان يحينى العذر ولا انا من يعدل
10 خوافا من باسك بما يحول عنه فى الامان منك واحراق النار
اسهل عليه من تغيير شيمته واستحالة طويته فقال احمد
منعنى من الاساءة اليك ما ظهر لى من الفضل فيك ووالله لا
نلتك بمكره ابدأ فاختر لنفسك ايها اثر عندك المقام ببلدى
مع حجابة الخلاف على او الانصراف عنه قال الانصراف عنه
15 ان تطولت به فبرة واحسن اليه واخرجه مكرما فورد كتاب
طيفور خليفه احمد بن طولون يخبره ان العطار ورد على
الموفق فاطاب ذكرك واحسن وصفك

وحدثتنى نعت ام ولد احمد بن طولون قالت اجتمع
عندى جوار اهلدين الى مولاي فلم يطلبهن وشوقته اليهن
20 بحسن الوصف لهن فوصف شغلا ودخل الى يوما من الايام
وهو منشراح فذكرت له الجوارى فقال اعرض على واحدة
واحدة فنظر الى اولاهن فقال حسنة والله ثم امر بعض خدمه

بشيء. 1) In der Hs. durchstrichen mit م. Wie das Beispiel unten p. 28, Note 1 zeigt, soll damit das Wort getilgt werden.

وامره ان يقبض على سيما فحزق في ايامه واخر عن المرتبين
 بلولة^١) ارزافهم وما كان يحمل اليهم من الادم والزيت وغير
 ذلك فخرجوا وكتبوا الى طرسوس انا نخرج من لولة ونترك القلعة
 ونسلم جميع ذلك الى الروم فاعظم اهل طرسوس هذا وجمعوا
 خمسة الاف دينار على ان يحملوها الى من بلولة فاستدعا
 ارجوان حمل المال على يده فدفعوا المال اليه فاستأثر به
 ولم يدفع الى المقيمين بلولة شيئا منه فانصرفوا عن لولة
 وقلعتها واضطرب اهل الثغر من هذا وخرجوا في الطرقات فكتب
 الى احمد بن طولون في تقليد الثغور وانفاذ طائفة من احبابه
 اليها لضبطها فكتب الى موسى بن طولون في تقليدها فابي
 ذلك فكتب الى ابراهيم بن عبد الوهاب فامتنع فانفذ طخشي
 ابن بليين^٢) اليها واوصاه بحسن العشرة لهم وجميل السيرة
 فيهم واحتمال الهفوة ففعل وحسنت سيرته بطرسوس واقام
 فيها الى ان مات بها

وحدثني شعيب بن صالح قال اجتاز احمد بن طولون
 في شارع الحمرا القصوى بدار مشرفة يتطلع منها رجل شيخ
 وسيم فلما رآه الشيخ بادر بادخال راسه واغلق الطاق الذي
 كان يتشرف منه قال فقال للقاسم بن شعبة وكان معه احضرني
 شيخا وسيما في هذه الدار الشارعة الى دارى فسبقه القاسم
 ابن شعبة الى الميدان فلما جلس دعا به وقال من اين
 انت قال من الطالقان وساله عن قدومه ودعا له بالسياط

لولة قلعة قرب طرسوس غزاها 371 Jacut's Wörterbuch IV
 الملك مامون وفتحها.

2) Cf. p. 32, 17 f.

العامّة فكيف من يجد من يظن انه ركن وثيق وناصر منيع
 وعدد^١ من الابطال والاجناد كثيرًا وليس مثل الامير ايدة الله في
 اصالة رايه وحزم تدبيره ونظره في عواقب اموره قصد لمائة
 الف عنان هي عدة له فجعلها عليه من غير ان يتجشم
 لها ثقلًا ويحتمل بسببها مؤونة وغرما فان يكن من الامير
 ايدة الله اعتاب الى رجوع عما استعفيته منه الى ما هو اشبه
 بفضله والاولى بنبله والا رجوت ان يكون الله من وراء كفاية
 أمره وحسّم^٢ مادة شره واجرا بنا من الحياطة على أجمل
 عادته والسلام ولما ورد كتاب احمد بن طولون على الموفق
 ١٥ حفظه واعلم المعتمد ان الثغور تحتاج الى من يقيم فيها من
 يغزو باهلها وان احمد بن طولون انما يبعث اليها من
 لا يشتغل بها واستقرّ الراى على محمد بن هارون التغلبى وكان
 يتولى الموصل فاشخص الى باب السلطان من ضيعته المعروفة
 بالمسمعية من ديار ربعة فلما صار الى الموصل ركب
 ١٥ سفينة في دجلة لعلته وهاجت الريح فالتفت الى شاطئ دجلة
 فظفر به اصحاب مساور الشارى فقبضوا عليه وقتلوه فرجع
 اختيار الموفق على الثغور الى محمد بن على بن يحيى الارمنى
 وحاول سيما الطويل دخول انطاكية فمنعه محمد بن على بن
 يحيى منها ومن الثغر فكتب الى اهل طرسوس مؤلّا عليه
 ٢٥ فوثبوا به وقبضوا يده واعتقلوه بدارة وقتل ودفن فيها فاحفظ
 ذلك الموفق فقلّد ارجوان بن اولغ طرخان التركى في سنة ٢٩٠

١) Hs. وعدد.

٢) Hs. وحسّم.

لشرطه ومفسدا لعهد^١) وحقا اقول لقد التمس اولياى واكثروا
الطلب فى ازالة اسمه واسقاط رسمه عند مصير الخارجين
من العراق الى حيث صاروا اليه من نواحى عملى ومحاولتهم
العيث والافساد فيه فآثرت الابقاء ان لم تبق على واستعملت
الاناة ان لم تستعملها فى^٥ ورايت الاحتمال والكظم اشبه بذوى
المعرفة والفهم واذنا الى الظفر فصبرت نفسى على آخر من
المجر وامر من الصبر مما لا يتسع له الصدر والامير ايدى الله
اولى من اعاننى على ما اوثره من لزوم عهده واتوخى من
توكيد عقده بحسن العشرة والانصاف فى المعاملة وكف الاذى
والمعرفة ولم يضطرني بهذه الافعال التى لا اعرف دركا فى^{١٠}
استعمالها وحظا فى ارتيادها والذى قدمت فى صدر كتابى
ذكر التعجب من وقوعها الى ركوب خطئة فى امره قد علم الله
كراهيتى فى ركوبها والى ان اجعل ما عدته لحياطة هذه الدولة
المتكاثفة والعساكر المتضاعفة التى قد ضرسى رحاها الحروب
وجرت عليهم من الخطوب على الاختيار والابتلا وجروا من^{١٥}
الله على عادة الظهور والاعتلاء وان قبلنا وفى حيزنا من يرى
انه احق بهذا الامر من الامير ايدى الله واولى بتقليده ولو
امنونى على انفسهم فضلا ان يرجعوا منى الى ميل اليهم
وقيلم بنصرتهم لا شتدت شوكتهم واستفعل امرهم وصعبت على
السلطان مقارعتهم وقد علم الامير اكرمه الله ان من^{٢٠}
بان انه منهم قد فض كل جيش انهضه اليهم على أنه
لا ناصر له غير من يجتمع اليه من لفيف البصرة وادناس

١) Rasur, die anscheinend لعهد herstellen will.

هذه الموالاة بسببيلي والمناسحة بهلى كان^١ حَرِيًّا بان يعرف
 له حقه ويوفى من الاعظام والاكترام نصيبه ويعطى من التقديم
 والايثار قسطه ولا يجعل حظه في ما يثاب به الاولياء ويجازا به
 النعماء من اموال تحمل اليهم وصلات واقطاعات تخرج لهم
 5 مما جعله الامير اعزه الله حظى من مثوبته ونصيبى من برة
 وتكرمه مما لا يزال الامير ايده الله يقصدنى به من المكروه
 ويوثبه على وعلى عملى من التدبير ويلتمسه متى من حمل
 المال والمعاون حتى كأتى اكلف على الطاعة جعل الزم
 للمناسحة ثمنا وانما عهدى بالحوار لذلك والمستدعى وقوع
 10 ما جاز لا أن يقصد بمكروه^٢ ثم يكلف من الطاعة مؤونة وناتبة
 على انى لا اعرف السبب الذى يتيح الوحشة ويوقعها ولا الأمر
 الذى يدعو اليها ويوجبها اذ لم يكن بينى وبينه معاملة
 توقع مشاجرة او تحدث منافرة وكان العمل الذى انا بسبيله
 ليس له والمكاتبه في أموره ليست اليه وتقليدى ليس من
 15 قبله ولا ولاته والامير جعفر قد قسّم الاعمال والعمال وصار لكل
 واحد قسما تفرّد له دون صاحبه وعملا^٣ يجرى عليه اموره
 دون غيره وشرط لكل منهما وعليه في وقت أخذ البيعة له
 من نقض عهده وخفر ذمته ولم يَف بما أكده على نفسه
 فالامة برية من بَيَعَتَه وفي حل وسعة من خلعه وكان ما
 20 عاملنى به الامير ايده الله على ما انا بسبيله من قبل غيره
 من تجهيز الجيوش نحوى واعمال الحِيل في افساد عملى ناقضا

1) Am Rande.

2) Rasur in der Hs.

3) Hs. عمل.

وفاة موسى بن بُغا احضر جعفر المدائني صاحبه بمصر وكان
 تَرَفًا كثير الحكم فسُعي به راجلا الى الميدان في يوم قاتظ
 وكان احمد بن طولون يحقد عليه خلافا له في كثير مما
 حوله وادلالا بمكان صاحبه فدعا له بالسياط فحققه من
 التعتعة ما كان اغلظ من ضربه بالسياط ورده الى منزله على 5
 أمر فطبيع فمات في تلك الجمعة واحتاز ضياعه والزم كاتبه
 اندوننة خمسين الف دينار واستقصر الموفق حمل المال من
 احمد بن طولون وذكر ان الحساب يوجب عليه اضعاف ما
 حمله مع تحرير وكتب الى احمد كتابا يُعنفه ويهدده فيه فكتب
 اليه احمد بن طولون¹⁾ اما بعد اطال الله بقاء الامير وادام 10
 عزة فقد وصل كتاب الامير ايده الله وفهمته وقد كان الامير
 اسعده الله حقيقا بحسن التخيّر لنفسه واعمال الفكر في ما
 تنتظم به اسباب الصلاح بدركه وان تؤديه رويته²⁾ وتسهل
 به معرفته الى امالة مثلى واطباقه وبصيرة عدته التي يعتمد
 عليها وفيثته التي يرجع اليها ان كنت باب السلطان وسيفه 15
 الذي يصول به وسنانه الذي يتقى الاعداء بجده وكان كدى
 في ما انصب في طلبه واحتمل المون والكُلف بسببه واجعل
 الفكر منصرفا اليه والعناية باجمعها موفورة عليه من اجتلاب
 كل موصوف بشجاعة وعناء وكفاية والتوسعة عليها في أرزاقهم
 وتعهدهم بالمعاون والصلوات وجميع الاسلحة والكراع والاستكثار 20
 من العُدَد والعمال انما هو لصيانة هذه الدولة وحياطتها والذب
 عنها والقصد لمن قدح فيها وغض منها ومن كان من

1) Anderer Text des Briefes bei Roorda p. 76 f.

2) Unsicher.

احد من كاتبه خادما للسلطان يعرف ببدر الحفيصى وكان
 اليه ضياع ابى احمد بن المتوكل وغيرها من الاقطاعات
 والحيل والطراز فقتله واحمد بن عيسى الصعيدى فانه ضربه
 ثلاثمائة سوط وحلق راسه ولحيته ثم حمل احمد بن طولون
 معه ألف الف دينار ومائتى الف دينار ورقيقا وخيلا وطرازا
 وجميع ما جرا الرسم به وخرج الى العريش مشيعا له ومعه
 العيول حتى يستلم ذلك الى خليفة ماجور وتقدم ابو احمد
 الى موسى بن بغا في صرف احمد بن طولون عن مصر
 وتقليدها ماجور فامتثل موسى أمره وكتب الى ماجور كتاب
 التقليد فتوقف ماجور عن ايصاله للعجز عن مناهضة احمد
 ابن طولون وخرج موسى بن بغا من الحضرة والعمال على ان
 يدوسوا عمل المفوض بأمره وكتب الى ماجور كتاب التقليد
 فتوقف ماجور واحمد بن طولون يستحث الاموال وكان معتزما
 على تسليم مصر الى ماجور فلما بلغ الرقة عمل احمد بن
 طولون على محاربتة وحصن الجزيرة^١ وقدّر ان يجعلها معقلا
 لحرمه وحرم جيشه وذخائرهم ويعيد لقتال موسى وهم في منعه
 فاقام موسى بالرقة عشرة اشهر واضطرب الاتراك بمقامه وطلبوا
 أرزاقهم واستتر [موسى بن]^٢ عبيد الله بن سليمان بن
 وهب كاتبه فلما زاد الأمر عليه رجع موسى الى الحضرة واقام
 بها اشهرًا يسيرة ثم توفى في صفر سنة اربع وستين ومائتين
 ومات عبيد الله ابن خاقان في هذه السنة^٣ ولما صحت عنده

1) D. i. el Rôda gegenüber Fustât.

2) Am Rande.

3) Anders at-Tabari III, 3 p. 1915.

ترجع اليه ولولا انى آمنتك لقتلتك وتغير قلب احمد بن
 طولون عليه وسقط محله منه فرفع اليه بعد ذلك انه أعف
 بالناس في الانفاق فاستصفى ماله واقام في حبسه حتى مات
 واحتد أمر العلوى البصرى^١ وكان خروجه في سنة اربع
 وخمسين ومائتين فانفذ المعتمد رسولا في جعل الموفق من 5
 مكة الى الحضرة وكان المهتدى نفاه اليها فعقد المعتمد العهد
 بعده للمفوض ثم لابی احمد ولقبه الموفق وكتب بينهما كتاب
 ارتهن فيه ايمانها بالفاء في ما وقعت عليه الشرايط وقسم
 المملكة بينهما فجعل غربها للمفوض واستخلف عليه موسى
 ابن بُغا فاستكتب موسى بن^٢ عبيد الله بن سليمان بن 10
 وهب وشرقها للموفق وتقدم الى كل واحد منهما الا ينظر في
 عمل صاحبه وان تكون النفقة على كل من خراج القسم الذى
 هو فيه وخلد الكتاب الكعبة واعتنق الموفق محاربة العلوى
 البصرى واضطرب المشرق وتقعذ ولاته بما كانوا يحملون وعلموا
 بخروج العلوى فشكا الموفق حاجته الى المال وتأخرت اموال 15
 مصر لان الحمل كان الى المعتمد سرّا فانفذ نحريرا خادما
 المشوك الى احمد بن طولون في حمل الاموال والطراز والرقيق
 والحيل والشع وكتب اليه المعتمد سرّا ان الذى حرّك اخراج
 نحرير اليك ابو احمد وقد انفذ نحريرا عينا عليك ومعه كتب
 الى سائر قوادك بالتضريب عليك فلما ورد نحرير اعتقله في 20
 دار الميدان وتلطف لآخذ الكتاب فوجد ابتدآت واجوبة وكان

1) Cf. at-Tabari, *Annales* III, 3 p. 1742; NÖLDEKE, *Oriental. Skizzen* (1892) p. 153 ff.

2) Durchgestrichen.

وأن فسح ضياع الامتراء والترنم الاقتضاب تزايد^{١)} المال وضبط
 به امر دنياه وهذه طريق خدمة الدنيا واحكام امر الرياسة
 بها وكل ما عدل به الى غيره فهو مفسدة لها هذا قول
 والامير على رأى فيما يراه قال لى شعيب بن صالح فبات في
 تلك الليلة مفكراً في ما قال ابن دشومة فرأى في ما يرى 5
 النائم صديقا له كان بالثغر من علية الزهاد وقد مات
 واحمد بن ثلوثون في الثغر وهو يقول له بيس ما اشار عليك
 من استشرت في أمر الارتفاق واعلم انه لا يترك احد لله
 شيئا الا عرضة الله ما يريد عليه ولا يخالفه في مكسب الا
 خسارة اعظم منه فارجع الى ربك وان كان التكاثر والتفاخر قد 10
 شغلاك عنه في هذه الدنيا الديرة^{١)} وأمض على ما عزمت عليه
 وانا اضمن لك من الله عز وجل اعظم العوض منه قريبا غير
 بعيد فلما أصبح دعا بابن دشومة فاخبره بما رأى فقال له
 اشار عليك رجلان احدهما في اليقظة والاخر في النوم وانت
 لما في اليقظة اوجد وبضمانه اوثق فقال دَرْنِي من هذا وأزاله 15
 ولم يلتفت الى كلامه وركب للصيد فلما طعن في البرية
 حاست يد دابته في فتق بناء في وسط رمل فوقف عليه
 وكشفه فرأى مطلباً واسعاً فامر ان يعمل فيه فوجد فيه من
 المال والزبرجد ما قيمته الف الف دينار وهو المطلب الذي
 شاع امره وكتب اليه من العراق بسببه وتعالى الناس المال 20
 وانفق صدرا منه في العين والمجد والمارستان ووجوه البر
 ودعا ابن دشومة فقال له انت بيس المشير وما لك دين

١) Unsicher.

نعيمنا عينا عليهما وقلد الاملاك سليمان بن ثابت المعروف
 بابن دشومة وحدثني شعيب بن صالح قال كان عبد الله
 ابن دشومة شهما واسع الحيلة بخيل الكف وكان زاهدا في
 شكر الشاكرين يرى الثناء حيلة من حيل القاصدين على
 المقصود ولا يهتس الى شى من اعمال البر وكان احمد بن 5
 طولون رقيقا على نفسه في اكثر ما يجرى على يديه من الاشياء
 يتصدق في اثرها ويتضرع الى ربه في تحييص ما ثبت عليه
 فيها ويتأول في ما يأتيه بما يريه الحجة في اكثر سطواته فلما
 رآه اليه المعتمد الخراج رغب بنفسه عن ادناس المعاون واجمع
 على اسقاطها وحياطة عمود الخراج ومنع المتقبلين من الفسخ 10
 وحظر الارتفاق على العمال وتجريد العناية في عمارة ما تقلده
 من مصر فشاور عبد الله بن دشومة فقال يؤمنى الامير ايده
 الله على صدقه والقول فيه بما عندي قال قد امكنك الله من
 غضبي عليك في ما تلقاني به قال ايها الامير الدنيا والاخرة
 ضرّتان والشهم من لم يخلط احدهما بالآخرى والمفرط من 15
 خلط في ما بينهما تتلف اعماله وافعال الامير ايد الله افعال
 الجبارين وتوكله توكل الزاهدين وليس مثله ركب خطئة لم
 يحكمها ولو كُنا نثق بالنصر وطول العمر لما كان شى اثر
 عندنا من التضييق على انفسنا في العاجل في عمارة البلد في
 الاجل ولكن الانسان قصير العمر كثير المصائب مرمى باغلظ 20
 الافات فتركه ما يستندق له تضييع ولعل الذى حماه نفسه
 يكون سعادة لمن ياتى بعده فيفوز بما حرمة وقد اجتمع
 للامير من هذا القائم ما مقداره في السنة مائة الف دينار

وحمل الواسطي الى الوزير مالا فأعفى من الشخوص واطلق
له ولده وسائر حرمة فلما ثبتت وطأة احمد بن طولون اشتد
خوف ابن المدبّر منه فكتب الى اخيه ابراهيم بن المدبّر
يسأله التلطف له في الصرف عن مصر فورد عليه كتاب بتقليد
5 خراج فلسطين والاردن ودمشق فاستعمل ابن المدبّر
التلطف والحيلة في التخلص وخرج وقد صانع احمد بن
طولون بهبة ضياع كان ملكها بمصر وعقد نكاح بين ابى
الجيش وبين طفله من ولده وشيعه احمد بن طولون وورد
على الخراج احمد بن محمد بن اخت ابى الوزير في سنة ثمان
10 وخمسين ومائتين وتقدم الى احمد بن طولون في استثنائه
بالاموال فتتابع حمله الى المعتمد واعلمه ألا يستتر ما يحمله
عن الاولياء الا ان تكون عمالة الخراج في يده وانه لا يُخفى
عن الموالى والمطالبين ما يصل اليه والخرج في يد غيره فانفذ
المعتمد نفيسا^١ الخادم بتقليده خراج مصر والمعونة والخراج
15 بالثغور الشامية ووجه نسيما الخادم بصالح بن احمد بن
حنبل وكان قاضى الثغور ومحمد بن احمد الجذوعى وكان قاضى
واسط وكتب اليه معهم اعفاء ما يطالبه به في ما كثر فيه
من اثبات الرجال وشهدا بذلك على ان يجعل ما جرا الرسم
بحمله من المال والطراز فخرج اعلام مصر والوجوه بها يشكرون
20 سيرة احمد بن طولون في بلدهم ومعهم اصحاب اخبار من
قبله يُنْهون اليه كلام كل واحد منهم واقتر الخراج في يد ابى
ايوب من قبله وجعل عبد الله بن دشومة^٢ امينا عليه وصيّر

1) Rasur in der Hs.

2) Andere Formen des Namens bei WÜSTENFELD, *Statthalter* III 15.

الرجال خافه فكتب الى السلطان انه قد اجتمع لاحمد بن طولون ما لم يجتمع لابن شيخ وانه يخاف سَوْرته على هذه النواحي وانه قد غلب على مصر فكتب الى احمد بن طولون يومر باستخلاف خليفة على مصر ويشخص الى الحضرة ليدبر امر السلطان والمملكة فعلم احمد بن طولون ان هذا تدبير عليه وانفذ احمد بن محمد الواسطي كاتبه الى الحضرة واستكتب جعفر بن عبد الغفار قال وحدثني احمد بن خاقان وكان صديقا لاحمد بن طولون قال لما استكتب احمد بن طولون جعفر بن عبد الغفار اضطرب بما حمله فقلت له يحتاج موضع هذا الكاتب من هو اوفى منه وزنا فقال لي انا احتمله لانه مصري فقلت له اراك ايها الامير تفضل الكاتب المصري على الكاتب البغدادي قال لا والله ولكن اصلح الاشياء لمن ملك بلدا ان يكون كاتبه منه وان يكون شمل الكاتب فيه فانه يجتمع له في ذلك البلد امور صالحة منها ان تكون بطانة الكاتب وحاشيته في ذلك البلد فيعود مرفقه على فريق من اهله ومنها رغبته في اعتقاد المستغلات به فيكون صفافا لجناياته وهو مع هذا وشمله ظاهرون ومستقرون في خدمتي والكاتب العراقي ليس كذلك لانه يعتقد المستغلات في بلده النائي عنه وعنى ويستبطن الرباع ومن يشير عليه أن يعمر بلدة الذي يعمل فيه وهو في كل وقت متطلع الى بلده فبهذا السبب زهدت في كتاب سر من رأى مع علمي بتقدمهم في الكتابة والرجاحة فصوبت قوله ورأيت عذره وكان نارحوج من اكبر عُدن احمد بن طولون لتوالي برة عليه والصهر الواقع بينهما وقد انفرد بمرتبة باك باك بعد قتله فسعا في امره

من الدنيا سالما بقطع رحمك وتفضيل غلمانك على اقرب الناس
منك فلعن الله جوارك واراكنى منك فامر ببطحة وضربه
بيده عشرين مقرعة ونفاه الى الثغر وامر له بمال فحلف انه
لا ياخذہ ولا يعكبه له شى فلما نفى قبض على يعقوب وانفذه
5 من الاسكندرية الى المطبق واعتد عليه بانه ابدا سرا من
اسراره فاقام به الى موسم اربع وستين ومائتين ثم اطلقه الى
منزله بسر من راي فخرج على طريق مكة وكف لسانه بالعراق
ولم يذكر احمد بن طولون بكلمة قبيحة فزان ذلك في عين
الموفق وتقدم عنده قال وحدثني براءة^١ الحاسب وكان
10 صديقا ليعقوب بن اسحق قبل نكبته قال صار الى مصر مولى
يعقوب بن اسحق بعد انصراف احمد بن طولون من الاسكندرية
الى الفسطاط يدعوني الى مولاه وكان مواصلا لي قبل ذلك ويذكر
أن يعقوب بن اسحق قد استبطاني قال فتهيبت ذلك فقال
قد تقدم الى قيم المطبق ان يفرد من جملة الحبسين
15 ويطلق الاذن لمن قصده من حشمة وذوى عياله فمضيت
فوجدته في غرفة واسعة فقال لي يا با زكريا قد تفرغت الى
العرض عليك والاقتباس منك فالزمني فعمل زيچ السند هند
باسره وعمل صدرا من احكام النجوم فاقمت انقطع اليه في
حبسه خمس سنين واشهرا حتى اطلق

20 وضافت باحمد بن طولون دار الامارة وباحبابه الانبيہ فبنا
الميدان وازاف اليه القطائع فاجتمع اليه امره وضبط حاشيته
ولما صح عند ماجور ما اجتمع عند احمد بن طولون من

١) براءة Hs.

عن الامر والنهي وقال له قد ايست منك مرتبة في الدنيا
فولنى الاسكندرية فانها ثغر من الثغور فوعده بها وكان احمد
ابن طولون يتوقع ولاية الثغور الشامية وذكر له ولاية طرسوس
وقرر بهذا احمد بن طولون احياء ذكره بالثغر لانه كان
اغلب البلدان على قلبه واثرة لديه وكان اخوه موسى صديقا 5
لاى يوسف يعقوب بن اسحق كاتبه فصار اليه وقال له قد
اقتصرت من اخى على موضع اتعبد فيه وليس ينجو وعدى
فيها فضمن له ابو يوسف احكام امرها معه وقال ذلك (1) يعقوب
لاحمد بن طولون فقال (2) انا والله محتشم من اسحق بن دينار
وقد تلقاني من الاسكندرية بالالطاف وحسن التراضع مما 10
يوجب زيادته في عمله وكيف صرفه عنه فرد فكرة عن هذه
الناحية وتلطف في هذا تلطفا يزول به استيحاش اخى منى
واحذر ان يعلم انى جاريته فيه بحرف قال افعل ولقى موسى
ابن طولون يعقوب بن اسحق وكانا يجتمعان على التعجب من
مصادر احمد بن طولون ومواردها وان الحظ يسوى امره ويحسن 15
قبيحه فسأله موسى هل جرا في امر حاجته مع احمد بن
طولون شيء قال قد كلمته فذكر تحشمه من صرف ابن دينار
لما استقبله به من الالطاف والاكرام واستكتمنى هذا فانصرف
عن ابى يوسف وقد ملئ غيظا فكان أول ما قال لاهيه يا
هذا الرجل اعطنى جوازا حتى اخرج عنك واستريح منك فقال 20
له احمد وكان صبورا على سوء اللقاء ولم ذاك قال لانى سألتك
شيا اكف به خوض الشامتين فخلت به على ووالله ما اظنك تخرج

1) Am Rande.

2) Ueber der Linie.

التي اقتطعها من مصر ووجبت عليه من مال عمله وانفذ معهم بعَهْدَه على ارمينية فلم يعترف بودعه وذكر ان نفقات الرجال استهلكته وبويع المعتمد فلم يدع له عيسى بن شيخ على منابرة ولا اخذ بيعته على اصحابه وتنكب لبس السواد ليوهنهم به واستعمل الحسين الخادم بان دفع اليه عهده على ارمينية وانفذ من الحضرة اماجور التركي متقلدا لدمشق في الف رجل فلما قرب وجه اليه عيسى بن شيخ بابنه منصور وكان شديد البأس وخليفة له يعرف بابي الصهباء وأمرهما بمنعه من دخول دمشق وكان معهما وجوه اصحاب عيسى ابن شيخ والتقى اماجور ومنصور فرزق النصر عليه وقُتِل منصور في المعركة وأُسِرَ ابو الصهباء فضرب اماجور عنقه وصلبه على باب دمشق وتحرك عيسى لقتل منصور ولده وخليفته وصناديد عسكره وخرج الى نواحي ارمينية على طريق الساحل وتسلم اماجور اعمال الشام وذلك سنة سبع وخمسين ومائتين وخرج احمد بن طولون الى الاسكندرية في سنة ثمان وخمسين ومائتين فوقع فيها باخيه موسى بن طولون ونفاه الى الثغر وبكاتبه يعقوب بن اسحق وخلده المَطْبَق قال احمد ابن يوسف قلت لابي جعفر محمد بن موسى بن طولون وكان لي صديقا وبي حفيّا وقد رحل الى مصر بعد قتل ابي الجيش لم تطل مُدّة ابي عمران موسى مع الامير ابي العباس احمد بن طولون بمصر وأحب ان اتف على السبب في ذلك وما الذي فرّق بينهما قال لما دخل والدي الى هذا البلد امر فيه ونها كما يفعل الشقيق مع الشقيق فثقل ذلك على احمد بن طولون فقصد من قدّم والدي العناية به فامسك

المدبر فقوى يده على الاستخفاف به ولم يزل عنده بحال سيئة محتبسا حتى ولى المعتمد¹⁾ فكتب برّة الخراج الى يد ابن المدبر فرام ان يكافى ابن هلال على سوء بلائته عنده فلم يمكنه مع انحراف ابن طولون عنه وردّ نارحوج الى احمد ابن طولون الاعمال الخارجة عن معونة مصر الى يده فتسلم⁵ من اسحق بن دينار الاسكندرية و من احمد بن عيسى الصعيدى برّة وكان عيسى بن شيخ متقلدا لفلسطين والاردن ومتغلبا على دمشق وتغنم اضطراب الموالى بالحضرة فحمله ان يتغلب على مصر وحمل ابن المدبر سبع مائة الف دينار وخمسين الف دينار الى السلطان فأخذها وكتب¹⁰ السلطان الى احمد بن طولون في التأهب لعيسى ابن شيخ وضبط أعماله باثبات الرجال والى صاحب الخراج بازاحة علته في النفقات فوجدها احمد بن طولون فرصة فاثبت جيشا كثيفا وابتاع من الحمران²⁾ والسودان خلقا كثيرا وانفذ السلطان الى عيسى بن شيخ الخادم المعروف بعرق الموت¹⁵ ومعه الكزبرى وابو نصر العزوزى³⁾ الفتيان لمطالبته بالاموال

1) I. J. 256 H.

2) Bei al-Makr. I 315, 9 **السودان والروم**. Wenn man die Ausdrucksweise des Nābulusi (1105 H) vergleicht, könnte man geneigt sein, unter den **حمران** Erythräer (Habessinier, Galla, Somali usw.) zu verstehen (vgl. ZDMG XVI 674). Bei Maṣṣūdī (II 372) werden alle Völker unter der Bezeichnung **البيضان والسودان** zusammengefasst. Anderwärts treten die **بنو الأصفر** als vierte Kategorie auf. Sollte nicht diesen wenig konstanten Bezeichnungen die altägyptische Vierteilung der Völker nach Farben zu Grunde liegen?

3) Lesung unsicher; **القزوينى**?

ان عاود الى شى من ذلك انا على نفسه فلم ينته واتصل
به معاودته فامسك عنه واضطرب السُعر فركب احمد بن
طولون فلما بلغ مسجد عبد الله وازدحم الناس للنظر اليه
من علو^(١) دار الحسن بن شعرة سقط من علو داره مِرْكَن
فمسم كفل دابته فسأل عن الدار فقيل للحسن بن شعرة
5 فدعاه وضربه ثلاثمائة سوط لما كان في قلبه عليه لا لسقوط
المركن وطاف به فمات

واستمال احمد بن طولون مَعْمَر الجوهري واخذ كتبه الى
وجوه التجار بضمان جميع ما سألهم خليفته حمله بالحضرة
الى من ينقطع الامر بينه وبين من يتولى المصانعات عن
10 احمد بن طولون وكاتب الحسن بن مخلد واجزل برة واستدعا
كتب محاورية ومعاملية الواردة فكان اول ما ورد عليه منه كتاب
شَقِير الخادم عامل البريد بمصر يخبر فيه ان احمد بن طولون
على التغلب والعُضيان بمصر وقد كان خبر الحادث بالمعتز
15 وانا في تلك الجمعة^(٢) فاحضره احمد بن طولون راجلا من
منزله وتُعْتَمِد في طريقه تعنتة اشفت به على الهلكة وشق عنه
فاتقام يستغيث ثم حمله بعد ان سقطت قوته ووكل به وصرفه
الى منزله فمات من غد ذلك اليوم

وانفذ الحسن بن مخلد بعد هذا كتابا من ابن المدبر الى
20 المعتز بمثل ذلك فوثب محمد بن هلال وشجعه على تقليد الخراج
وانفذ كتبه الى نارحوج^(٣) حتى ورد تقليد ابن هلال على ابن

1) Rasur in der Hs.

2) I. J. 255 H.

3) Zur Lesung des Namens vgl. WÜSTENFELD, *Statthalter* III 5 n. 1.

عامل الخراج يومئذ بمصر احمد بن المدبر¹⁾ وعامل البريد
شقيير الخادم غلام قبيحة ام المعتز المعروف بابي صحبة.
واستقبلاه واهدا احمد بن المدبر الى احمد بن طولون من
البال والرقيق والخيل ما مقداره عشرة آلاف دينار فردّ ذلك أجمع
فقال احمد بن المدبر لكاظمه على بن الحسين بن سعيد 5
المدائني اكتب لي كتابا الى الوزير تعلمه ان هذا الرجل لا
ينبغي ان يتقلد الا بحضرة السلطان او ما قرب منها فقال
على بن الحسين ولمّ ذاك قال ابن المدبر همة تردّ ما مقداره
عشرة آلاف دينار لا تؤمن على طرف من الاطراف فدافع على
بن الحسين بالكتاب وكان لاحد بن المدبر مائة غلام من مولدى 10
الغور لهم تمام خلق وبأس في انفسهم ومعهم مقارع تامة
مقبعة بفضة يقفون بها في مجلسه فيكون له بهم هيبة فبعث
اليه احمد بن طولون كنت بعثت اليها بهدية ذات قيمة
فرددناها عند وقوع الاستغناء عنها وانا أسألك ان تعوضني
عنها مائة غلام عندك من مولدى الغور فقال ابن المدبر لعلي 15
ابن الحسين كاتبه قد ظهرت في هذا الرجل علامة اخرى
وهي انه يردّ الاعراض والاموال ويستهدى الرجال فوجههم اليه
فنقصت هيبة مجلسه وثقل احمد بن طولون على قلب ابن
المدبر وكان الحسن بن شعرة مخحك المتوكل قد انضوى الى
ابن المدبر فكان ينادر باحمد بن طولون ويحكيه في إشارته 20
وكلامه فيضحك بهذا ابن المدبر في الخلوة وانتهى ذلك الى
احمد بن طولون فدعاه ونهاه عما اتصل به وحلف له انه

1) Hs. المدبر, was ägyptisch al-Mudabbir lauten würde. Aber IS befolgt in diesem Punkte nicht die ägyptische Orthographie.

ابن اسحق كاتب قُرة الوزيرية ودخل مصر يوم الاربعاء لتسع
 ليال بقين من شهر رمضان سنة اربع وخمسين ومائتين
 فحدثني الحسن بن رافع الكاتب قال جلست في بعض
 الدكاكين والناس مجتمعون لتأمله عند دخوله وجلس معي في
 5 الدكان شاب مكفوف يُنسب الى ابي قبيل¹ صاحب الملاحم²
 قال فسأله رجل كان معنا عما يجده في كتبهم له فقال هذا
 رجل صفته كذا وكذا وهو يتقلد هو واولاده اربعين سنة قال
 الحسن ابن رافع فوالله ما تم كلامه حتى مر بنا احمد بن
 طولون فوالله لقد كانت صفته وخلقه وقده وشأثله على ما
 10 حكا المكفوف ولم يغادر شيئا منه وكان يوسف بن ابراهيم
 والدى تقدم الى غلام له ان يرصد بالاسطرلاب دخول احمد
 بن طولون مساكن فسطاط مصر فرجع اليه وذكر انه وجد
 الطالع في ذلك الوقت ثلاث عشرة درجة من العقرب وكان
 عنده يزيد ابن عبد الله قرابة ذى الرياستين المتقلد على
 15 معونة مصر قبل مُزاحم بن خاقان فقال دخل وطالعه برج
 قران قامت فيه دولة بنى العباس والشمس متمكنة مما يلي
 افضل الاوتاد فان صدق قول المنجمين فيه ملك هذا البلد
 وولده قرانين وهو قريب من اربعين سنة قال احمد بن
 يوسف فلما حدثني الحسن بن رافع بما سمعه من المكفوف
 20 وشاهده من كلام يزيد بن عبد الله عجبت من اتفاق القولين
 مع مدة الطولونية فانها كانت ثمان وثلاثين سنة وكان

1) Ibn Abi Useibia ed. A. MÜLLER II 32 unten.

2) Bei as-Siṭṭi **حسن الحاضرة** (Kairo 1299) II 12, 23 ist
 zum Namen des jungen Mannes geworden.

وامضطربت لذلك قبيحة ام المعتز فكتب الى احمد بن طولون
 بقتله والبعثة براسه اليهم ويقلد بعد ذلك واسط فكتب اليهم
 والله لا أرى الله وانا قد قتلت خليفة بايعته أبدا فانفذوا
 اليه سعيد الحاجب وتقدم الى احمد بن طولون بتسليم
 المستعين اليه وان يرجع الى سر من رأى فسمعت^١ احمد
 بن محمد الواسطي يحدث ويقول بكرت مع المستعين وقد
 ركب ليتنسم فرأينا غيرة خيل فانفذ غلاما يركض ليعرف
 خبرها فرجع وقال هو سعيد الحاجب فقال لى يابا عبد الله
 أستودعك الله فقد جاء جزار بنى هاشم فلم تمض الا ساعة
 حتى تسلمه واستبعد به وضرب خيمة ثم دخل به فيها وخرج^{١٠}
 والقاهها على ما فيها وركب دابته وسار فلما بعد نظرنا الى ما فى
 الخيمة فاذا جثة المستعين وقد حمل الراس فلم يبرح احمد
 ابن طولون حتى غسل الجثة وكفنها وواراها ودخل احمد بن
 طولون سر من رأى وقد زاد محله فى قلوب الاتراك ووسّعوه
 بحسن التوقف وجبيل المذهب فوقع اختيار باك باك عليه^{١٥}
 فى خلافته على مصر فقلده اياها فحدثنى نسيم بعد وفاة
 احمد بن طولون وكان أخص الناس به قال عرضت على مولاي
 جوهرى واعلاقا نفيسة كانت فى خزانة له فحمد الله واثنى
 عليه وقال كانت غاية ما وعدنا به على قتل المستعين ولاية
 واسط فتركت ذلك لله عز وجل فعوض الله ولاية مصر^{٢٠}
 والشامات وسعة الاحوال معها وخرج احمد بن طولون الى مصر
 ومعه احمد بن محمد الواسطي وكان يخصه وابو يوسف يعقوب

١) Parallelbericht bei at-Tabari, *Annales* III, 3 p. 1670 f.

الهائج حتى انهزمت منه وتفرقت عنه وزاد مقدار احمد بن طولون في اعين اهل الرفقة ولم يزل يطوى الارض حتى دخل العراق وحمل الخادم ما كان اعدّه للمستعين اليه فاستحسنه وقال له الخادم يامير المومنين كاد هذا ان يهلك مع انفسنا 5 لو لا ان من الله علينا وقدر لنا رجلا من موالى الاتراك يعرف باحمد بن طولون وقص عليه قصته فاستحضر المستعين الف دينار وقال احمد هذا المال اليه وعرفه محبتي له واني راغب في اصطناعي له إلا اني اخاف ان يظهر ما بقلبي له فيقاتله^١ الاتراك وقال للخادم أرنييه اذا دخل فاره اياه قال احمد ابن خاقان حدثني احمد بن طولون ان المستعين 10 كان يومئذ اليه بالسلام في كل دخلة سراً وتوالت عليه جوائزته حتى اخصب راحله وحسنت حاله ووهب له^٢ المستعين في ذلك الوقت جارية اسمها ميباس فولدت له ابا الجيش في النصف من الحرم سنة خمسين ومائتين وتنكرت الاتراك على المستعين واستقر الامر بعد ذلك على ان يصير المعتز على الخلافة ونفى 15 المستعين الى واسط مع اصلح من يختار ويرضا به الاتراك فوقع الاختيار على احمد بن طولون ومضا به الى واسط فاحسن احمد بن طولون عشرته وشكر حسن بلائه عنده وأطلق له التنزه والصيد وكره ان يدخل للمستعين حشمة منه فالزمه احمد بن محمد الواسطي وكان يومئذ حديث السن حلو 20 المشاهدة حاضر النادرة وماج غلمان المتوكل وخافوا على المعتز من كيد يلحقهم من المستعين وتجمع الاولياء اليه

1) Lesung unsicher wegen Rasur.

2) Zusatz von zweiter Hand.

من افعال السلطان فلما حان قفولنا قال لا تستبطوني^١)
 فاني مقيم فلما دخلت سُرَّ من رأى استقبلتنى أُمُّه بالبكا
 وقالت مات ابني فخلعت لها انى خلفته سالما واستبان
 ذلك^٢) بجماعة من قفل معنا فلما خرجنا الى طرسوس لقيت
 احمد بن طولون وقد زاد نُبله. وتعالَم الناس فضله فقلت
 ياخي ان كنت اردت الله بمقامك في هذا البلد فقد اخطأت
 مما لحق امك من الجزع واهلك من الاضاعة وكرّر عليه
 الجماعة وقالوا مسلكك لا يكون الا لوحيد واما من كان له
 والد او والدّة او ولد فما يحل له فرق ووعدنى بالشخص معى
 اذا قفلت وانتقضت علائقته ثم قفلنا وهو معنا ونحن خمس
 ١٠ مائة رجل والخليفة يومئذ المستعين بالله ومعنا خادم لاه
 في جملة الغُرّة وكان الملك المستعين^٣) اشتهى عليه أشياء لا
 يَسَمَحُ ملك^٤) باخراجها من بلده وعمل الخادم الحيلة حتى
 اخرجها وسرنا حتى اذا بلغنا الرّها استقبلنا جماعة من
 الاعراب فقال اهل البلد الصواب ان تدخلوا الحصن وتقيموا
 ١٥ عندنا الى ان يتفرقوا بعد ايام فقال احمد بن طولون من
 بين الجماعة لا يرانى الله مختفيا من هاولاء اغلقوا الباب
 واحتفظوا من حصنكم ثم قال للغُرّة انا اتقدمكم فمن خاف
 فليناد يا احمد الحقنى وسرنا كتيبة واحدة فتسرعت اليها قطع
 ٢٠ من خيلهم فردّ اكثرهم والتأمت جماعة علينا فكان مثل الجمل

١) Die neue Lage wird als **حادية عشرة** bezeichnet.

٢) Hs. **ذلك**.

٣) Zusatz am Rande.

٤) Verkürzter Bericht bei Abu-l-mahâsin II 5.

كان طولون من الطغزغز^١ حمله نوح بن أسد عامل بخارا الى المامون في ما كان موظفا عليه من المال والرقيق والبرادين وغير ذلك في كل سنة وولد له احمد ابن طولون سنة عشرين ومائتين من جارية تعرف بقاسم وتوفي طولون سنة اربعين ومائتين ولاحمد عشرون سنة فقام به رفقاء أبيه 5 حتى ثبتت مرتبته وتصرف في خدمة السلطان فانتشر له من حسن الذكر في قلوب الاولياء ما زاد به على طبقتة وتعالم وجوه الاتراك بصوته وبدينه حتى كان محله عندكم محل من يؤتمن على الاسرار والاموال والفروج قال وكان احمد بن طولون مع نفاسته وجلالته في نفوس الاتراك شديد الازراء عليهم 10 يستصغر عقولهم وآدابهم ويذكر انهم قد تستموا من المراتب ما لا يستحقون وان حُرمة الدين بهم مهتوكة وفرائضه معطلة فقال لاحمد بن محمد ابن خاقان يوما الى كم ياخي نقيم على هذا الاثم لا نطأ موطئاً^٢ الا كتب علينا خطية والصواب ان نسأل الوزير عبيد الله بن يحيى ان يكتب لنا بارزاقنا 15 الى الثغر نقيم به في ثواب قائم وجهاد متصل قال فركنت الى هذا ورفعنا الى عبيد الله قصة فسبب ارزاقنا في الثغر فلما انتهينا الى طرسوس ورأى ما الناس عليه من الامر بالمعروف ومجانبة المنكر انست نفسه وزال استيحاشه وتبع الحداثين ولم يكن يدخل الى منزله من التشاغل بهم الا ليلا قال 20 فكنت اذا رأيته بهذه الحال ايسر من ان يتصرف في شئ

١) Hs. طغزغر.

٢) Hs. موطئاً.

بسم الله الرحمن الرحيم صلى الله على سيدنا محمد
نبيه اما بعد حمد الله والصلاة على خيرة خلقه محمد نبيه
الكريم وآله وصحبه فان بنى طولون لما كانوا ممن تأثلت
دولتهم بالديار المصرية وتورخت عنهم من السير فيها
ما فاض ذكره على البلاد الشرقية والمغربية افردت لهم في 5
هذا الكتاب الذى طلعت به الكتب المتميزة كنجوم السماء
وتولدت في اثناثة كتولد الحباب في صفحة الماء وسبيته
كتاب الدر المكنون في حلى دولة بنى طولون وبانى
دولتهم ومؤسس فخرهم احمد بن طولون ولو لا هو لما كان
لهم كتاب مفرد فبسيرته يضرب المثل وبها يتحلى ذكر الدول 10
فناهى بترجمته ثم بتراجم ولده الى آخر دولتهم
أحمد بن طولون

اكثر الناس من ذكر سيرته في توارخهم وعلى انفراد وقد
اعتمدت في هذا المكان ان اقتصر على كتاب المستحسن من
اخبار احمد بن طولون لابي جعفر احمد ابن يوسف بن 15
ابراهيم الكاتب المعروف بابن الداية¹ وهو احد خواص دولتهم
واتى بعد الفراغ من ذلك بما اقتطفه من غير الكتاب المذكور .:

1) WÜSTENFELD, *Geschichtschreiber* no. 111.

سيرة احمد بن طولون
لابن سعيد المغربي
نقلا عن ابن الداية

Fortsetzung von S. 2 des Umschlags.

Hôrmîzd, and gives many new and important facts concerning the founding of his monastery, and describes at some length the disputes which took place in the seventh century between the Jacobite monks of Mâr Mattai and of Dairâ dhë Bezîkîn. This text is of prime importance for lexicographical purposes, for it contains a very large number of words which are extant in no Lexicon; fortunately to these words glosses are usually appended, and these are printed in full.

Ferner sind in Aussicht genommen:

Heft 4 ff.:

Zur babylonisch-assyrischen Palaeographie.

Von

J. N. Strassmaier, S. J.

Der Verfasser beabsichtigt in diesem Beitrage die Entwicklung der babylonischen Schrift zu geben und ihre einzelnen Phasen an zahlreichen Beispielen zu erweisen.

Das arabische Strophengedicht.

Von

M. Hartmann.

In dieser Publication wird u. A. der Gattung des *murassah* eine eingehende Behandlung zu teil werden.

Sammlung neuaramäischer Texte.

Von

M. Lidzbarski.

Diese Sammlung wird autographierte Texte in drei Dialekten, dem Dialekt von Kyllith im Tûr'abdn, dem Dialekt von Tîari und dem Fellîhi enthalten. Ihre Brauchbarkeit soll erhöht werden durch ein ausführliches Wörterbuch, das nicht nur die Wurzeln mit deren Bedeutungen, sondern auch die Ableitungen aus den fremden Sprachen (Arabisch, Persisch, Kurdisch, Türkisch) und ausserdem die verschiedenen in den Texten vorkommenden Formen enthalten wird. Die Uebersetzung der Texte wird auch als Band IV der in gleichem Verlage erscheinenden „Beiträge zur Volks- und Völkerkunde“ ausgegeben werden.

Bei Subscription **vor Erscheinen** des einzelnen Heftes durch die Verlags- oder auch diejenige Buchhandlung, die ihnen die *Zeitschrift für Assyriologie* zustellt, wird den Abonnenten dieser *Zeitschrift* eine Preisermässigung von **20 Procent** eingeräumt werden, die mit dem Erscheinen des betreffenden Heftes erlischt.

Verlagsbuchhandlung von EMIL FELBER, Berlin, S.W. 46.

Fragmente

aus dem Muğrib des Ibn Sa'îd.

Herausgegeben
von
K. VOLLERS.

I.

Bericht über die Handschrift und das Leben
des Ahmed ibn Tûlûn

von
Ibn Sa'îd nach Ibn ed-Dajâ.

Berlin
E m i l F e l b e r

1894.

Druck der Akademischen Buchdruckerei von F. Straub in München.

احد من كاتبه خادما للسلطان يعرف ببدر الحفيصى وكان
اليه ضياع ابي احمد بن المتوكل وغيرها من الاقطاعات
والخيل والطراز فقتله واحمد بن عيسى الصعيدى فانه ضربه
ثلاثمائة سوط وحلق راسه ولحيته ثم حمل احمد بن طولون
معه ألف دينار ومائتى الف دينار ورقيقا وخيلا وطرازا 5
وجميع ما جرا الرسم به وخرج الى العريش مشيعا له ومعه
العبدول حتى يسلم ذلك الى خليفة ماجور وتقدم ابو احمد
الى موسى بن بغا فى صرف احمد بن طولون عن مصر
وتقليدها ماجور فامتثل موسى أمرة وكتب الى ماجور كتاب
التقليد فتوقف ماجور عن ايصاله للمعجز عن مناهضة احمد 10
ابن طولون وخرج موسى بن بغا من الحضرة والعمال على ان
يدوسوا عمل المفوض بأسره وكتب الى ماجور كتاب التقليد
فتوقف ماجور واحمد بن طولون يستحث الاموال وكان معترضا
على تسليم مصر الى ماجور فلما بلغ الرقة عمل احمد بن
طولون على محاربتة وحصن الجزيرة¹⁾ وقدّر ان يجعلها معقلا 15
لحرمه وحرم جيشه وذخائرهم ويعيد لقتال موسى وهم فى منعة
فاقام موسى بالركة عشرة اشهر واضطرب الاتراك بمقامه وطلبوا
أرزاقهم واستنتر [موسى بن]²⁾ عبيد الله بن سليمان بن
وهب كاتبه فلما زاد الأمر عليه رجع موسى الى الحضرة واقام 20
بها اشهرا يسيرة ثم توفى فى صفر سنة اربع وستين ومائتين
ومات عبيد الله ابن خاقان فى هذه السنة³⁾ ولما صحت عنده

1) D. i. el Rôda gegenüber Fustât.

2) Am Rande.

3) Anders at-Tabari III, 3 p. 1915.

SEMITISTISCHE STUDIEN

Ergänzungshefte zur Zeitschrift für Assyriologie.

Herausgegeben

von

Carl Bezold.

Bis jetzt sind erschienen:

Heft I:

Fragmente aus dem Muğrib des Ibn Sa'īd.

Herausgegeben

von

K. Vollers.

I. Bericht über die Handschrift und das Leben des Ahmed ibn Tūlūn von Ibn Sa'īd nach Ibn ed-Dāǧā.

In der Einleitung werden die in Kairo neu entdeckten Fragmente von Autograph des Muğrib des Spaniers Ibn Sa'īd untersucht. Sie beziehen sich auf Spanien und Aegypten von der Eroberung bis zur Zeit der Eijubiden unter denen der Verfasser um 646=1248 schrieb. Das in Aleppo geschriebene und anfänglich aufbewahrte Autograph scheint durch den Schöngest aš-Šafa nach Kairo gekommen zu sein. Der Plan des nach neuen Gesichtspunkten angelegten Werkes lässt sich aus den Fragmenten noch leidlich rekonstruieren. Sowohl die rein geschichtlichen als die topographischen und biographischen Fragmente erhalten dadurch einen seltenen Werth, dass der Verfasser auf die ältesten, zum Teil bisher völlig unbekannten Quellen noch zurückgehen konnte. Wir werden so für viele wichtige Punkte der ägyptischen Geschichte von der Autorität späterer Epitomatoren (Makrizi, Sujuti u. s. w.) befreit.

Der beigegebene Text enthält eine wesentlich nach Ibn ed-Dāǧā erzählte ausführliche Biographie des Ahmed ibn Tūlūn, dessen Charakterbild hier in überraschender Klarheit gezeichnet wird.

Heft 2/3:

**The life of Rabban Hōrmīzd
and the foundation of his Monastery at Al-Kōsh**

By

E. A. Wallis Budge.

This important Syriac text, which is divided into twenty-two sections and is written in the metre of Narses the poet, was composed by Wahl who afterwards entered the Monastery of Rabban Hōrmīzd at Al-Kōsh, as is better known as "Sergius of Adhōrbāijān". It records the history of Rabban

Fortsetzung auf S. 3 des Umschlages

SEMITISTISCHE STUDIEN

Ergänzungshefte zur Zeitschrift für Assyriologie

Herausgegeben

von

CARL BEZOLD.

Heft 2/3:

The life of Rabban Hôrmîzd.

By

E. A. Wallis Budge.

Berlin

E m i l F e l b e r

1894.

THE LIFE OF RABBAN HÔRMÎZD

and the foundation of his Monastery at Al-Kôsh.

A metrical discourse

by

Wahlê, surnamed Sergius of Âdhôrbâîjân.

The Syriac Text edited with glosses, etc.,
from a rare Manuscript

by

E. A. Wallis Budge,

Keeper of the Department of Egyptian and Assyrian Antiquities in the British Museum.

Berlin
Emil Felber
1894.

PREFACE.

Sunday, November 30th, 1890, I visited, with
rond Rassam, the monastery of Rabban Hôr-
Al-Kôsh, and before leaving me for the night,
the monks lent me a manuscript containing his-
tory the foundation of the monastery in prose and
; the prose version was written by Simon, a
of Mâr Jôzâdhâk, a friend of Rabban Hôrmîzd,
metrical version by Wahîlê, surnamed Sergius,
bâijân, whose period is unknown to me. Both
were, I thought, new, and as I read on into
it, I came to the conclusion that they were
ly unknown in Europe.¹ On the morrow I ask-
ed permission to have the book copied, and the cour-
teous and hospitable monks of that old-world house
granting it, a copy made its way to me in
due course. I gave in my *Book of Governors*²
an account of the life of Rabban Hôrmîzd derived

¹ the history of Rabban Hôrmîzd by 'Ammânûêl al-
Bishop of Bêth Garmai, see Cardahi, *Liber thesauri
poetica Syrorum*, Rome 1875, p. 142, and Hoffmann,
p. 19; for an account by one Adam of 'Akrâ in Margâ,
ibid., *op. cit.*, p. 102.

² The *Historia Monastica of Thomas of Margâ*, vol. 1.
—CLXVII. London, 1893.

from the prose history by Simon, the disciple of Mâr Jôzâdhâḳ, and nothing further need be said here except that this distinguished Nestorian was born at Shîrâz in the first half of the seventh century of our era¹; that he was the son of wealthy parents; that he first became a monk in the Monastery of Rabban bar-Idtâ, and received the tonsure at the hands of Mâr Sabhr-Îshô of that house, where he lived for thirty-nine years; that he dwelt for six or seven years in the Monastery of Mâr Abraham of Rîshâ, and then went to Bêth 'Edhrai; and that subsequently, at the request of the people of the country round about, he built his monastery at Al-Ḳôsh, where he died about twenty-two years later, aged eighty-seven years.

The manuscript of the metrical Life of Rabban Hôr-mîzd by Sergius of Âdhôrbâijân consists of 89 paper leaves measuring 9½ in. by 6½; each page is occupied by one column of writing, generally containing 20 lines. The quires are nine in number and are signed with letters, the writing is fine and bold, the whole text is fully pointed, and the heading, titles of the sections, and colophon are in red. The composition, or as its author modestly calls it, "little discourse" ܦܕܝܬܐ was written to be recited on the day of the commemoration²

¹ He is mentioned, together with Mâr Sabhr-Îshô of Ḳûḳ, as a contemporary of the Catholicus Îshô'-yahbh of Gêdhâlâ, who sat from 628—644 A. D.; see Hoffmann, *Auszüge*, p. 179. The period when Rabban Hôr-mîzd flourished can also be ascertained from the statement (see *infra*, p. 57, l. 1205) that Mâr Abraham, his friend, had lived in the Monastery of Bêth 'Âbhê for thirteen years before he joined him.

² See Brit. Mus. MS. Egerton No. 681, fol. 115 a (Wright, *Cat. Syr. MSS.*, p. 191, col. 2, at the foot).

of Rabban Hôrmîzd. It is divided into twenty-two ܡܬܢܐ or "gates", each of which is named after a letter of the Syriac alphabet: the longest (letter ܐ) contains 1098 lines, and the shortest (letter ܦ), 50 lines. Each line of a ܡܬܢܐ ends with the letter after which the ܡܬܢܐ is named, i. e., in ܐ ܡܬܢܐ each line ends with ܐ, in ܒ ܡܬܢܐ each line ends with ܒ, and so on; when we consider the length of the text and the skill with which the consistency of this arrangement has been maintained, no doubt can exist about the profound knowledge of Syriac which Sergius of Âdhôrbâijân must have possessed. In ܐ ܡܬܢܐ he is driven to omit frequently ܐ from nouns ending in ܐܐ, as well as ܐ from words borrowed from Greek, e. g., ܐܕܐܕܐ for ܐܕܐܕܐܐ, ܐܕܐ for ܐܕܐܐ, etc.; and in ܐ ܡܬܢܐ we meet with a large number of adverbs of rare occurrence like ܐܕܐܕܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐ, etc., as well as such purely artificial adverbs as ܐܕܐܕܐܐܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐܐܐ, ܐܕܐܕܐܐܐܐܐܐ. Examples of verbal forms, and of nouns derived from them, not usually given in our lexicons, occur in every section,¹ and a glance at such pages as 16, 59, 82, 83, 94, 114, 120, 121, 134, 152, 157 and 161—164 will reveal many groups of these; words like ܐܕܐܕܐܐܐܐ (l. 923) and ܐܕܐܕܐܐܐܐ, plur. ܐܕܐܕܐܐܐܐܐ (ll. 908, 2328), which are usually known only from the native lexicons, or from quotations from them in Dean Payne Smith's great work, also occur.

An interesting feature of the MS. which the monk at Al-Kôsh lent to me were the numerous glosses, over

¹ Words and forms which do not occur at all in Dean Payne Smith's *Thesaurus*, or are only there quoted from native lexicons, or of which only a few quotations are there given, are marked with an asterisk*. In line 1760 for ܐܕܐܕܐܐܐܐ read ܐܕܐܕܐܐܐܐ.

five hundred in number, which occurred throughout the work; these were written in red, and in places where the ink was faded were not always easy to read. They are reproduced in small type as notes at the foot of the page, and it is hoped that they will be found tolerably accurate. As to their authorship and the date when they were added to MSS. of Sergius' work I can give no information, but they are of interest as shewing that even Nestorians found difficulties in reading a work which contained so many unusual forms and words. It was intended to add a complete vocabulary to the text, but subsequently the idea was given up, because it was thought that scholars would like to have the work in their hands as soon as possible, and it was hoped that it might appear soon enough to help to supply additional material for the two new Syriac lexicons which are announced to appear shortly.

3360

וְהָיָה לְכָל־הָעָם כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *

3365

וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *

3370

וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *

Fol. 86 b.

וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *

3375

וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *

3380

וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *
 וְכָל־הָעָם יִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו כְּמִשְׁכָּן אֶחָד *

[illegible]

- וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 Fol. 84 a. : וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם *
 3275 : וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם *
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 3280 : וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם *
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 3285 : וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם *
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 3290 : וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם *
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם * וְכִסְיוֹתָם
 Fol. 84 b. : וְכִסְיוֹתָם וְכִסְיוֹתָם *

[illegible]

Fol. 83 b.

3255

3260

3265

3270

¹ Glossed by **𐎠𐎡𐎴 𐎧𐎡𐎴**. ² Glossed by **𐎠𐎡𐎴**. ³ Glossed by **𐎠𐎡𐎴**.

[illegible]

Fol. 826.
3215

3220

3225

3230

† Glossed by **မဟာဝိသုဒ္ဓိ**
မဟာဝိသုဒ္ဓိ.

² Glossed by **مِنْ عَفْوَ**.

3 Glossed by

3150

ܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ

Fol. 81a.
3155

ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ

3160

ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ

3165

ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ
 ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ ܕܡܨܚܝܬܐ

* Glossed by ܡܨܚܝܬܐ.

- 3085 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 3090 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 3095 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 Fol. 79 b. 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 3100 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 3105 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣

1 Glossed by 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣. 2 Glossed by 𐭠𐭣. 3 Glossed by 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣.

- ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 3065 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 3070 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 3075 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 Fol. 79 a. ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 3080 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܐܠܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :
 ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ :

¹ Glossed by ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ.

² Glossed by ܡܕܢܚܐ.

³ Glossed by ܡܕܢܚܐ.

⁴ I. e., κρυπτον.

⁵ Glossed by ܡܕܢܚܐ.

⁶ Glossed by ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ.

⁷ Glossed by

ܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ ܕܡܕܢܚܐ.

⁸ Glossed by ܡܕܢܚܐ.

3045
 3050
 3055
 Fol. 78 b.
 3060

¹ *I. e.*, ὁμοῦστος; glossed by **تو هم**. ² Glossed by **لحم** **دويم** **ك**.
³ Glossed by **فستق**. ⁴ Glossed by **فستق** **مستق**.

לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 3025 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 זְרָא זְרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 3030 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 3035 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 Fol. 78 a. * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 3040 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :
 * מִן־מֵדֹנֶה לְחַבֵּיב לְמִזְכָּרָא זְרָא :

¹ "Nine hundred and thirty years"; Genesis v. 5.

² Genesis ix. 22.

³ Glossed by מִזְכָּרָא.

⁴ Genesis iv. 15.

⁵ Glossed by מִזְכָּרָא.

⁶ Glossed by מִזְכָּרָא.

[illegible]

..අයුරු සැකි..

3010
 3015
 Fol. 77 b.
 3020

¹ Glossed by **ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ**. ² Glossed by **ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ**. ³ Glossed by **ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ**.
⁴ *I. e.*, ἀγῶνες. ⁵ *I. e.*, δόξα.

[illegible]

1 Glossed by **معنى** **صلى** **عليه** **وسلم**.

² Glossed by **ᐱᓂᓂ ᐱᓂᓂ**.

3 l. c.,

Hagar the Ishmaelite.

4 Glossed by **مجدد**.

5 Glossed by **𐎧𐎠𐎡𐎹 𐎧𐎡𐎴𐎹**.

6 Glossed by **يَجْمَعُ بِمَقْدُونٍ**.

- 2925
 2930
 2935
 Fol. 75 b.
 2940
1. 2. 3.

1. Glossed by ܣܪܓܝܘܣ
 Glossed by ܣܪܓܝܘܣ.

2. Glossed by ܣܪܓܝܘܣ ܥܠ ܣܪܓܝܘܣ.

- 2900 כְּבִיבָהּ בְּשִׁתִּיּוֹן מִתְּחִלָּה לְפָנֶיךָ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מְסֻבִּים בְּהִתְעַלְּוֹתָם לְךָ יְהוָה וְלֹא יִשְׁכָּחוּ
 תְּחִלָּתָם בְּשִׁתִּיּוֹן דָּבָר בְּךָ מִתְּחִלָּה
 מִלִּפְנֵי דָבָר וְדָבָר מִתְּחִלָּה מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 בְּדִבְרֵי מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 2905 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 2910 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 2915 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 Fol. 75a. מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 2920 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ
 מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ

Fol. 73 b.

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

2860

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

2865

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

2870

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

2875

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

¹ Glossed by ܡܠܟܐ.

² Glossed by ܡܠܟܐ.

³ Glossed by ܡܠܟܐ.

ܡܠܟܐ.

⁴ Glossed by ܡܠܟܐ.

⁵ Glossed by ܡܠܟܐ.

Fol. 71 b.
2780

וְיִתֵּן בְּיָמֶיךָ דְּיִשְׁמַח בְּבָרְכֵיךְ וְיִשְׁמַח בְּבָרְכֵיךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ

וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ

וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ
 * וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ דְּבָרֶיךָ וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ

¹ Glossed by וְיִתֵּן.

² Glossed by וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ.

³ Glossed by וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ. ⁴ Glossed by וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ. ⁵ Glossed by וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ.

⁶ Glossed by וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ. ⁷ Glossed by וְיִתֵּן לְךָ מִן־מִדּוֹתָיִךְ.

[illegible]

1 *I. e.*, σκαυρός; glossed by ܣܕܝܥܐ. 2 Glossed by ܡܕܢܐ ܡܕܢܐ.
 3 *I. e.*, πάθος; glossed by ܡܡܢܐ. 4 Glossed by ܡܡܢܐ. 5 Glossed by
 ܡܡܢܐ ܡܡܢܐ. 6 Glossed by ܡܡܢܐ. 7 Glossed by ܡܡܢܐ ܡܡܢܐ. 8 Glossed
 ܡܡܢܐ ܡܡܢܐ. 9 Glossed by ܡܡܢܐ ܡܡܢܐ. 10 Glossed by ܡܡܢܐ ܡܡܢܐ.
 Glossed by ܡܡܢܐ ܡܡܢܐ.

2685
 2690
 2695
 Fol.
 2700

¹ Glossed by جَبَّ. ² Glossed by جَاب. ³ *I. e.*, μεταίωτης;
⁴ glossed by جَابَ. ⁵ Glossed by جَبَّ. ⁶ From συλλογισμός.
⁷ Glossed by جَابَ. ⁸ Glossed by جَبَّ. ⁹ Glossed by جَابَ.
¹⁰ *I. e.*, διάνους; glossed by جَابَ.

- 2665 ܐܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 ܐܬܐ ܕܡܕܢܬܐ* ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܕܡܕܢܬܐ* ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 2670 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ* ܕܡܕܢܬܐ
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܕܡܕܢܬܐ* ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 2675 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ

ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ

- ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ*
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ*
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ*
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ :
 ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ

Fol. 69 a.
2680

¹ Glossed by ܕܡܕܢܬܐ.

² Glossed by ܕܡܕܢܬܐ.

2645
 2650
 2655
 2660
 Fol. 68 b.

† Glossed by **፳፻፲፱፻፲፱**.

2 Ignatius.

3 Glossed by جتہ.

4 Glossed by 𐤀𐤁𐤁.

5 *I. e.*, ٥٥٥, ٥٥٦; see PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 111.

مع دُرِّيٍّ مَدِّ تَمَّزْ تَحْيُومَسْ ذِكْبِتْ صَبْ :

မင်းသားတို့၏ နာမည်များ

اُدْفَعْ اِلَيْهِ جِدْ وَكُنْ مَسِيحٌ لِحَدِيْ جَدَّتِيْ :

يُهْتَدُ دَلِيلُ ۞ مَجِيسَتِي ۞ أَيْ تُكَلِّفُ ۞

تَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَمِيدُ

۞ مِمْ سَبَّ ۞ مَعْمُخْ ۞ يَنْدَقْ ۞ نَجِيد ۞ يَك ۞ مِمْ ۞

يَا وَجْهِي مِنْكَ فَهَذِهِ حَقَّتْ إِلَيْهِ :

تَدْرِئِيكَ هَٰذَا ۖ لَعَلَّكَ لَمَّزْتَهُ مُجِيزُوهُ بِكَ فَمُتِّبٌ ۖ

حَدَّثَنَا هُكَيْمٌ يَقُولُ يَدُ مُحَمَّدٍ طَافِيئَةٌ :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صَعِبَتْهُ بِحَيْرٍ مَا دَقَّعَتْهُ هَدْمُهُ مَتْنَم :

وَدِيَّةَ بَنِي إِسْرَءِيلَ تَمَمَهَا فُجْرَانٌ لَّيْلٌ مُّكَلِّمًا مِّمَّنْ دَلَّ عَلَى الْكَفَرِ إِنَّهُ لَكَنُفٌ كَابِرٌ ﴿١٢٦﴾

تَوَجَّهْ دِيكَلَهْ اَدَبْدِ فَدَيِّمَهْ فَايَسْ تَقْوَمْ صِدِّيْقِم :

[illegible]

مِنْ يَدَيْكَ أَهْلُكُمْ دِيُونَهُمْ لِيَتَنَّبَهُمْ اللَّهُ يَوْمَ الْمَوْتِ :

○ ذِي الْحِجَّةِ مِنْ حَقِّ تَمِيدِ الْبَدَنِ بِمَقَرِّ

مَجْلِسُهُ دِي زُقَب لَجِب مِي هَمِي:

وَبَارِكُوا لَهُمْ فِيهِمْ بِخَيْرٍ وَبَارِكُوا لَهُمْ فِيهِمْ بِخَيْرٍ وَبَارِكُوا لَهُمْ فِيهِمْ بِخَيْرٍ

شوق، اجیزو، یک، ختبی، یک، میس:

۞ تَطْبَعُهُ ۞ مَتَّعَهُ ۞ وَهَدَّاهُ ۞ يَتَذَكَّرُ ۞ أَلَمْ يَعْلَم بِمِصْرَ ۞

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله :

وَقِيلَ لَهُمْ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَشَرُّوا وَسِلَاكُم مِّنَ الْمَسْجِدِ

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ :

وَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزَّ ذِئْبُكُمْ

מוסיף ללמוד אף כה אדמו"ר זצ"ל :
 ומגד דביתו מזה שיתעל דמו"ר זצ"ל מוסיף *
 2535 ויהי למען שיהיה לו חלק בזה :
 מלבד דביתו למהרש"א זצ"ל מוסיף *
 בזה שיהיה לו חלק בזה דביתו מוסיף *
 מלבד דביתו מוסיף *
 2540 ויהי למען שיהיה לו חלק בזה :
 Fol. 65 b. מוסיף *
 מוסיף *
 מוסיף *
 מוסיף *
 2545 מוסיף *
 מוסיף *
 מוסיף *
 מוסיף *
 2550 מוסיף *
 מוסיף *
 מוסיף *
 מוסיף *
 מוסיף *

¹ Glossed by מהרש"א. ² Glossed by מהרש"א.

- אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 2495 * אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 2500 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *

Fol. 64 b.

מַלְאָכִים לְמַלְאָכִים

- אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 2505 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 2510 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *
 אֲדָמָה דְּחַיִּים אֲדָמָה דְּחַיִּים *

1 From *δνομα*; 'glossed by *אֲדָמָה*. 2 Glossed by *מַלְאָכִים*. 3 Glosse
 by *מַלְאָכִים*. 4 Glossed by *מַלְאָכִים*. 5 Glossed by *מַלְאָכִים*.

- ❖ ^{1*} 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
 : ^{2*} 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ ³ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 2475
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ ⁴ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 2480
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 Fol. 64 a.
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 2485
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 2490
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
 : 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
- ❖ 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥

¹ Glossed by 𐭮𐭥𐭥𐭥.

² Glossed by 𐭮𐭥𐭥𐭥.

³ I. e., ἀρμενων.

⁴ Glossed by 𐭮𐭥𐭥𐭥.

- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ * ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- 2455 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- 2460 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- Fol. 63 b. ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- 2465 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- 2470 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :
- ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ :

¹ Glossed by ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ. ² Glossed by ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ.

³ I. e., κέρκυρος. ⁴ See PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 2653.

- 2430 𐭠𐭥 𐭡𐭣𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭡𐭣𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭡𐭣𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭠𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥² 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 2435 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥³ 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥⁴ 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥⁵ 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 2440 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥⁶ 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥⁷ 𐭥𐭥𐭥𐭥
 Fol. 63a. 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥⁸ 𐭥𐭥𐭥𐭥
 2445 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥⁹ 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 2450 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥

¹ *I. e.*, πᾶντως; glossed by 𐭠𐭥. ² Glossed by 𐭥𐭥𐭥𐭥. ³ *I. e.*, ἀνα-
 φωρά; glossed by 𐭥𐭥𐭥𐭥. ⁴ Glossed by 𐭥𐭥𐭥𐭥. ⁵ Glossed by 𐭥𐭥𐭥𐭥.

- 2410: *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 2415: ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 *ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 2420: ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 2425: ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ
 : ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ

¹ See PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 1390.

² Glossed by ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ

ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ

³ Glossed by ܡܕܢܐ ܕܡܕܢܐ

⁴ I. e., κηροῖν.

⁵ Glossed by ܡܕܢܐ

⁶ Glossed by ܡܕܢܐ.

١ ٢ ٣
 ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥
 ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠

2395

2400

Fol. 62 a.

2405

1 Glossed by ١٠٠. 2 Glossed by ١٠٠. 3 Glossed by ١٠٠.
 Glossed by ١٠٠. 5 Glossed by ١٠٠. 6 Glossed by ١٠٠.
 7 Glossed by ١٠٠. 8 ١٠٠ = καράκωμα. 9 Glossed
 by ١٠٠. 10 I. e., κέντημα; glossed by ١٠٠. 11 Glossed by
 ١٠٠. 12 I. e., βιβλιοθήκιον; glossed by ١٠٠. 13 I. e., δι-
 τυχον; glossed by ١٠٠. 14 Glossed by ١٠٠. 15 Glossed by
 ١٠٠.

ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ

ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ

- ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 2375 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 2380 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 Fol. 61b. ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 2385 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 2390 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ
 ܡܠܟܐ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ ܕܡܕܢܗ

- 2330 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 2335 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 2340 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 Fol. 60 b. ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 2345 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ
 ܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ ܕܡܕܢܬܐ

1 Glossed by ܡܕܢܬܐ.

2 Glossed by ܡܕܢܬܐ.

3 Glossed by

ܡܕܢܬܐ.

4 Glossed by ܡܕܢܬܐ.

5 Compare the Assyrian *milû*.

6 Glossed

by ܡܕܢܬܐ.

7 Glossed by ܡܕܢܬܐ.

8 Glossed by ܡܕܢܬܐ.

- 2310
 سَمَوَسْ شَقَوَسْ وَجَنَصَرَسْ كَلِ مَوَسْ مَنِيَكْ
 كَلِمَوَسْ دِيَكْ جَوَسْ لَ مَوَسْ كَلِمَوَسْ جَنِيَكْ
 تَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ دِيَكْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 2315
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 جَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 تَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 2320
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 2325
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ

¹ Of these words the gloss says مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ. ² Gloss-
 ed by مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ. ³ Glossed by مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ.
 مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ. ⁴ Glossed by مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ مَوَسْ.

ḡḡḡḡ ḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ
 ḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡ ḡḡḡ ḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ
 2295 ḡḡḡ ḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ
 ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 2300 ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 Fol. 59b. ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 2305 ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :
 ḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ :

¹ Glossed by ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ.

² Glossed by ḡḡḡḡ.

³ *I. e.*,

ḡḡḡḡḡḡ.

⁴ Glossed by ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ.

⁵ Glossed

by ḡḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ.

⁶ Glossed by ḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡḡ.

⁷ Glossed

by ḡḡḡḡḡḡḡ.

⁸ On this weight see PAYNE SMITH, *Thes.*, coll. 1729,

1939.

- 2275 *
 2280 *
 Fol. 59 a.
 2285
 2290 *

¹ Glossed by ܕܩܝܬܐ.

² Glossed by ܕܥܝܢܐ. The word ܕܥܝܢܐ translates the Heb. מִזְבֵּחַ in Ezekiel xliii. 15, 16, and the native lexicons explain it by "lectern" and by "altar". See PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 973; HOFFMANN, *Syr.-Arab. Glossen*, p. 117, no. 3271; DUVAL, *Lexicon*, col. 607.

³ Glossed by ܕܥܝܢܐ.

⁴ Glossed by ܕܥܝܢܐ.

The word ܕܥܝܢܐ translates מִזְבֵּחַ in Prov. xxxi. 1. See PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 2029.

- ٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ : 2055
 ٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ * ٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ * ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ : 2060
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ : 2065
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ * ٲٲٲٲٲٲ : Fol. 53 b.
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ : 2070
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲٲٲ * ٲٲٲٲٲٲٲ * ٲٲٲٲٲٲ : 2075
 ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ :

- ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 1995 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 2000 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 2005 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 Fol. 52 a. ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 2010 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ ܕܡܚܡܕܐ

1 I. e., *صُنِّيَّ*. 2 Gr. *βήρυλλος*. 3 The life of Mār Awgīn
 is published in *Acta Martyrum et Sanctorum*, Paris, 1892, tom. iii. pp. 376
 —480. 4 I. e., Cyril of Alexandria.
 N BUDGE, Rabban Hōrmīzd.

..ଗୁଣ୍ଡ ଝୁଲିଛି..

1970

10 Glossed by *Indiano Kts.*

- 1940
 1945
 Fol. 50 b.
 1950
 1955
1. Glossed by *سکيد*.
 2. Glossed by *موسم*.
 3. Glossed by *مهم*.
 4. *I. e., دني دليعل*.

וְהָיָה לְקִטְבֵּי פִדְיוֹנָם וְשִׁבְעָה מִיָּדָם *
 וְלִפְדֻתָּם מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 1880 מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 וְלִפְדֻתָּם מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 לִיבְלֹל דְּבָרָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 וְלִפְדֻתָּם מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 בְּדִמְיוֹתָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 1885 וְלִפְדֻתָּם מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 לִיבְלֹל דְּבָרָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 בְּדִמְיוֹתָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 1890 מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 וְלִפְדֻתָּם מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 לִיבְלֹל דְּבָרָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 בְּדִמְיוֹתָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 1895 מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 וְלִפְדֻתָּם מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 לִיבְלֹל דְּבָרָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 בְּדִמְיוֹתָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 וְלִפְדֻתָּם מִיָּדָם לֹא תִהְיֶה מִיָּדָם *
 לִיבְלֹל דְּבָרָם מִיָּדָם מִיָּדָם *
 בְּדִמְיוֹתָם מִיָּדָם מִיָּדָם *

1 Glossed by אסתר.

2 Glossed by מגילת.

3 Glossed by מגילת.

מגילת.

4 Glossed by מגילת.

5 Glossed by מגילת.

מגילת.

6 Glossed by מגילת.

7 Glossed by מגילת.

8 Glossed by מגילת.

9 Glossed by מגילת.

ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 1840 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 1845 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 Fol 48 a. ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 1850 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :

1855 **ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ**

ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :
 ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ :

¹ Glossed by ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ. ² Glossed by ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ. ³ Glossed by ܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ ܕܡܢܬܐ. ⁴ "To the shrine;" compare the Assyrian *parakku*. ⁵ Vowelled ܡܢܬܐ in PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 2283. BUDGE, *Rabban Hôrmišd*.
 M

- 1820 1825
 1830 1835
 Fol. 47 b.
 1830 1835

1 Glossed by
 2 Glossed by
 3 Glossed by
 4 Glossed by
 5 Glossed by
 6 Glossed by
 7 Glossed by
 8 Glossed by

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא דְּיִמְחָאֲתָא *¹:

1800

וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *²:

מִן דְּיִמְחָאֲתָא לְיִמְחָאֲתָא מִן דְּיִמְחָאֲתָא *³:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *⁴ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *⁵:

מִן דְּיִמְחָאֲתָא לְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *⁶:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *⁷ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *⁸:

1805

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *⁹ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *¹⁰:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *¹¹ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *¹²:

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *¹³ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *¹⁴:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *¹⁵ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *¹⁶:

Fol. 47 a.

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *¹⁷ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *¹⁸:

1810

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *¹⁹ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *²⁰:

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *²¹ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *²²:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *²³ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *²⁴:

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *²⁵ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *²⁶:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *²⁷ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *²⁸:

1815

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *²⁹ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *³⁰:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *³¹ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *³²:

מִן דְּיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *³³ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *³⁴:

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *³⁵ וְאֵל דְּיִמְחָאֲתָא *³⁶:

¹ Glossed by דְּיִמְחָאֲתָא.

² Glossed by דְּיִמְחָאֲתָא.

³ Glossed by

וְיִמְחָאֲתָא מִלְחָמָה דְּיִמְחָאֲתָא *⁴ Glossed by דְּיִמְחָאֲתָא.

⁵ Glossed by דְּיִמְחָאֲתָא.

⁶ Glossed by דְּיִמְחָאֲתָא.

[illegible]

† Glossed by **مُفَصِّلٌ**.

² Glossed by **فيلد**.

1730
Fol. 45 a.

 L^*

1705
 1710
 1715
 1720

‡ Glossed by **၁။ မြန်မာ့ ဝိသုဒ္ဓိ ဝိသုဒ္ဓိ**။

² Glossed by **ذبحوا، ذبحوا.**

3 Glossed by **قطيبي**.

4 Glossed by **مُتَحَدِّدٌ**.

5 Glossed by **حاشية**

6 Glossed by **جسکے ہمسفر**۔

7 Glossed by **ضمك**.

8 Glossed by : γ_{max} $\frac{1}{2} \gamma_{\text{max}}$ $\frac{1}{4} \gamma_{\text{max}}$.

9 Glossed

by 5000.

מִיִּיכָל תִּכְתֵּב שֵׁי חֲלֵלִיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה דָּלָה דִּמְסָה :
 ♦ וְהָיָה בְּכִפְּתָה דִּנְתָּה לֵאמֹר כְּמִלְכֵּךָ *
 זְכָרִיךָ דִּנְתָּה חֲתִיבָה מִיִּיכָל מִיִּיכָל :
 וְכִּתְּבָהּ חֲתִיבָה מִיִּיכָל מִיִּיכָל דִּמְסָה ♦
 אֲשֶׁר בְּכִפְּתָה חֲתִיבָה דִּנְתָּה מִיִּיכָל : 1625
 מִיִּיכָל דִּנְתָּה דִּנְתָּה מִיִּיכָל מִיִּיכָל כְּמִלְכֵּךָ ♦
 מִיִּיכָל אֲשֶׁר בְּכִפְּתָה חֲתִיבָה מִיִּיכָל :
 חֲתִיבָה דִּמְסָה לֵאמֹר מִיִּיכָל מִיִּיכָל לֵאמֹר ♦
 בְּכִפְּתָה דִּנְתָּה מִיִּיכָל מִיִּיכָל :
 זְכָרִיךָ דִּנְתָּה מִיִּיכָל מִיִּיכָל לֵאמֹר ♦ 1630
 חֲתִיבָה מִיִּיכָל חֲתִיבָה מִיִּיכָל :
 אֲשֶׁר בְּכִפְּתָה דִּנְתָּה מִיִּיכָל :
 בְּכִפְּתָה מִיִּיכָל מִיִּיכָל אֲשֶׁר בְּכִפְּתָה :
 לֵאמֹר דִּנְתָּה מִיִּיכָל מִיִּיכָל לֵאמֹר ♦
 זְכָרִיךָ מִיִּיכָל דִּנְתָּה מִיִּיכָל מִיִּיכָל : 1635
 דָּלָה מִיִּיכָל מִיִּיכָל דִּנְתָּה מִיִּיכָל :
 זְכָרִיךָ מִיִּיכָל דִּנְתָּה מִיִּיכָל מִיִּיכָל :
 מִיִּיכָל מִיִּיכָל דִּנְתָּה מִיִּיכָל מִיִּיכָל ♦
 וְכִּתְּבָהּ מִיִּיכָל מִיִּיכָל לֵאמֹר ♦ *
 מִיִּיכָל מִיִּיכָל מִיִּיכָל מִיִּיכָל : 1640
 מִיִּיכָל מִיִּיכָל מִיִּיכָל מִיִּיכָל :

* Glossed by מִיִּיכָל.

² This מִיִּיכָל begins. מִיִּיכָל מִיִּיכָל. מִיִּיכָל מִיִּיכָל. מִיִּיכָל מִיִּיכָל. מִיִּיכָל מִיִּיכָל.

[illegible]

¹ *I. e.*, πανδοκειόν, Arab. **فُنْدُق**. This word is always pointed **فُنْدُق** in Nestorian MSS. ² Glossed by **ܡܢ ܡܢܬܒܐ ܕܥܡܐ**. ³ Glossed by **ܕܒܐܝܬܐ**. ⁴ "Shorn", in allusion to the Jacobite tonsure. ⁵ On the margin **ܕܒܝܬܐ ܕܡܢܬܒܐ**. ⁶ Glossed by **ܡܢ ܡܢܬܒܐ ܕܥܡܐ**. ⁷ The exact position of this village is unknown to me. ⁸ Glossed by **ܡܢ ܡܢܬܒܐ ܕܥܡܐ**.

- 1515 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 1520 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 1525 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 1530 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 Fol. 40a. ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ
 ܡܢ ܡܕܢܬܐ ܕܝܠܕܐ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ

¹ From *δρος*: glossed by ܕܡܪܝܢ. ² Glossed by ܕܡܪܝܢ. ³ Glossed by ܡܪܝܢ.
⁴ Glossed by ܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ. ⁵ Glossed by ܡܪܝܢ.
⁶ Glossed by ܡܪܝܢ. ⁷ ܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ = ܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ = *προδευμα*. Glossed by ܡܪܝܢ ܕܡܪܝܢ.

- 1495 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥¹ :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 1500 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 1505 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥² :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥³ :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥⁴ :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 1510 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥⁵ :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- Fol. 39b. 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :
- 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 :

¹ From πονηρός; glossed by 𐭠𐭥𐭥𐭥.

² From ὥρα; glossed by 𐭠𐭥𐭥𐭥.

³ The Jacobite monks of Bezkin.

⁴ Glossed by 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥𐭥.

⁵ From πιστός; glossed by 𐭠𐭥𐭥𐭥.

⁶ Glossed by 𐭠𐭥𐭥𐭥.

- ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 1435 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 1440 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 1445 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 1450 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 Fol. 38 a. ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ
 ܡܚܡܕܐ ܕܡܢ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ ܕܡܚܒܐ

¹ *I. e.*, Jacobite monks. On the name ܡܚܒܐ see HOFFMANN, *Auszüge*, p. 182, note 1424.

² A village on the right hand side of the road from Mōsul to Alkōsh, between Baṭnāyā and Tell Iskoph; see HOFFMANN, *Auszüge*, p. 182.

- ♦ ܡܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 1415 ܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 1420 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 1425 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 1430 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 Fol. 37 b. ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ

1 *I. e.*, القوش, a town in the mountains about thirty miles north of
 sul.

2 Compare DUVAL, *Lexicon*, col. 179: ܡܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ
 ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ ܕܡܬܬܝܢ, but Bar-Bahlul seems to refer to another place of
 same name as he locates it in ܒܐܡܪܒܝܝܐ.

Fol. 36 b.

וְכִי־תִפְתָּח ¹ *וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

חַיִּי בְּיָחִיָּה מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

1395

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

1400

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

1405

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

1410

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

וְיִפְתָּח מִן־מִדְּוָם לְיָחִיָּה

Fol. 37 a.

¹ See PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 1048.
I*

² A mountain near Alkôsh.

* 1370
 1375
 1380
 1385
 1390

- * * * * *
 1310 * * * * *
 Fol. 34 b. * * * * *
 1315 * * * * *
 1320 * * * * *
 1325 * * * * *

¹ Glossed by * * * * *

² Glossed by * * * * *

³ Glossed by * * * * *

⁴ Glossed by * * * * *

⁵ Glossed by

* * * * *

⁶ Glossed by * * * * *

⁷ Gloss-

ed by * * * * *

⁸ Glossed by * * * * *

⁹ Glossed by * * * * *

* * * * *

- 1290 תַּבְּלָא דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 1295 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :

..:..

- 1300 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 1305 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :
 דְּחַמְּנָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא דְּזִינְדָא :

1 Glossed by דְּחַמְּנָא. 2 Glossed by דְּזִינְדָא. 3 Glossed by דְּזִינְדָא.
 4 Glossed by דְּזִינְדָא. 5 Glossed by דְּזִינְדָא.
 6 Glossed by דְּזִינְדָא. 7 Glossed by דְּזִינְדָא.
 8 Glossed by דְּזִינְדָא.

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא *¹

1270

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

Fol. 33 b.

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

1275

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

1280

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

1285

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

וְהָיָה כְּשֶׁנִּשְׁמַע הַקוֹל הַזֶּה לֵב אִישׁ וְיָדָא :

¹ Glossed by אֲדֹמָה; see PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 3659. ² Glossed by אֲדֹמָה.

³ Glossed by אֲדֹמָה.

⁴ Glossed by אֲדֹמָה.

⁵ Glossed by אֲדֹמָה.

⁶ Glossed by אֲדֹמָה.

⁷ Glossed by אֲדֹמָה.

1250
 Fol. 33 a.
 1255
 1260
 1265

1 Glossed by ~~Hand~~.

² ~~فعل~~, a verb derived from ~~فعل~~;

ossed by 350 912.

3 Glossed by **മുഹമ്മദ് മുഹമ്മദ് മുഹമ്മദ്**.

Glossed by James H.

5 Glossed by 𐎧𐎠𐎫𐎡𐎴 𐎧𐎡𐎴.

6 Glossed

1 ASF.

7 Glossed by **စော : မဂ္ဂဒူတံ ဝေဒိယံ ဝေဒိယံ**

8 Glossed

1. ഭക്ഷണം.

- 1230 : ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ :
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 Fol. 32 b. : ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 1235 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 1240 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 1245 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ
 ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ

1 *I. e., eira.*

2 Glossed by ܡܠܟܐ.

3 Glossed by ܡܠܟܐ.

4 Glossed by ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ.

5 He is perhaps mentioned

by Thomas of Margâ Bk. vi. chap. 1 (*Book of Governors*, II, p. 577).

6 A

village in Margâ on the Lower Zâbh.

7 Glossed by ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ.

8 Glossed by ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ.

9 Glossed

by ܡܠܟܐ.

10 Glossed by ܡܠܟܐ.

مِمَّ مَا تَجْتَمِعُ فِيهِمْ تَجِبُ عَلَيْهِ لَمْ يَخْفُضْ :

وَجَزَّيْكُمْ فِيْ ذٰلِكَ مَعْقَدًا ۝

Fol. 34

مِنْ دَخَلُوا اَنْفُسَهُمْ فِيْهَا يَخْتَضِرُ مِنْ دَخَلُوا اَنْفُسَهُمْ فِيْهَا يَخْتَضِرُ :

1175

اَللّٰهُمَّ مُجِيبُ دَعْوَتِي خَلِّصْ نَفْسِي وَجَنَّتِي

مَنْ هُوَ، وَمَا دَعَا، وَبَيْتُهُ، وَمَنْ خِذْ جُلُودَهُ، يُهَيِّتُ^{2*} :

وَبِجَدٍ يُخَذُ وَصْفَتُهُمْ يَهْلِكُ مِهْدَتِي³ *

بُذِفَ، تَبَخَّرَ، يَخْذُوبُ مَجْهُوسٌ مَلْهُوسٌ دَرْجَةٌ مَلْهُوسِيَّةٌ¹ :

تَذَكُّرَاتُ دُعَايَاتِ بَحْمَسِ بَوْمِ دَلِ مَحْمِلَاتِ ❖

1180

لَقَدْ رِثْنَا مِنْ آلِ دَاوُدَ ذِكْرًا ۖ

○ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६ ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ७ ॥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ذِكْرُكُمْ فِي دَعْوَتِكُمْ إِلَيْهِ :

۞ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَهُمْ فِي عَذَابٍ مُنْتَصِفٍ ۝

تَبَدُّدِ مَعِ لَکُم بِخَمْ خَلِیْقَةٍ مُّحِیْبٍ تَسْمَعُ :

1185

• مَیْتِیْکَ یِجَسِیْکَ تَجِوَدَتِیْ کِدِمَدَتِیْ مَدَتِیْ •

وَجَاءَهُمْ مَوْجِبَةٌ مِّنَ الْعَنُودِ إِذْ نَبَّهَتْهُمُ عَلَىٰ أَن هَٰؤُلَاءِ دُحُرٌ أَجْمَعُونَ

دَلَّيْكُمْ هَذَا يَمَعَكُمْ بِذِيْقِكُمْ خَبْرَكُمْ خُتْمًا ۝ تَكْلِفُ ۝

قُبِّحَ لِمَنْ مَخْبَرَهُ خُبْرُ أَخِيهِ دُونَهُ دَلِيلُ دَلِيلٍ :

وَلِجَسَدِهِمْ دَجْدٌ مِّنْ دَعْوَىٰ مَن يَخِفُّ لَهُمْ ۚ

1190

حَمِيدٌ شَهِيدٌ تَكْبِيرٌ مَدَدٌ يُجَدِّدُ عَمَلٌ لَجْدٌ هَمْدٌ :

¹ *I. e.*, in the Monastery of Bar 'Idtâ.

² Glossed by **م. ح.**

3 Glossed by **مِنْ ذِيئِهِ : ٧ : بِذِيئِهِ**.

⁴ Glossed by **مهموم و اهن چينجيه هه**

[illegible]

5 Glossed by **٥** **٦** **٧**.

⁶ Glossed by **ḥamīdun ḥamīdun**.

7 Glossed by : **بِهِ يَتَّبِعُ مَعَهُ . ٧**

وَأَمَّا فَسَّادُ الْبَغْيِ فَهُوَ يَوْمٌ

⁸ *l. e.*, **ἄθλη**, ἀθλητής.

فَبِحَمْدِ اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الْمَلِكِ الْبَدِيعِ

إِلَّا نَعْبُدَ لَكَ خَدَّيْكَ نَبِيَّكَ :

第 35 页

مِنْهَا يُفَقِّدُ قَوْمٌ مَلَكَةً كَذَّبُوا بِجِيبِ فَصْحَةٍ

155

يَوْمَ يَمُوتُ الْفَاسِقُ إِلَىٰ ذِي يَمِينِهِ ۖ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُؤْتِيهِمْ مِنْ فَضْلِهِ كَبِيرًا وَنَدِيرًا ۝

مَجْدٌ حَقٌّ مَبْدَأٌ مِنْهُ: عَلَا مُنِيرٌ

امسح بخلتك فلتك فلبك من يد منكيت :

: 42

وَيُحْيِي الْمَيِّتَ وَهُوَ رَحِيمٌ ۖ

يُخْبِرُ قَوْمَهُ مِمَّا فِي بَيْتِهِ وَلَوْ أَنَّهُ إِذْ جَاءَهُمْ قَوْمُهُمْ لَمَجِئَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسُفِّجَ بِهِ أَسْوَاقُهُمْ وَأَرْسَلَ فِيهَا دَجْدَجَهَا ثُمَّ جَاءَهُمْ وَقُبَّرُوا لَسْأَلُنَا عَنْ أَعْقَابِهِمْ لَمْ يَنصُرُوا وَكُفَّ أَيْدِيَهُمْ فَمَا أَصْبَرُوا

مَلِكٌ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ اللَّهُ غَنِيٌّ غَلِيظٌ ۝

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

مَلِكِيَّةٌ دَعَا دَعْوَةً عَلَيْهِ مِنْهُ دَعْوَةٌ

1153

لَتَعْمَدَنَّ ذَٰلِكَ سَعْمًا مِّنْ مَّوَدِّ يَهْتَدِي:

مَجْلَدُ ثَمَانٍ لَدَيْكَ مِنْ مَجْلَدَاتِي

[illegible]

فُلْقِسْفِرٍ مِّنْ عِزِّ رَبِّهِۦ ۚ ذَٰلِكُمْ ۝١٠

لِيَجِبَ مَذْيَبُهُ مِنْ هَذِهِ تَحِيَّةٌ فَذَهَبَ مِنْهُ

1170

وَلِيَقْتَرِبُوا إِلَيْهِمْ فِي سَبْعِينَ نَجْمًا مِّنْ ذِي الْحِجَّةِ ۚ ذَٰلِكُمْ يَوْمُ الْحُجَّةِ ۚ

مِنْ بَيْتِهِمْ فَخُتِبَ لَهُ فِي يَوْمٍ بِهِ

[illegible]

1. Closed by محمد الحتم.

² Glossed by **قَالَ : هُوَ : هُوَ : هُوَ**

دکتر احمد علی

3 Glossed by **لَحْمٌ دَقِيقٌ**.

1135
 1140
 1145
 1150

¹ Glossed by ܡܢ ܬܗܝܬ. ² Glossed by ܡܢ ܡܫܬܥܒܝܢ. ³ I. e., μεγαλειον "Gospel". See HOFFMANN, *Syr.-Arab. Glossen*, p. 214, No. 5475; DUVAL, *Lexicon*, col. 1017. ⁴ Glossed by ܡܢ ܡܫܬܥܒܝܢ. ⁵ Glossed by ܡܢ ܡܫܬܥܒܝܢ. ⁶ Glossed by ܡܢ ܡܫܬܥܒܝܢ. ⁷ I. e., ἐπίτροπος. Glossed by ܡܢ ܡܫܬܥܒܝܢ.

- ܒܕܒ ܡܢܝܟ ܐܬ ܕܐܬܕܐܫ ܡܢܟܫ ܕܝܬ :
 ܡܢܬ ܦܝܕܫ ܕܡܢܬܝܬ ܕܝܬ ܡܢܬ¹ Fol. 30 a.
 ܐܠܟܡܠܬܝܢ ܡܢ ܕܕܝܬܝܢ ܡܢܬ : 1135
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܕܠܫܐܕܝܢ ܕܝܬ ܡܢܬ ܡܢܬ²
 ܡܢܬܝܢ ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ³
 ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ :
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ : 1140
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ :
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ :
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ : 1145
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ :
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ :
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ : 1150
 ܡܢܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ ܕܝܬܝܢ :

¹ Glossed by ܡܢܬܝܢ. ² Glossed by ܡܢܬܝܢ. ³ I. e., μεγαλειον "Gospel". See HOFFMANN, *Syr.-Arab. Glossen*, p. 214, No. 5475; DUVAL, *Lexicon*, col. 1017. ⁴ Glossed by ܡܢܬܝܢ. ⁵ Glossed by ܡܢܬܝܢ. ⁶ Glossed by ܡܢܬܝܢ. ⁷ I. e., ἐπιτροπος. Glossed by ܡܢܬܝܢ.

1090
 1095
 1100
 1105
 1110

1090

Fol. 29 a.
1095

1100

1105

1110

ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :

890

ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :

Fol. 24 a.
895

ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :

900

ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :

905

ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :
 ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ :

¹ *I. e.*, "mirage". Glossed by ܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ ܕܡܚܠܝܬܐ. See HOFFMANN, *Syr.-Arab. Glossen*, p. 120, no. 3348; DUVAL, *Lexicon*, col. 656.

تَمِيزْ دَاتِيْمَتِ دِيْجِيْمَلْ فِزِيْكَسْ جَدِيْلُ سَبْ :

❖ دَہِشِ دِیَمُوحِہِ عَیْسَہِ یَحْیَہِ ❖

أَكْ دِييَهْدَتَسْ خَمْلَهْ بِلَهِيَّهْ بَعْدِ مَدَمَ :

لَكُمْ مَعَهُ دَرَكٌ وَمَعْتَبَةٌ دُخْلُكُمْ تَبَيَّنَ هَؤُلَاءِ

مِنْ دِيَارِ لَدُنَّا يَخْلُصُ مِنْ دِيَارِ أُولَئِكَ : -

بَدَّهَسَ دِه لَهْلَه اَكِه وَتَتَر • زِيَدَ يَهْ

۵۱. اَمِنْكُمْ جُنْدٌ بَاطِلٌ دِيْعَةٌ مَحْبُوسَةٌ :

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

مَسْجِدُكُمْ هَلْ مِنْكُمْ رَجُلٌ يَخْبِتُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَفْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَفَعُوا السُّجُودَ

هَجَبٌ مَكِيلٌ * هَزِيذٌ كَشِيشٌ مَجْتَمِعٌ ❖

مَعْنَى: أَتَقَرَّبُ وَتَقَرَّبَ هَلْ يَزِيدُ هَلْ يَزِيدُ مَعْنَى:

دِيَسَجِدْ لَكَ يَتِي ۝ اِي سِيْدَهْكَ مِجْ دُكُفْسُ ۝

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهُ ذَنْبَهُ وَيُرْسِلُ الرُّسُلَ تَحْتَ كُلِّ عِشَّةٍ فَأَنْبِئُهَا بِذَنْبِهَا فَتُنَادِي رَبِّهَا رَبِّ لَوِ كُنْتَ تَعْلَمُ لَسْتَ بِتَعْلَمِ ۚ

لَا يَخْلَعُ قَدَمَهُ لَكُمْ وَيَخَذَ مِنْكُمْ * ❖

۞ تَبٰرَكَ الَّذِيْ فَعَلَهُۥٓ اَمْرًاۙ اَحَدًاۙ وَفَعَلَهُۥٓ اَمْرًاۙ ثَلٰثًاۙ ۝

دِيَّيْكَ كَبْ جُحْ هَكَ دِيْمْ جُحْصِي حَقْدْ يَحْدَسْ ♦

هَكَذَا يُعْمَلُ بِسُجُودِ دُكَّانِ صَاحِبِ مُحَمَّدٍ وَشَدَقَ حَقِيقَتُهُ :

يَا مَعْشَرَ الْيَهُودِ اِذَا قُلْتُمْ لِلنَّاسِ تَحْسِبُوهُمْ خَمَلًا فَذَكِّرُوا

لَا تَقْرَأُ فِيهِمْ مِثْلَ مَا يُرِيدُونَ لَكَ مِنْ خَلْقِهِمْ أَفْئِدَةٌ :

[illegible]

تَجَلَّوْا يُجِبْ دِيكَ شَوْفُ مَحْبَسْ فُكْب دِيْمَهْ :

بِذِكْرِكَ يَفْزَعُونَ لَكُمْ تَنْتَنُ مِجْمِيدُ شَوْءٌ ❖

بَلَدٍ تَبْتَئُ بِهِ مَذْهَبَهُ لَكُمْ فِي سَبِيلِهِ : مَذْهَبُهُ :

ہجہ یزدانی دیہت سنگر حلوہ بم ڈومک ♦

770
 775
 780
 785
 790

Fol. 21 a.
775

780

785

790

תִּשְׁמַע מִמֶּנִּי דְּרַגְמָא מְדַבֵּר עִי וְיָמֵי :
 745 מְדַבֵּר תִּשְׁמַע מִמֶּנִּי לְחַבִּיב דְּרַגְמָא לִימָא תִּשְׁמַע לְחַבִּיב :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 750 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 760 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 765 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :
 דְּרַגְמָא תִּשְׁמַע מִי קִנְיָן דְּרַגְמָא מִי קִנְיָן :

720
 725
 730
 Fol. 735
 740

Fol. 20a.

735

740

E^*

ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ : 680
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ : 685
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ : 690
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ❖ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ :
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ : ٲol. 19 a
 695

1 I. e., ἀραβῶν. 2 I. e., ἀγῶνες. 3 Glossed by ٲٲٲٲ
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ 4 I. e., ἀγωνιστής. 5 I. e., ὕλας,
 ural of ٲٲٲٲ, ὕλη. ٲٲٲٲ is explained by ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ
 ٲٲٲٲ ٲٲٲٲ.

ܐܝ ܠܒܝܬܬܐ ܡܡܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :

Fol. 18 a.
655

ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :

660

ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :

665

ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :

670

ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :
 ܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ ܕܡܕܝܬܐ :

Fol. 18 b.
675

مځمک خضد لب زه فذوت دځل وکتی :
 دځی ځځځځ لب مځوت دځی له تل ځتتې *
 تځتځی ځځځځ مځت تځتځځځ :

مځک ځځځځ ځځځځ تځلځ تځتځځځ *
 لځت ځځځځ مځک دځی له تځلځ تځتځ :
 مځتځځ دځی دځل ځځځځ دځی تځتځځځ *
 مځ تځتځځ دځی مځتځځ ځځځځ ځځځځ :
 مځلځځ دځی دځی مځتځځ له ځځځځ *

585

ځځځځ ځځځځ ځځځځ دځل تځتځځځ مځی سمځ :

590

تځت ځځځځ ځځځځ مځتځځځ ځځځځ مځتځځ *
 دځس دځل ځځځځ مځک ځځځځ دځ مځتځځځ :
 مځتځځځ ځځځځ مځک دځی دځل ځځځځځ *
 ځځځځ مځتځځ مځتځځ دځی مځتځځځځ :
 مځتځځځ ځځځځ مځتځځځ مځتځځځ مځتځځځ *
 مځتځځځځ ځځځځ مځک دځل ځځځځځ :
 مځک دځی دځی مځتځځځ مځتځځځځ *

Fol. 16 b.
595

ځی ځځځځځ ځځځځ مځتځځځځ مځتځځځ :

ځځځځ ځځځځ دځ مځتځځځ ځځځځ دځتځځځ :

مځس ځځځځ * تځتځځځ تځتځځ دځل ځځځځ :

600

ځځځځ ځځځځ لځکځ مځکځ لځلځ ځځځځ *

دځتځځ لځتځځځ مځتځځځ ځځځځ لځتځځځ :

مځتځځځ تځتځځځ ځځځځ مځتځځځځ لځتځځځځ :

دځ تځتځځځ ځځځځځ مځکځځځځ :

دځتځځځځ مځکځځځځ مځکځځځځ لځتځځځځ :

605

<p> ܡܚܒ ܬܡܠܝܢ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܠܠܗ ܕܢܒܐ ܬܠܡܝܢ ܐܬܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	Fol. 14 a. 495
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	500
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	505
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	510
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	
<p> ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ : </p>	Fol. 14 b. 515

service in the monastery; on this point see MAI, *Scriptorum Veterum nova collectio*, tom. X. p. 130a (Canons of Abraham, No. 10).

¹ *I. e.*, to the door on the steps between the ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ which led up to the raised platform, ܡܠܟܐ, at the east end of which stood the altar.

365
 370
 Fol.
 375
 380
 385

¹ On the margin **لَا يَخْذَلُ**. ² The people of Khuzistân. ³ On this
n see HOFFMANN, *Aussüge*, p. 41, note 351.

[illegible]

Fol. 86.
275

280

285

290

Fol. 9a.
295

250

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

Fol. 8 a.
255

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

260

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

265

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

270

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

ܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ ܕܡܚܠܥܐ :

¹ I. e., ἀπόφασις.

² I. e., Βελιαρ(?); see PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 534.

³ I. e., ὁμοούσιος.

[illegible]

230

Fol. 7b.
235

240

245

‡ A verb from **ⲕⲟⲥⲙⲉⲓⲛ** = **κοσμεῖν**.

- 145 146
 147 148
 149 150
 151 152
 153 154
 155 156
 157 158
 159 160
 161 162
 163 164
 165 166
 167 168
 169 170
 171 172
 173 174
 175 176
 177 178
 179 180
 181 182
 183 184
 185 186
 187 188
 189 190
 191 192
 193 194
 195 196
 197 198
 199 200
 201 202
 203 204
 205 206
 207 208
 209 210
 211 212
 213 214
 215 216
 217 218
 219 220
 221 222
 223 224
 225 226
 227 228
 229 230
 231 232
 233 234
 235 236
 237 238
 239 240
 241 242
 243 244
 245 246
 247 248
 249 250
 251 252
 253 254
 255 256
 257 258
 259 260
 261 262
 263 264
 265 266
 267 268
 269 270
 271 272
 273 274
 275 276
 277 278
 279 280
 281 282
 283 284
 285 286
 287 288
 289 290
 291 292
 293 294
 295 296
 297 298
 299 300
 301 302
 303 304
 305 306
 307 308
 309 310
 311 312
 313 314
 315 316
 317 318
 319 320
 321 322
 323 324
 325 326
 327 328
 329 330
 331 332
 333 334
 335 336
 337 338
 339 340
 341 342
 343 344
 345 346
 347 348
 349 350
 351 352
 353 354
 355 356
 357 358
 359 360
 361 362
 363 364
 365 366
 367 368
 369 370
 371 372
 373 374
 375 376
 377 378
 379 380
 381 382
 383 384
 385 386
 387 388
 389 390
 391 392
 393 394
 395 396
 397 398
 399 400
 401 402
 403 404
 405 406
 407 408
 409 410
 411 412
 413 414
 415 416
 417 418
 419 420
 421 422
 423 424
 425 426
 427 428
 429 430
 431 432
 433 434
 435 436
 437 438
 439 440
 441 442
 443 444
 445 446
 447 448
 449 450
 451 452
 453 454
 455 456
 457 458
 459 460
 461 462
 463 464
 465 466
 467 468
 469 470
 471 472
 473 474
 475 476
 477 478
 479 480
 481 482
 483 484
 485 486
 487 488
 489 490
 491 492
 493 494
 495 496
 497 498
 499 500
 501 502
 503 504
 505 506
 507 508
 509 510
 511 512
 513 514
 515 516
 517 518
 519 520
 521 522
 523 524
 525 526
 527 528
 529 530
 531 532
 533 534
 535 536
 537 538
 539 540
 541 542
 543 544
 545 546
 547 548
 549 550
 551 552
 553 554
 555 556
 557 558
 559 560
 561 562
 563 564
 565 566
 567 568
 569 570
 571 572
 573 574
 575 576
 577 578
 579 580
 581 582
 583 584
 585 586
 587 588
 589 590
 591 592
 593 594
 595 596
 597 598
 599 600
 601 602
 603 604
 605 606
 607 608
 609 610
 611 612
 613 614
 615 616
 617 618
 619 620
 621 622
 623 624
 625 626
 627 628
 629 630
 631 632
 633 634
 635 636
 637 638
 639 640
 641 642
 643 644
 645 646
 647 648
 649 650
 651 652
 653 654
 655 656
 657 658
 659 660
 661 662
 663 664
 665 666
 667 668
 669 670
 671 672
 673 674
 675 676
 677 678
 679 680
 681 682
 683 684
 685 686
 687 688
 689 690
 691 692
 693 694
 695 696
 697 698
 699 700
 701 702
 703 704
 705 706
 707 708
 709 710
 711 712
 713 714
 715 716
 717 718
 719 720
 721 722
 723 724
 725 726
 727 728
 729 730
 731 732
 733 734
 735 736
 737 738
 739 740
 741 742
 743 744
 745 746
 747 748
 749 750
 751 752
 753 754
 755 756
 757 758
 759 760
 761 762
 763 764
 765 766
 767 768
 769 770
 771 772
 773 774
 775 776
 777 778
 779 780
 781 782
 783 784
 785 786
 787 788
 789 790
 791 792
 793 794
 795 796
 797 798
 799 800
 801 802
 803 804
 805 806
 807 808
 809 810
 811 812
 813 814
 815 816
 817 818
 819 820
 821 822
 823 824
 825 826
 827 828
 829 830
 831 832
 833 834
 835 836
 837 838
 839 840
 841 842
 843 844
 845 846
 847 848
 849 850
 851 852
 853 854
 855 856
 857 858
 859 860
 861 862
 863 864
 865 866
 867 868
 869 870
 871 872
 873 874
 875 876
 877 878
 879 880
 881 882
 883 884
 885 886
 887 888
 889 890
 891 892
 893 894
 895 896
 897 898
 899 900
 901 902
 903 904
 905 906
 907 908
 909 910
 911 912
 913 914
 915 916
 917 918
 919 920
 921 922
 923 924
 925 926
 927 928
 929 930
 931 932
 933 934
 935 936
 937 938
 939 940
 941 942
 943 944
 945 946
 947 948
 949 950
 951 952
 953 954
 955 956
 957 958
 959 960
 961 962
 963 964
 965 966
 967 968
 969 970
 971 972
 973 974
 975 976
 977 978
 979 980
 981 982
 983 984
 985 986
 987 988
 989 990
 991 992
 993 994
 995 996
 997 998
 999 999

1 Glossed by ܡܠܚܝܬ.

2 Glossed by ܡܠܚܝܬ "Gehenna".

100 ܒܕܠܐ ܝܡܥܢ ܕܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܕܠܥܢܐ ܕܠܥܢܐ :
 ܝܡܥܢ ܕܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܠܟ ܝܠܕܢ ܐܬܪ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 105 ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܕܠܥܢܐ :
 ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܠܟ ܝܠܕܢ ܐܬܪ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܕܠܥܢܐ :
 110 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 115 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :
 120 ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ ܡܬܥܒܕ ܡܢ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ :

Fol. 46.
115

¹ ܐܬܪ ܕܠܥܢܐ.

² *I. e.*, πατήρ. Glossed by ܐܬܪ "Father".

³ Glossed by ܡܬܥܒܕ "and Son". We should probably read ܡܬܥܒܕ = υἱός.

⁴ Glossed by ܡܬܥܒܕ ܡܬܥܒܕ "Holy Spirit", *i. e.*, ἅγιον πνεῦμα. ⁵ *I. e.*, ἄτομος.

60
 65
 70
 75

Fol. 3b.
75

¹ *See* PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 3052. ² *See* PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 1583; HOFFMANN, *Syr.-Arab. Glossen*, p. 230, no. 5860; DUVAL, *Lexicon*, col. 1076. ³ *I. e.*, ἀποφατική. Compare PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 335.

Fol. 1 b.

بُكْ بَسْطَ دَبْعَ مَدَن.

مَدَنُ بَحْدُ بَسْطَ :

لَحْدُ بَحْدُ مَدَنُ¹ بَسْطَ.

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ² :

5

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ³ :

بَحْدُ مَدَنُ بَسْطَ مَدَنُ :

بَحْدُ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ⁴ :

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ⁵ :

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ⁶ :

10

بُكْ بَسْطَ دَبْعَ مَدَنُ :

مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ⁷ :

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ⁸ :

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ⁹ :

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ¹⁰ :

15

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ¹¹ :

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ¹² :

Fol. 2 a.

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ¹³ :

دَبْعَ مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ¹⁴ :

¹ Rare diminutive of مَدَن; for a plural see PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 246.

² "In the metre appertaining to Narses"; he was surnamed the "Leper" and the "Harp of the Spirit", and flourished in the second half of the fifth century. He was famous as a hymn writer, his favourite metre being that of six syllables. See *B. O.*, III. I. p. 63, note 6; and WRIGHT, *Syriac Literature*, p. 830, col. 1. For مَدَنُ بَحْدُ مَدَنُ see PAYNE SMITH, *Thes.*, col. 2470.

³ A town about 30 miles N. of Mōsul.

⁴ *I. e.*, a man from the

country of آذربيجان.

مَلِكُ مَدُونَةٍ فِيهِ دِيَارٌ مَذِيذَةٌ حَيَّةٌ حَقٌّ كَبِيرٌ
 دِيَارٌ مَذِيذَةٌ حَيَّةٌ حَقٌّ كَبِيرٌ
 دِيَارٌ مَذِيذَةٌ حَيَّةٌ حَقٌّ كَبِيرٌ
 دِيَارٌ مَذِيذَةٌ حَيَّةٌ حَقٌّ كَبِيرٌ

- Sachmann, Dr. Johs., Der Prophet Jesaia nach der aethiopischen Bibelübersetzung.** Auf Grund handschriftlicher Quellen herausgegeben. I. Teil: Der aethiopische Text. Mit einem photographischen Specimen des Cod. Aeth. Berol. Peterm. II. Nachtr. 42 . M. 20.—
- Bastian, Adolf, Ideale Welten nach uranographischen Provinzen in Wort und Bild.** Ethnologische Zeit- und Streitfragen nach Gesichtspunkten der indischen Völkerkunde. 3 Bände mit 22 Tafeln M. 45.—
1. Reisen auf der vorderindischen Halbinsel im Jahre 1890. 2. Ethnologie und Geschichte in ihren Berührungspunkten unter Bezugnahme auf Indien. 3. Kosmogonien und Theogonien indischer Religionsphilosophien, vornehmlich der jainistischen.
- Bezold, Carl, Kurzgefasster Ueberblick über die babylonisch-assyrische Literatur.** Nebst einem chronologischen Excurs, zwei Registern und einem Index zu 1700 Thontafeln des British Museums . M. 12.—
- Bibliotheca orientalis oder vollständige Liste der in Deutschland, Frankreich, England und den Colonien erschienenen Bücher, Broschüren, Zeitschriften etc., über die Sprachen, Religionen, Antiquitäten, Literaturen und Geschichte des Ostens, zusammengestellt von Karl Friederici.** 8 Jahrgänge, enthaltend die Literatur der Jahre 1876—1883 . M. 22.—
(Einzelne Jahrgänge sind noch besonders zu haben.)
- Bibliotheca rabbinica. Eine Sammlung alter Midraschim** zum ersten Male in's Deutsche übertragen von **Dr. August Wünsche.** 34 Lieferungen. Subskriptionspreis jeder Lieferung . M. 1.50
(Einzelne Lieferungen werden nicht abgegeben.)
- Bibliotheca samaritana. Eine Sammlung samaritanischer** Texte in hebräischer Quadratschrift mit Emendationen, Einleitung und Noten. Herausgegeben von **Dr. M. Heidenheim.** 4 Lieferungen. Jede Lieferung M. 3.50
Lieferung 1. Die samaritanische Pentateuch-Version. Die Genesis in der hebräischen Quadratschrift M. 3.50. -- Lieferung 2—4 Die samaritanische Liturgie (eine Auswahl der wichtigsten Texte) in der hebräischen Quadratschrift M. 10.50.
- Büttner, C. G., Anthologie aus der Suaheli-Litteratur** (Gedichte und Geschichten der Suaheli. Gesammelt und übersetzt. 2 Teile in 1 Bände. (Texte und Uebersetzung) . M. 18.—
- ,,— **Lieder und Geschichten der Suaheli.** Uebersetzt und eingeleitet. (Beiträge zur Volks- und Völkerkunde. Bd. III) . M. 4.—
- Conder, R., Drei Ideale menschlicher Vollkommenheit.** Nach der Mischna, den Satzungen Loyolas und der Ethik des Aristoteles. M. 0.75
- Delff, H. K. Hugo, Grundzüge der Entwicklungsgeschichte der Religion.** Neue Ausgabe . M. 4.—
- Engel, Moritz, Die Lösung der Paradiesfrage.** Mit einer Karte . M. 4.—
- Goldziher, J., Die Zähriten.** Ihr Lehrsystem und ihre Geschichte. Beitrag zur Geschichte der mohamedanischen Theologie. M. 12.—
- Happel, Julius, Die altchinesische Reichsreligion vom Standpunkte der vergleichenden Religionsgeschichte** . M. 1.—
- ,,— **Das Christenthum und die heutige vergleichende Religionsgeschichte** . M. 2.—

- Hirschfeld, Hartwig, Das Buch Al-Chazari des Abû-L-Has**
Jehuda Hallewi im arabischen Urtext sowie in der hebräischen Uebersetzung
des Jehuda Ibn Tibbon M. 1.—
- , — **Beiträge zur Erklärung des Korân** M. 1.—
- Hommel, Fritz, Die semitischen Völker und Sprachen**
erster Versuch einer Encyclopädie der semitischen Sprach- und Alterthums-
wissenschaft. I. Band. Allgemeine Einleitung. (Die Bedeutung der Se-
miten für die Kulturgeschichte.) — Erstes Buch: Die vorsemitischen Kul-
turen in Aegypten und Babylonien. Mit zwei Karten ausser und einer in
dem Text M. 1.—
- Kaegi, Adolf, Der Rig-Veda, die älteste Literatur der Ind.**
2. Auflage M. 4.—
- Kern, Heinrich, Der Buddhismus und seine Geschichte in**
Indien. Vom Verfasser autorisirte Uebersetzung von Hermann Jacobi. 2 Bände.
Mit einer buddhistischen Karte M. 17.— Gebunden M. 18.—
- Krehl, Ludolf, Das Leben des Muhamed** M. 6.— Gebd. M. 6.50
- Literaturblatt für orientalische Philologie, herausgegeben**
von E. Kuhn. 1.—4. Jahrg. (Enthaltend die Literatur der Jahre 1883—1886
incl.) 4 starke Bände mit Register Preis je M. 15.—
- Der Midrasch Bereschit Rabba, das ist die haggadische**
Auslegung der Genesis. Zum ersten Male ins Deutsche übertragen von
Lic. Dr. Aug. Wünsche. Mit einer Einleitung von Rabbiner Dr. Jul. Fürst,
Noten und Verbesserungen von Denselben und D. O. Strasschun, und
Varianten von Dr. M. Grünwald M. 13.—
- Der Midrasch Schemot Rabba, das ist die haggadische**
Auslegung des zweiten Buches Moses. Zum ersten Male ins Deutsche
übertragen von Lic. Dr. Aug. Wünsche. Mit Noten und Verbesserungen von
Rabbiner Dr. J. Fürst und D. O. Strasschun M. 9.—
- Der Midrasch Wajikra Rabba, das ist die haggadische**
Auslegung des dritten Buches Moses. Zum ersten Male ins Deutsche über-
tragen von Lic. Dr. Aug. Wünsche. Mit Noten und Verbesserungen von
Rabbiner Dr. J. Fürst und D. O. Strasschun M. 7.50
- Der Midrasch Bemidbar Rabba, das ist die haggadische**
Auslegung des vierten Buches Moses. Zum ersten Male ins Deutsche über-
tragen von Lic. Dr. Aug. Wünsche. Mit Noten und Verbesserungen von
Rabbiner Dr. J. Fürst M. 15.—
- Der Midrasch Debarim Rabba, das ist die haggadische**
Auslegung des fünften Buches Moses. Zum ersten Male ins Deutsche über-
tragen von Lic. Dr. Aug. Wünsche. Mit Noten und Verbesserungen von
Rabbiner Dr. J. Fürst und D. O. Strasschun M. 5.—
- Der Midrasch Ruth Rabba, das ist die haggadische Aus-**
legung des Buches Ruth. Zum ersten Male ins Deutsche übertragen von
Lic. Dr. Aug. Wünsche. Angehängt sind einige Sagen von Salomo und drei
Petrussagen M. 3.—
- Der Midrasch zum Buche Esther. Zum ersten Male ins**
Deutsche übertragen von Lic. Dr. Aug. Wünsche. Eingeleitet und mit Noten
versehen von Rabbiner Dr. J. Fürst M. 3.—

- Der Midrasch Mischle, das ist die allegorische Auslegung**
der Sprüche Salomonis. Zum ersten Male ins Deutsche übertragen von
Lic. Dr. Aug. Wünsche M. 3.—
- Der Midrasch Kohelet. Zum ersten Male ins Deutsche**
übertragen von **Lic. Dr. Aug. Wünsche** M. 4.50
(Auch gebunden für 5 M. zu haben.)
- Der Midrasch Schir Ha-Schirim (Midrasch zum Hohen Liede).**
Zum ersten Male ins Deutsche übertragen von **Lic. Dr. Aug. Wünsche** M. 5.50
- Der Midrasch Echa Rabbati, das ist die haggadische Aus-**
legung der Klagelieder. Zum ersten Male ins Deutsche übertragen von
Lic. Dr. Aug. Wünsche. Mit Noten und Verbesserungen von Rabbiner Dr.
J. Fürst und D. O. Straschun M. 4.50
- Die Pesikta des Rab Kahana, das ist die älteste in Palä-**
stina redigirte Haggada. Nach der Buber'schen Textausgabe zum ersten
Male ins Deutsche übertragen und mit Einleitung und Noten versehen von
Lic. Dr. Aug. Wünsche M. 8.—
- Pantschatantra. Ein altes indisches Lehrbuch der Lebens-**
klugheit in Erzählungen und Sprüchen. Aus dem Sanskrit neu übersetzt
von **Ludwig Fritze** Gebunden M. 6.—
- Sayce, A. H., Alte Denkmäler im Lichte neuer Forschungen.**
Ein Ueberblick über die durch die jüngsten Entdeckungen in Egypten,
Assyrien, Babeln, Palästina und Kleinasien erhaltenen Bestätigungen
biblischer Thatsachen. Deutsche vom Verfasser revidirte Ausgabe M. 2.50
- , — **Babylonische Literatur. Mit Genehmigung des Ver-**
fassers ins Deutsche übertragen von **Karl Friederici** M. 2.—
- Schröder, L. v., Pythagoras und die Inder** M. 2.—
- Seydel, Rudolf, Die Buddha-Legende und das Leben Jesu**
nach den Evangelien. Erneute Prüfung ihres gegenseitigen Verhältnisses
M. 2.—
- Trumpp, Ernst, Die Religion der Sikhs** M. 3.— Gebd. M. 3.50
- Wilken, G. A., Das Matriarchat (Das Mutterrecht) bei den**
alten Arabern. Autorisirte Uebersetzung aus dem Holländischen M. 2.—
- Wünsche, Dr. August, Der babylonische Talmud in seinen**
haggadischen Bestandteilen wortgetreu übersetzt und durch Noten erläutert.
2 starke Bände in 5 Abtheilungen M. 43.—
- Zeitschrift für Keilschriftforschung und verwandte Gebiete.**
I. und II. Band 1884, 1885 Jeder Band M. 16.—
- Zeitschrift für Assyriologie und verwandte Gebiete, heraus-**
gegeben von **C. Bezold**.
I.—III. Band. Jahrgang 1886—1888. Jeder Band M. 16.—
IV.—IX. „ „ 1889—1894. „ „ M. 18.—

